

Tilinpäätös 2021

Sisällys

1	TOIMINTAKERTOMUS	6
1.1	Kunnan hallinto	6
1.2	Valtakunnallinen talouden kehitys	7
1.3	Kunnan toiminnan ja talouden tarkastelu.....	9
1.3.1	Kunnan väestön ja työllisyyden kehitys.....	9
1.3.2	Kunnan talous vuonna 2021	11
1.3.3	Olellaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	17
1.3.4	Kunnan henkilöstö.....	18
1.3.5	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä ja merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä	18
1.3.6	Ympäristöasiat	19
1.3.7	Muut ei-taloudelliset asiat.....	20
1.4	Hallituksen selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä	20
1.5	Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	23
1.5.1	Tuloslaskelma 2021 ja sen tunnusluvut	23
1.5.2	Tase 2021 ja sen tunnusluvut	26
1.5.3	Rahoituslaskelma 2021 ja sen tunnusluvut.....	29
1.6	Kokonaistulot ja -menot 2021	32
1.7	Kuntakonsernin toiminta ja talous.....	32
1.7.1	Kuntakonserniin kuuluvat yhteisöt ja arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	32
1.7.2	Konsernin tuloslaskelma 2021 ja sen tunnusluvut	33
1.7.3	Konsernitase 2021 ja sen tunnusluvut	34
1.7.4	Konsernin rahoituslaskelma 2021 ja sen tunnusluvut.....	37
1.8	Tilikauden tuloksen käsittely	38
2	KUNNAN STRATEGIAN SEURANTA.....	39
3	KÄYTTÖTALouden TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	40
3.1	Tarkastuslautakunta	40
3.1.1	Tarkastuslautakunta.....	40
3.2	Kunnanhallitus	40
3.2.1	Hallintopalvelut.....	40
3.2.2	Sosiaali- ja terveystaloudet.....	48

3.3 Tekninen lautakunta	54
3.3.1 Tekniset palvelut	54
3.4 Sivistyslautakunta	57
3.4.1 Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut	57
3.4.2 Vapaa-ajan palvelut	59
3.5 Rakennus- ja ympäristölautakunta	62
3.5.1 Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu	62
4 TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN	65
5 INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN	67
6 RAHOITUSLASKELMAN TOTEUTUMINEN	70
7 YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA	71
8 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	72
8.1 Tuloslaskelma	72
8.2 Tase	73
8.3 Rahoituslaskelma	75
8.4 Konsernituloslaskelma	76
8.5 Konsernitase	77
8.6 Konsernirahoituslaskelma	80
9 LIITETIEDOT	81
9.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	81
9.1.1 Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	81
9.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	81
9.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	82
9.3 Tasetta koskevat liitetiedot	86
9.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	86
9.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	88
9.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	90
9.5 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkiota ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot	91
10 VESILAHDEN VESI- JA VIEMÄRILAITOKSEN ERIYTETTY TILINPÄÄTÖS JA MUUT ERIYTETYT LASKELMAT	93
10.1 Toimintakertomus	93
10.1.1 Hallinto ja organisaatio	93
10.1.2 Olennaiset tapahtumat ja muutokset toiminnassa ja taloudessa	94
10.1.3 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	95

10.1.4 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä vesi- ja viemärlaitoksen muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista	96
10.1.5 Tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä keskeisistä johtopäätöksistä	96
10.1.6 Ympäristötekijät.....	96
10.2 Talousarvion toteutuminen	97
10.2.1 Käyttötalouden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	97
10.3 Tilinpäätöslaskelmat	99
10.3.1 Vesi- ja viemärlaitoksen tuloslaskelma.....	99
10.3.2 Vesi- ja viemärlaitoksen tase.....	100
10.3.3 Hulevesiasiat.....	101
10.4 Muut eriytetyt laskelmat	102
11 TILINPÄÄTÖSTÄ VARMENTAVAT ASIAKIRJAT	104
12 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT	108

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Varautumista kasvun aikaan

Kirjoitin vuoden 2020 tilinpäätökseen seuraavasti: *“Trendien ja horisontin skannauksen sen sijaan on jatkettava edelleen ja pienen kunnan on osattava priorisoida toimintaansa käytettävät resurssit tietoon perustuen. Tällä turvaamme sen, että mikään nopeakaan poikkeama toimintaympäristössä ei saa meitä kiinni housut nilkoissa.”* Housut ovat ylhäällä lantiolla, koska vyö on hyvä ja kireä, mutta enpä arvannut miten ajankohtainen teksti olisi tätä tilinpäätöskatsausta kirjottaessa maaliskuussa 2022.

Talousarviossa vuoden 2021 tuloksen arvioitiin kehittyvän n. 1.1 me alijäämäiseksi. Nyt tilinpäätöksessä tulos on n. 500 000e ylijäämäinen. Miksi talousarvion ja tilinpäätöksen välillä oli jälleen niin suuri ero tuloksen osalta? Pääosin tämä johtuu verotulojen saannin ennakoitua paremmasta kehityksestä sekä sote-kulujen ennakoitua vähäisemmästä toteutumisesta.

Kunnan väkiluku kasvoi vuonna 2021 yhteensä 70 asukkaalla. Tämä kasvu on yli kuntastrategian tavoitteen ja näyttäisikin, että nykyisellä kasvutahdilla strategian tavoite 4500 asukkaasta rikkoutuisi jo vuonna 2022. Kunnan verotulot toteutuivat peräti 1 254 000 euroa korkeammalla tasolla vuoteen 2020 verrattuna. Lisäksi henkilöasiakkaiden tulotason kehitys palkkojen muutoksen osalta oli Vesilahdella viime vuonna Pirkanmaan suurinta, n. 8 %.

Kasvun tiellä ei kuitenkaan auta painaa jarruja pohjaan. Päinvastoin. Kunta otti vuoden 2021 lopussa myös Kirkonkylän ja Koskenkylän osayleiskaavat tarkasteluun. Kaavojen päivittämisen alustaviksi tavoitteiksi todettiin mm. yritys- ja asuinalueiden ekosysteemien kehittäminen sekä energiaomavaraisuus ja sen tuomat liiketoimintamahdollisuudet. On selkeää, että kehitystyö vaatii jatkossa rohkeita investointeja tai uusia yhteistyötapoja kunnan ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

Myös kunnan taloutta pitäisi saada valmistettua kasvuun ja kasvuinvestointeihin. Onnistuneidenkin investointien positiivinen vaikutus käyttötaloudessa näkyy vasta vuosien päästä. Palveluverkon riittävyttä, mutta myös tehokkuutta on tarkasteltava koko ajan herkästi. On myös pystyttävä ennustamaan mihin kasvu sijoittuu tulevaisuudessa. Asiakasymmärryksen rooli kasvaa kunnan työssä jatkuvasti.

Yksittäisistä hankkeista ja onnistumista haluaisin vielä nostaa hankkeemme yhdistää maatalous bio- ja kiertotalouteen. Vaikka hanke on vielä käynnissä vuoden 2022, niin näyttää että sillä saataisiin nivottua monia kunnan nykyisiä vahvuuksia ja toimintaympäristön tulevia mahdollisuuksia yhteen. Lisäksi osayleiskaavan päivitystyö mahdollistaisi konseptin konkretisoinnin. Mikäli maatalouden, energiatuotannon ja ruokatuotannon innovaatioiden kehittäminen etenee suotuisasti, niin hanke voi tuottaa merkittävää lisäarvoa kunnan kehitykselle.

Toimintaympäristömme on tällä hetkellä todella kovassa muutoksessa. Vielä enemmän kun aikaisemmin globaalit muutokset näkyvät myös Vesilahdessa, mutta nämä eivät saisi lamaannuttaa kunnan toimintaa. Itse haluaisin ajatella, että jokainen muutos tarjoaa aina mahdollisuuden. Jälkiviisaana on aina oikeassa, mutta kunta ei kehity jollekelle pysty toimimaan myös utuisessa toimintaympäristössä ennakoiden ja rohkeasti.

Kiitän henkilöstöä ja hyvin vauhdista kyytiin hypänneitä luottamushenkilöitä mahtavasta resilienssistä eli kyvystä selviytyä muutoksista. Pidetään huolta toisistamme, jotta voimme pitää huolta kuntalaisista.

Tuomas

Kunnanjohtaja

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1 Kunnan hallinto

Valtuusto (puoluekanta sulkeissa)

Kunnan ylin päättävä toimielin on kunnanvaltuusto, joka vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa. Vesilahden kunnanvaltuustossa on 21 jäsentä. Valtuustokausi on alkanut 1.8.2021. Valtuuston puheenjohtaja on Ari Arvela (kesk.), 1. varapuheenjohtaja on Marko Lounasranta (SDP) ja 2. varapuheenjohtaja on Tanja Salo (PS)

Valtuutetut

Ala-Orvola Mikko (Kok.)
Arvela Ari (Kesk.) pj.
Elliot Aura (KD)
Eskola Aapeli (PS)
Graichen Anu (Kok.)
Halme Johanna (Kok.)
Jokiniemi Michaela (Vihr.)
Kantola Kristiina (SDP)
Lamminmäki Taina (PS)
Lounasranta Marko (SDP) I vpj.
Mäkipää Arto (Kesk.)
Pakarainen Tomi (Kok.)
Penttilä Harri (Kesk.)
Perämaa Ari (PS)
Pietilä Tapani (Kok.)
Pispala Kristiina (Kok.)
Rajala Miia (Kesk.)
Salo Tanja (PS) 2. vpj.
Simula Aino-Riikka (Kesk.)
Suoniemi Susanna (Vihr.)
Tapanainen Harri (Kok.)

Kunnanhallitus (puoluekanta sulkeissa)

Valtuuston valitsema kunnanhallitus vastaa kunnan yleisestä johtamisesta ja kehittämisestä valtuuston hyväksymien tavoitteiden, suunnitelmien ja päätösten mukaisesti.

Puheenjohtaja

Kristiina Pispala (Kok.)

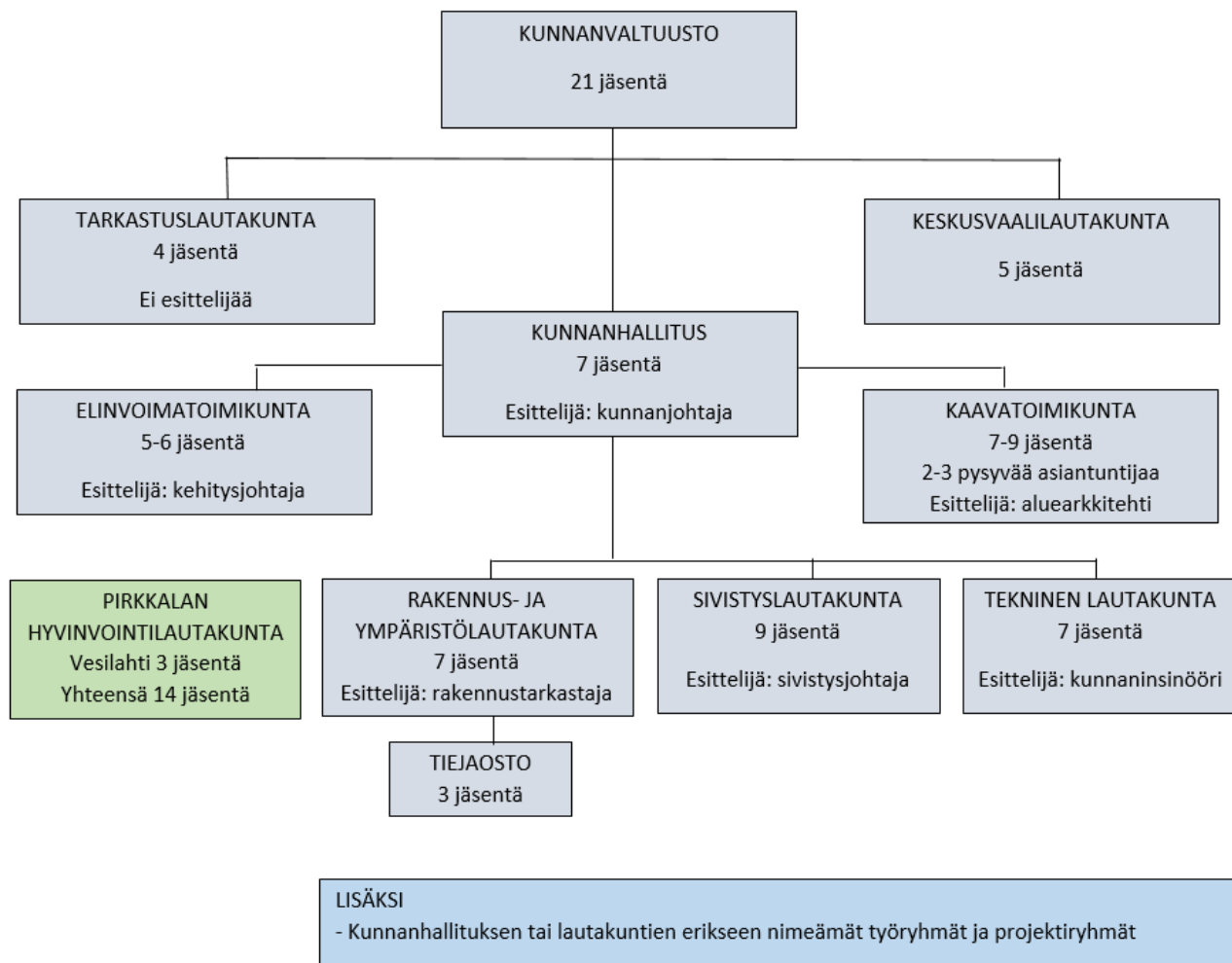
Varapuheenjohtaja

Perämaa Ari (PS)

Jäsenet

Graichen Anu (Kok.)

Penttilä Harri (Kesk.)
 Simula Aino-Riikka (Kesk.)
 Suoniemi Susanna (Vihr.)
 Tapanainen Harri (Kok.)

Kaavio: Vesilahden luottamushenkilöorganisaatio

Kunnan tilivelvolliset toimielimet ja viran- ja toimenhaltijat on esitetty hallintosäännössä 4. luvun 11 §:ssä.

1.2 Valtakunnallinen talouden kehitys

Suomen talous nousi odotuksia nopeammin vuoden 2020 koronapandemian aiheuttamista ongelmista. Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaisesti bruttokansantuote kasvoi vuonna 2021 kokonaisuudessaan 3,3 prosenttia. Kasvu käynnistyi toisella vuosineljänneksellä, jolloin bruttokansantuote ylitti koronapandemiaa edeltäneen tasonsa, ja jatkui vahvana vuoden loppuun

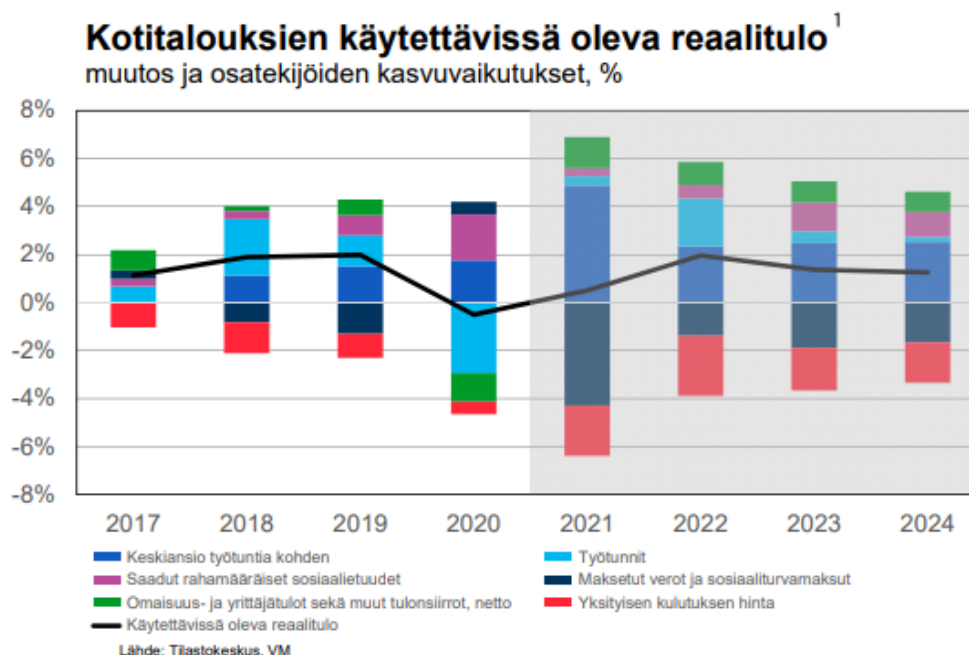

asti. (Tilastokeskus, tiedote 28.2.2022). Valtionvarainministeriön ennusteen mukaisesti vuodenvaihteessa 2021–2022 jälleen heikentynyt koronataudin tilanne heikentää taloudellista kasvua vain hetkellisesti.

Valtiovarainministeriön joulukuun 2021 taloudellisen katsauksen mukaan työllisten määrä on lisääntynyt merkittävästi vuonna 2021. Työllisiä oli lokakuussa 65 000 enemmän kuin lokakuussa 2020. Työllisten määrä on kuitenkin suurempi vain määrä- ja osa-aikaista työtä tekevien palkansaajien keskuudessa. Jatkuvaa kokoaikatyötä tekevien määrä oli vielä lokakuussa edellisvuotta pienempi. Tehdyn työn eli työtuntien määrä lisääntyikin vain 0,4 prosenttia.

Työllisten trendin mukaan työllisten määrä on lisääntynyt yhtäjaksoisesti runsaan vuoden ajan ja työllisyysaste oli lokakuussa 72,7 prosenttia. Työttömien määrä supistui trendin mukaan yhtäjaksoisesti vasta kevästä 2021 ja työttömyysaste oli lokakuussa 7,1 prosenttia ja joulukuussa 6,7 prosenttia. Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan joulukuussa 2021 työllisyysaste oli 73,3 prosenttia eli 3,3 prosenttiyksikköä edellisvuotta enemmän.

Nimellispalkkojen nousuvauhti nopeutui vuonna 2021 puoli prosenttiyksikköä 2,3 prosenttiin edellisvuodesta. Nopeutuminen johtui suuremmista sopimuskorotuksista, sillä palkkaliukumien määrä pysyi lähes edellisvuoden suuruisena noin puolessa prosenttiyksikössä. Toimialoista teollisuudessa sekä eräillä yksityisen liike-elämän palvelualoilla nimellispalkkojen nousuvauhti nopeutui. Sen sijaan kaupan ja varsinkin kiinteistöpalveluiden toimialoilla nimellispalkkojen nousuvauhti hidastui selvästi. Reaalipalkkojen nousuvauhti hidastui puoleen prosenttiin, sillä inflaatio nopeutui vajaan kahteen prosenttiin. Kotitalouksien velkaantumistaso nousi nopeasti vuonna 2020 kun käytettävissä olevat tulot eivät kasvaneet lainkaan velkakannan kasvaessa 2,9 prosenttia. Kotitalouksien asuntolainakannan kasvuvauhti on nopeutunut edelleen vuoden 2021 aikana, mikä nostaa velkaantumistasetta myös vuonna 2021.

Taulukko: Kotitalouksien käytettävissä oleva reaalitytulo, VM taloudellinen katsaus joulukuun 2021

Valtionhallinnon rahoitusasema heikkeni vuonna 2020 voimakkaasti covid-19-epidemian seurauksena. Kansantalouden tilinpidon mukaan rahoitusasema oli vuonna 2020 peräti 13,1 mrd. euroa alijäämäinen ollen 5,5 prosenttia suhteessa BKT:hen. Talouden voimakas supistuminen heikensi valtiontaloutta suhdanneautomatiikan aiheuttamien menojen kasvun ja tulojen supistumisen kautta. Myös päätösperäiset menolisäykset heikensivät valtionhallinnon rahoitusasemaa merkittävästi. Valtionhallinnon menot olivat vuonna 2021 edellisen vuoden tasolla, mutta rahoitusasema parani vuotta aiemmasta tulojen kasvettua ripeästi. Valtionhallinnon rahoitusaseman arvioidaan olleen vuonna 2021 8,3 mrd. euroa alijäämäinen, mikä on 3,3 prosenttia suhteessa BKT:hen. Kotitalouksien ostovoiman kasvu näkyy myös välillisten verotulojen nopeana kasvuna.

Suomen Kuntaliiton keräämien kuntien tilinpäätösten ennakkotietojen mukaan Suomen kuntatalous säilyi koronatukien ansiosta vuonna 2021 poikkeuksellisen hyvissä lukemissa. Kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu tulos oli 1,5 miljardia euroa ylijäämäinen. Kuntien toimintakate heikkeni vuodesta 2020 3,5 prosenttia. Korona kasvatti osaltaan vuonna 2021 kuntien ja kuntayhtymien menoja voimakkaasti ja kasvu oli 8 prosenttia. Vuonna 2020 menot olivat kasvaneet hyvin maltillisesti.

Kuntien yhteenlasketut toimintatuotot kasvoivat noin 21,4 prosenttia. Tästä noususta suurin osa on kertaluonteisia kuntien ja kuntayhtymien tuottoihin kirjattuja korvauksia koronan aiheuttamista menoista.

Verotulot kasvoivat kuntien tilinpäätösten ennakkotietojen ja verottajan tietojen mukaisesti kaikissa verolajeissa. Kunnallisverotulot nousivat 2,3 prosenttia eli noin 460 miljoonaa euroa. Tästä 60 miljoonaa selittyy kuntien tekemillä veroprosentin korotuksilla. Kuntien yhteisöverotulot kasvoivat 44,6 prosenttia eli n. 870 miljoonaa euroa. Yhteisöverotulon osalta on muistettava, että kuntien jako-osuutta on nostettu määräaikaisella kymmenen prosenttiyksikön korotuksella 2020 ja 2021. Lisäksi osuutta nostettiin kahden prosenttiyksikön erillisellä korotuksella, jolla kompensoitiin varhaiskasvatusmaksujen alentamisen aiheuttama kuntien tulojen menetys. Kiinteistöverot kasvoivat 12,3 prosenttia eli 220 miljoonaa euroa, tästä 200 miljoonaa euroa johtui vuoden 2020 kiinteistöverojen siirtymisestä vuoden 2021 puolelle.

Jo ennen Venäjän hyökkäystä Ukraina helmikuussa 2022, oli havaittavissa maailmanlaajuisesti inflaation merkittävää kiihtymistä. Vuonna 2021 kolme neljännestä inflaatiosta euroalueella selitti energian hinnan nousu. Inflaation kiihtymisellä on ennakoitu olevan vaikutusta myös korkojen nousuun. Valtiovarainministeriön talousennusteessa joulukuussa 2021 ennakoitiin valtion pitkien korkojen säilyvän noin nollassa prosentissa ja lyhyiden (euribor 3kk) säilyvän noin -0,5 prosentissa vuoteen 2024 saakka. Jo alkuvuonna 2022 korkojen nousun ennakoitiin yleisesti olevan tätä nopeampaa.

Venäjän aloittama sota Ukrainassa ja siihen liittyvät vastatoimet vaikuttavat kaikkeen julkiseen ja yksityiseen talouteen vuoden 2022 aikana ja todennäköisesti paljon pidempäänkin.

1.3 Kunnan toiminnan ja talouden tarkastelu

1.3.1 Kunnan väestön ja työllisyyden kehitys

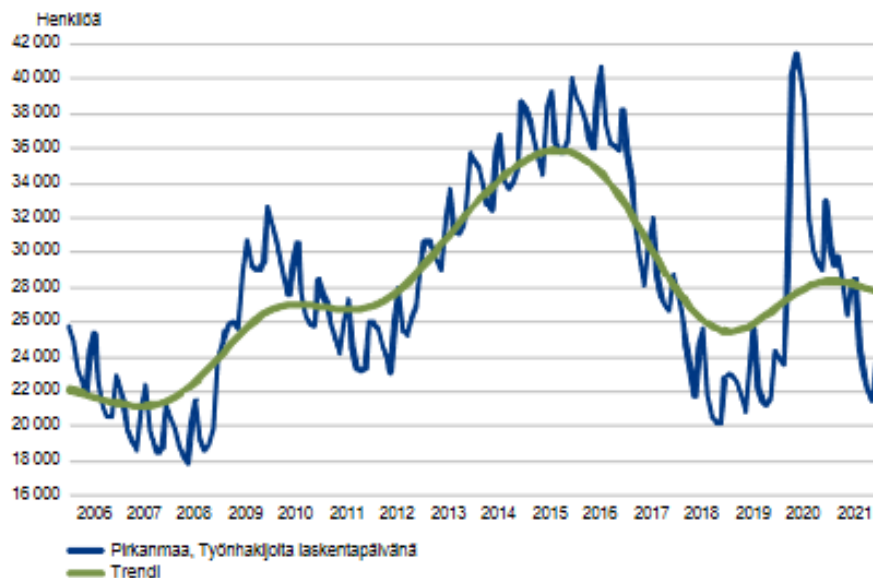
Kunnan väestömäärä on ollut vuoden 2014 jälkeen laskusuuntainen, mutta kehitys näyttäisi taittuneen vuonna 2020. Vuoden 2022 asukasmäärä on ennakkotieto, joka tarkentuu kevään 2022 aikana.

Vuosi	Asukasmäärä	Muutos
2021	4 437	70
2020	4 367	12
2019	4 355	-38
2018	4 393	-67
2017	4 460	-2
2016	4 462	-27
2015	4 489	-3
2014	4 492	19
2013	4 473	36
2012	4 437	54
2011	4 383	38
2010	4 345	-20

Taulukko: Vesilahden kunnan väestökehitys 2010-2021, Tilastokeskus

Työttömiä työnhakijoita oli Pirkanmaalla vuoden 2021 joulukuussa 23 869 henkilöä, joka on yli 9 100 vähemmän kuin vuoden 2020 joulukuussa. Suoraa vertailua ei voi tehdä, koska vuoden 2020 joulukuun lukuihin vaikutti voimakkaasti covid-19 kriisi. Vertailuna voisi käyttää vuoden 2019 kesäkuun lukua, 23 937 henkilöä tai vuoden 2018 huhtikuun lukua, 23 251 henkilöä. Näiden perusteella tilanne olisi hyvä. Lomautettujen määrä oli 2 153 henkilöä, laskua vuositasolla 5 148 henkilöä, alenema 70,5 prosenttia. Uusia avoimia työpaikkoja edelleen merkittävä määrä, lähes 11 300 kappaletta. Kasvua vuositasolla yli 5 500 työpaikkaa. Koko maan osalta luvut olivat seuraavat; työttömien työnhakijoiden määrä oli 275 344 henkilöä, joista lomautettujen osuus 25 361 henkilöä. Työttömien ja lomautettujen määrä laski koko maassa vuositasolla 82 018 henkilöä, eli 23 prosenttia. Pirkanmaan työttömyysaste oli Pohjanmaan 6,5 prosentin, Etelä-Pohjanmaan 7,5 prosentin jälkeen kolmanneksi matalin (9,6 prosenttia) koko maassa. Koko maan keskimääräinen työttömyysaste oli 10,5 prosenttia. (Pirkanmaan työllisyyskatsaus joulukuu 2021.)

TYÖTTÖMÄT TYÖNHAKIJAT KUUKAUSITTAIN JA TRENDI Pirkanmaa

Taulukko: Pirkanmaan työllisyyskatsaus joulukuu 2021

Vesilahdella oli joulukuussa 2021 123 työtöntä, kun vuotta aiemmin työttömiä oli 62 enemmän. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 6,0 prosenttia, kun vuotta aiemmin osuus oli 9,0 prosenttia. Vesilahdella oli joulukuussa 2021 koko Pirkanmaan alin työttömyysaste. Koko Pirkanmaan keskimääräinen työttömyysaste oli 9,6 prosenttia. (Pirkanmaan työllisyyskatsaus joulukuu 2021.)

1.3.2 Kunnan talous vuonna 2021

Käyttötalous

Vesilahden kunnanvaltuusto vahvisti 14.12.2020 §62 talousarvion vuodelle 2021. Talousarvion mukainen tilikauden tulos oli -1 126 000 euroa ja poistoeron vähennyksen jälkeinen tilikauden alijäämä -1 087 000 euroa.

Kunnanvaltuusto hyväksyi vuonna 2021 käyttötalouden määrärahamuutoksia yhdessä kokouksessa:

- 13.12.2021 §76 määrärahamuutokset, jotka kohdistuivat investointiosan investointien määrärahojen vähentämiseen 879 000 eurolla, käyttötalousosassa vesi- ja viemärlaitoksen tuottojen vähentämiseen 17 000 eurolla ja kulujen lisäämiseen 15 000 eurolla, sosiaali- ja terveyspalveluiden kulujen vähentämiseen 290 000 eurolla sekä hallintopalveluiden kulujen lisäämiseen 80 000 eurolla. Samassa kokouksessa hyväksyttiin myös tuloslaskelmaosan 920 000 euroa verotuloja lisäävä määrärahamuutos ja 100 000 euroa valtionosuustuottoja vähentävä määrärahamuutos. Lisäksi rahoitusosan pitkäaikaisten lainojen lisäyksen määräksi vahvistettiin 0 euroa.

Talousarviomuutosten jälkeiseksi tilikauden tulokseksi muodostui -129 000 euroa ja poistoeron vähennyksen jälkeiseksi alijäämäksi -89 000 euroa.

Ulkoiset toimintatuotot

Ulkoiset toimintatuotot ylittivät muutetun talousarvion 445 000 eurolla. Myyntituotot ylittyivät 227 000 euroa vesi-, jätevesi- ja liittymämaksujen sekä kotikuntakorvausten ylitysten johdosta. Maksutuottojen 26 000 euron ylitystä selittää rakennusvalvonta- ja tarkastusmaksutuottojen ylitykset. Tuet ja avustukset ylittyivät 96 000 euroa, koska erilaisia hanketuottoja saatiin enemmän kuin oli ollut tiedossa talousarviota laadittaessa. Muut toimintatuotot ylittyivät 96 000 euroa muutettuun talousarvioon nähden pääosin käyttöomaisuuden myyntivoittojen toteutumisesta arvioitua suurempina. Ulkoiset toimintatuotot toteutuivat 82 000 euroa alhaisempina vuoden 2020 toimintatuottoihin verrattuna.

Ulkoiset toimintakulut

Ulkoiset toimintakulut toteutuivat 473 000 euroa alle muutetun talousarvion, mutta toteutuivat 346 000 euroa suurempina vuoden 2020 toimintakuluihin verrattuna. Ulkoiset toimintakulut alittuivat talousarvioon nähden henkilöstökuluissa, palveluiden ostoissa sekä aineissa, tarvikkeissa ja tavaroissa. Ulkoiset toimintakulut taas ylittyivät avustuksissa ja muissa toimintakuluissa.

Henkilöstökulut toteutuivat 228 000 euroa alle muutetun talousarvion ja nousivat 230 000 euroa vuoteen 2020 verrattuna. Toinen koronavuosi piti sairauspoissaolojen määrän edelleen korkeana. Työnantaja toivoi henkilöstöltään edeltävän vuoden tapaan lomarahojen vaihtoja vapaapäiviksi, jotta kunnassa ei tarvitsisi lomauttaa henkilöstöä. Lomarahoja vaihdettiin vapaiksi odotettua enemmän myös vuoden 2021 aikana, mikä yksinään toi 16 000 euron säästön henkilöstökuluihin. Vuonna 2021 henkilötyövuosien määrä nousi vuotta 2020 edeltäneelle tasolle.

Vuonna 2021 keskimääräiset kuntatyönantajan henkilösivukulut olivat 24,40 prosenttia, joka vastaa edellisen vuoden tasoa. Palkat ja palkkiot toteutuivat kuitenkin vuoden 2021 aikana 171 000 euroa suurempina vuoteen 2020 verrattuna, jonka vaikutusta myös sosiaalivakuutusmaksurasite kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna.

Palvelujen ostot toteutuivat 234 000 euroa alle muutetun talousarvion, mutta toteutuivat 167 000 euroa suurempina kuin vuonna 2020. Talousarvion suurimmat alitukset toteutuivat asiakaspalvelujen ostoissa 411 000 euroa, muissa yhteistoimintaosuuksissa 180 000 euroa, opetus- ja kulttuuripalveluissa 49 000 euroa sekä matkustus- ja kuljetuspalveluissa 46 000 euroa. Asiakaspalvelujen ostojen suurta alitusta selittää Pirkkalan yhteistoiminta-alueen sosiaali- ja terveystalouden toteutuminen arvioitua alhaisempina. Yhteistoiminta-alueen kustannuksista hallintopalvelut ja sosiaalipalvelut toteutuivat vuoteen 2020 verrattuna suurempina ja vastaavasti ikääntyneiden palvelut ja terveystalouden toteutuminen arvioitua alhaisempina. Talousarvion suurimmat ylitykset toteutuivat asiantuntijapalveluissa 192 000 euroa, kotikuntakorvauksissa 177 000 euroa ja vuokratyövoimapalveluissa 102 000 euroa. Ylityksiä selittää asiantuntijapalveluiden lisääntynyt tarve asemakaavoituksissa ja vuokratyövoiman lisääntymisen tarve tukipalveluissa. Kotikuntakorvauksiin ei ollut varattu määrärahoja talousarviota laadittaessa.

Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden kustannukset toteutuivat 41 000 euroa alle talousarvion ja laskivat 67 000 euroa vuoteen 2020 verrattuna. Alituksia selittää erityisesti elintarvikkeiden toteutuminen 49 000 euroa alle talousarvion. Koronan vuoksi tukipalveluissa tuotettujen

suoritteiden määrä oli huomattavasti alempi kuin edellisenä vuonna ja siten elintarvikkeisiin varatuissa määrärahoissa syntyi säästöjä.

Avustukset ylittivät muutetun talousarvion 19 000 euroa ja toteutuivat 5 000 euroa korkeampina vuoteen 2020 verrattuna. Ylityksiä selittää pääosin työmarkkinatuen kuntaosuuden toteutuminen 24 000 euroa suurempina muutettuun talousarvioon nähden.

Muut toimintakulut ylittyivät 11 000 euroa talousarvioon nähden ja toteutuivat 11 000 euroa korkeampina vuoteen 2020 verrattuna. Muiden toimintakulujen ylityksiä selittävät kirjanpitoon kirjatut luottotappiot.

Kunnan verotulot

Kunnan verotulot toteutuivat 220 000 euroa muutettua talousarviota korkeampina ja olivat 1 254 000 euroa korkeammat vuoteen 2020 verrattuna.

Vuoden 2021 aikana kunnallisverojen kausilitysten suuruus vaihteli siten, että vuoden matalin kunnallisveron tilitys oli syyskuun 963 000 euroa ja korkein marraskuun 1 759 000 euroa. Joulukuussa 2021 kunnallisveroihin tehtiin 920 000 euron suuruinen tuottoja lisäävä talousarviomuutos, mutta kokonaisuutena kunnallisverot kuitenkin toteutuivat 220 000 euroa yli muutetun talousarvion. Vuoden 2021 verotulojen kokonaismääräksi muodostui 19,2 miljoonaa euroa.

Valtionosuudet

Valtionosuuksiin tehtiin joulukuussa 2021 100 000 euron suuruinen tuottoja laskeva talousarviomuutos. Valtionosuudet toteutuivat 67 000 euroa muutettua talousarviota korkeampina eli lähes alkuperäisen talousarvion mukaisesti. Vuoden 2021 valtionosuuksien kokonaismääräksi muodostui 8,0 miljoonaa euroa. Vuonna 2020 valtionosuuksien määrä oli 9,2 miljoonaa euroa. Vuoden 2021 valtionosuudet alittivat vuoden 2020 määrän 1,2 miljoonalla eurolla.

Valtio jatkoi myös vuonna koronapandemian vuoksi kuntien yhteisöveron jako-osuuden korotusta 10 prosenttiyksiköllä, mikä lisäsi Vesilahden yhteisöverotuottoja ja toteutuivat 66 000 euroa muutettua talousarviota korkeampina. Lisäksi kiinteistöverot toteutuivat 28 000 euroa talousarviota korkeampina.

Korko- ja muut rahoitustuotot

Muut rahoitustuotot toteutuivat 102 000 euroa talousarviota korkeampina. Ylitystä selittää pääosin Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n 34 000 euron suuruiset osingot ja koronvaihtosopimuksen 26 000 euron korkotuotot, joita ei ollut tiedossa talousarviota laadittaessa. Korko- ja muut rahoitustuotot toteutuivat 38 000 euroa korkeampina vuoteen 2020 verrattuna.

Korko- ja muut rahoituskulut

Korkokulut toteutuivat 55 000 euroa talousarviota alhaisempina ja vastaavasti muut rahoituskulut toteutuivat 803 000 euroa korkeampina talousarvioon nähden. Korkokulujen alitusta selittää lainojen korkokulujen toteutuminen arvioitua alhaisempina. Muiden rahoituskulujen suurta ylitystä selittää johdannaisopimuksesta (koronvaihtosopimus) aiheutuneet korkokulut ja 792 000 euron tuloksen heikentävä kirjaus, koska koronvaihtosopimukseen sovelletaan KPL 3:3.1 §:n 7 kohdan

mukaista erillisarvostusta, joka on perustettava yleiseen varovaisuuden periaatteeseen (KPL 3:3.1 § 4 kohta). Tällöin voimassa olevat sopimukset arvostetaan sopimuskohtaisesti tilinpäätöspäivän arvoon. Koronvaihtosopimuksen tekohetken arvon ja tilinpäätöspäivän arvon välinen negatiivinen erotus kirjataan rahoituskuluksi ja pakolliseksi varaukseksi KPL 3:2.1 §:ssä tarkoitetun oikean ja riittävän kuvan antamiseksi. Varauksen määrää tarkistetaan myöhemminä tilikausina ja muutokset kirjataan kulukirjauksen oikaisuna. Korke- ja muut rahoituskulut toteutuivat 823 000 euroa korkeampina vuoteen 2020 verrattuna.

Poistot

Poistot toteutuivat 39 000 euroa talousarviota alhaisempina. Kokonaisuutena poistot toteutuivat 40 000 euroa alhaisempina vuoteen 2020 verrattuna.

Tilikauden tulos ja tilikauden ylijäämä/alijäämä

Tilikauden tulokseksi muodostui 470 254 euroa ja 17 546 euron suuruisen poistoerojen tuloutuksen jälkeiseksi tilikauden ylijäämäksi muodostui 487 799 euroa.

Sisäiset toimintatuotot ja toimintakulut

Sisäiset toimintatuotot ja -kulut toteutuivat 103 000 euroa talousarviota alhaisempina, jota selittää pääosin tukipalveluiden puhtaanapito- ja pesupalvelujen sekä majoitus- ja ravitsemuspalvelujen toteutumien talousarviota alhaisempina. Lisäksi sisäiset rakennusten- ja huoneistojen vuokrat toteutuivat talousarviota alhaisempina.

Investoinnit

Kunnanvaltuuston 14.12.2020 §62 hyväksymän talousarvio 2021 investointituottojen määrä oli 100 000 euroa ja investointikulujen määrä 2 048 200 euroa. Investointien netto oli 1 948 200 euroa.

Kunnanvaltuusto hyväksyi vuoden 2021 aikana kaksi kertaa investointeihin liittyviä talousarviomuutoksia:

- 23.3.2021 §9 investointeihin hyväksyttiin 1 020 500 euron määrärahojen lisäys, jolla kunta osallistuu ulosottoviraston huutokauppaan "Narvan Peuraniityn vuokraoikeus päiväkotirakennuksineen ja liittymineen" ja tarjoaa kiinteistöstä maksimissaan 1 020 500 euroa.
- 13.12.2021 §76 investointeihin hyväksyttiin 1 995 500 euron määrärahojen vähennys ja 96 301 euron määrärahojen lisäys

Muutosten seurauksena muutetun talousarvion määrä oli 1 069 501 euroa.

Tilinpäätöksen mukaiset investointiosan tulot olivat 125 760 euroa. Tulot muodostuivat osakkeista ja osuuksista sekä maa-alueiden myynnistä.

Vuonna 2021 investointimenojen toteuma oli 799 445 euroa. Vuoden 2021 suurimmat investointeja koskevat euromääräiset toteumat olivat Ämmänhaudanmäen kunnallistekniikan, Kiiskan ja Kalsinalueen kunnallistekniikan, kaavateiden päällystäminen, Vesi- ja viemärlaitoksen

siirtoviemärien sekä Palvelukeskusalueen torin ja puiston laajentaminen. Investointimenot laskivat 579 000 euroa vuoteen 2020 verrattuna.

Investointimenojen toteuma oli 68 prosenttia ja -tulojen 126 prosenttia muutettuun talousarvioon nähden.

Rahoitus

Kunnanvaltuuston 14.12.2020 §62 hyväksymä talousarvio 2021 sisälsi 2,5 miljoonan euron suuruisen pitkäaikaisen lisälainanoton.

Vuoden aikana verotulo- ja valtionosuusarviot vaihtelivat poikkeuksellisen paljon, mikä vaikeutti talouden ja rahoitustarpeen arviointia. Kunnanvaltuusto vahvisti 13.12.2021 §76 pitkäaikaisten lainojen lisäyksen määräksi 0 euroa. Käytännössä pitkäaikaisen lainan tarve osoittautui vuoden aikana talousarvion 2021 laadintahetkeen nähden 2,5 miljoonaa alemmaksi. Tähän vaikuttivat loppuvuoden verotulojen toteutuminen syksyn arvioita paremmalla tasolla ja ylipäättään vuoden 2021 positiiviseksi käänntynyt tulos, vuoden 2021 investointeja vähentäneet talousarviomuutokset ja vuoden 2021 käyttötaloudessa tapahtunut kulujen alitus.

Tilinpäätöshetkellä kunnan lainojen määrä oli 12,2 miljoonaa euroa ja asukasta kohti laskettu velkamäärä oli 2 749 euroa/asukas. Vuoden 2020 lopussa kunnan velka per asukas oli 3 088 euroa/asukas.

Kuntaliiton kokoamien tilastotietojen mukaan koko maan vuoden 2020 keskimääräinen lainakanta euroa/asukas vuoden lopussa oli 3 448 euroa/asukas ja Pirkanmaan maakunnassa keskimääräinen lainakanta oli 3 368 euroa/asukas.

Poikkeamat talousarviosta

Kunnassa on 8 valtuustoon nähden sitovaa tehtäväaluetta. Vesilahden kunnan valtuustoon nähden sitova taso on tuottojen ja kulujen erotus paitsi vesi- ja viemärlaitoksessa, jossa sitova taso on tilikauden tulos. Tuloarvioihin ja määrärahoihin sisältyy ulkoiset ja sisäiset erät.

Talousarviota heikommin toteutuneet toimintakatteet

- Hallintopalveluiden toimintakate toteutui 65 000 euroa muutettua talousarviota heikommin. Suurimpia ylityksiä selittää kaavoituksen ja hallinto- ja henkilöstöpalveluiden asiantuntijapalvelujen sekä ruokapalveluiden vuokratyövoimapalvelujen ylitykset.

Talousarviota paremmin toteutuneet toimintakatteet

- Tarkastuslautakunnan toimintakate toteutui 8 700 euroa budjettia paremmin. Tehtäväalueen määrärahat ovat matalat ja siten pienet euromääräiset poikkeamat johtavat isoon prosentuaaliseen poikkeamaan. Tarkastuslautakunnan palvelujen ostoihin lukeutuvat toimistopalvelut ovat alittaneet budjetin 11 000 eurolla.
- Sosiaali- ja terveystalouden toimintakate toteutui 483 000 euroa muutettua talousarviota paremmin. Alituksia selittää Pirkkalan yhteistoiminta-alueen sosiaali- ja terveystalouden toteutuminen arvioitua alhaisempina.
- Opetus- ja varhaiskasvatuksen toimintakate toteutui 372 000 euroa talousarviota paremmin, jota selittää tuotoissa muiden muassa kunnilta saatujen myyntituottojen sekä kotikuntakorvausten toteutuminen arvioitua suurempina ja kuluissa vastaavasti henkilöstökulujen toteutuminen 168 000 euroa arvioitua alhaisempina. Lisäksi alituksia

on toteutunut myös palvelujen ostojen, aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden sekä avustusten ja muiden toimintakulujen tiliryhmissä.

- Vapaa-ajan palveluiden toimintakate toteutui 7 900 euroa talousarviota paremmin, jota selittää pääosin tukien ja avustusten toteutumiset arvioitua suurempina.
- Rakennusvalvonnan ja ympäristön toimintakate toteutui 35 000 euroa talousarviota paremmin, jota selittää pääosin rakennusvalvonta- ja tarkastusmaksutuottojen toteutuminen arvioitua suurempina.

Vesi- ja viemärlaitoksen tilikauden tulokseksi oli budjetoitu -53 000 euron negatiivinen tulos. Vuoden 2021 aikana tehtiin talousarviomuutos, jonka jälkeen muutetun talousarvion tilikauden tulokseksi muodostui -85 000 euron negatiivinen tulos. Tilinpäätöksessä tilikauden tulos toteutui kuitenkin 22 000 euroa positiivisena ja siten 108 000 euroa korkeampana talousarvioon nähden. Tuottoihin vaikuttivat liittymismaksut, joiden muuttumista tuloslaskelmaan tuloutettavaksi ei ollut huomioitu riittävällä tasolla talousarviossa.

Tuloslaskelmaosan sitovia eriä ovat verotulot, valtionosuudet, rahoitustuotot ja -kulut sekä tilinpäätössiirrot. Näistä eristä verotulot toteutuivat 220 000 euroa ja valtionosuudet 67 000 euroa muutettua talousarviota korkeampina. Rahoitustuottojen ja -kulujen nettosumma toteutui 646 000 euroa talousarviota heikommalla tasolla. Nettosumman toteutuminen budjettia olennaisesti heikompina johtuu johdannaissopimuksen (koronvaihtosopimus) vaikutuksesta.

Investointiosan sitovien erien suurimmat poikkeamat on käyty läpi tilinpäätöksen kappaleessa 5.

Rahoituslaskelman sitovien erien suurimmat poikkeamat on käyty läpi tilinpäätöksen kappaleessa 6.

Talouden tasapainotus

Vesilahdella on käytössä mahdollisuus vaihtaa lomarahat vapaaksi edellyttäen, että se ei aiheuta työyksiköissä sijaisten tarvetta. Myös ostovapaiden ottaminen on mahdollista. Ostovapailla tarkoitetaan menettelyä, jossa palkattomista vapaista saa palkkioksi ylimääräisiä palkallisia päiviä.

Vuonna 2021 lomarahoja vaihtoi vapaaksi 11 henkilöä ja vaihdettuja päiviä oli yhteensä 123 kappaletta. Lomarahojen vaihtojen talousvaikutus oli 16 000 euroa. Ostovapaita käytti 20 henkilöä. Vaihdettuja päiviä oli 140 ja näistä myönnettiin 28 bonuspäivää. Edeltävänä vuonna lomarahoja vaihtoi vapaaksi 25 henkilöä ja vaihdettuja päiviä oli yhteensä 260 kappaletta. Ostovapaita käytti 32 henkilöä. Vaihdettuja päiviä oli 225 ja näistä myönnettiin 45 bonuspäivää. Lomarahojen vaihtajien ja vaihdettujen päivien määrät vähenivät edelliseen vuoteen nähden. Lomarahojen vaihtamisten taustalla on kevään 2020 koronakriisin alku, jonka myötä työnantaja alkoi rohkaista vapaiden käyttöön talouden tasapainottamiseksi.

Vesilahden kunnanvaltuusto teki 2.12.2019 §43 talouden tasapainottamiseen liittyviä päätöksiä, joiden mukaiset toimenpiteet ajoittuvat vuosille 2020-2022. Kolmen vuoden yhteenlaskettu talousvaikutus on yhteensä 477 000 euroa.

Vuodelle 2021 ajoittui seuraavat talouden tasapainottamistoimenpiteet:

	Toimenpide	Summa	Toteutuminen
<i>Hallintopalvelut</i>			
	Matkailutoiminnan lakkauttaminen	15 000	Toteutui
	Ahtialan päiväkodin sulkeminen (siivouspalvelut)	11 500	Toteutui
<i>Tekniset palvelut ja ympäristönsuojelu</i>			
	Teknisen toimen Narvan toimiston siirto kirkonkylälle	19 000	Ei toteutunut, myynti vuoden lopussa, säästö realisoituu vuonna 2022
<i>Sivistyspalvelut</i>			
	Perhepäivähoitajan eläköityminen	25 000	Toteutui
	Tuntijaon muutos/tuntikehysleikkaus 4vvt 19- 20 ja 4vvt 20-21	7 000	Toteutui
	Tuntikehysten leikkaaminen 4vvt syksy 2020	3 000	Toteutui
	Aineet ja tarvikkeet sivistys	9 000	Toteutui
	TVT-laitteiden vähentäminen/kulujen karsiminen	5 000	Toteutui
	Koulutuksista leikkaaminen	15 000	Toteutui
	Ahtialan päiväkodin lakkauttaminen	30 000	Toteutui
	Yht.	139 500	

1.3.3 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Vesilahden kunnanvaltuusto päätti 27.1.2020 §3, että kunta perustaa kaasuputken rakentamista varten Lempäälän Lämpö Oy:n kanssa yhteisyrityksen 50/50 omistussuhteessa. Yhtiön perustamiseen liittyy myös lainan takaaminen. Asia ei ole edennyt tämän jälkeen.

Vesilahden kunnalla on ollut pitkäaikainen päiväkotikiinteistöä koskeva vuokrasopimus Kiinteistöosakeyhtiö Vesilahden Narvan päiväkotin -nimisen yhtiön kanssa, joka asetettiin ulosottoon v.2020 lopulla. Päiväkotikiinteistö myytiin keväällä 2021 Kinland V Finland -nimisellä kiinteistöyhtiölle, jonka kanssa, jonka kanssa kunta on solminut uuden vuokrasopimuksen. Päiväkodin toiminta on jatkunut normaalina.

Vesilahden kunnan vesi- ja viemärlaitoksen toiminta siirtyi vuoden 2021 alusta Lempäälän Vesi Oy:lle kunnan ja yhtiön välisen operointisopimuksen nojalla.

1.3.4 Kunnan henkilöstö

Voimassaolevien palvelussuhteiden määrä vuodenvaihteessa 2021 oli 193 henkilöä. Luku sisältää kaikki kyseisenä ajankohtana virka- ja työsuhteessa kuntaan olleet henkilöt, mukaan lukien työllistetyt ja oppisopimussuhteiset. Voimassaolevien palvelussuhteiden määrä on pysynyt ennallaan.

Vakituisia työntekijöitä oli 153 henkilöä. Henkilöstön keski-ikä oli 45,0 mikä on hieman alhaisempi kuin edellisenä vuonna.

Kunnan henkilöstö	2021	2020	2019	2018
Henkilöstön määrä	193	192	192	197
vakituiset	153	161	162	164
määräaikaiset	40	31	30	33
Henkilötyövuodet	198	186	197	197
Keski-ikä	45,00	46,00	46,21	45,29
Sairauspoissaoloprosentti	5,20	5,79	4,64	5,65
Henkilöstökulut	-8 312 730	-8 082 902	8 209 126	8 006 604

Taulukko: Kunnan henkilöstötiedot

Henkilöstökulut vuonna 2021 olivat 8 312 730 euroa, josta palkat ja palkkiot olivat 6 693 744 euroa ja henkilösivukulut 1 618 986 euroa.

Kunta laatii erillisen henkilöstöraportin, jossa esitetään yksityiskohtaisemmat tiedot henkilöstöön liittyvistä tunnusluvuista.

1.3.5 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä ja merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Suomen kuntien tulevaan kehitykseen vaikuttavat olennaisesti muutokset toimintaympäristössä. Poliittinen tilanne Euroopassa on epävakaaampi kuin vuosikymmeniin. Pandemian jatkuminen ja helmikuun lopussa 2022 alkanut Ukrainan sota luovat epävarmuutta talouden ennustamiseen sekä tarpeen riskien päivittämiselle. Toimintaympäristöön vaikuttavat edellämainittujen lisäksi

mm. mahdolliset kuntiin kohdistuvat taloudelliset toimenpiteet valtion taholta ja lainsäädännölliset muutokset kuten mitoitukset, palveluiden piirissä olevien kuntalaisryhmän laajentaminen ja kunnille annettavat lisätehtävät. Valtionosuuksien kehitys vaikuttaa keskeisesti kunnan talouteen. Talouden kokonaiskehitys vaikuttaa merkittävästi työttömyysprosentin ja sitä kautta verotulojen kertymisen kautta.

Vuoden 2021 aikana Vesilahden kunnan talous on kehittynyt suotuisasti. Työllisyystilanne on parantunut koko maassa, mutta Vesilahdessa työllisyyden osalta lukema on Pirkanmaan paras. Työllisyysasteen parantuminen on vaikuttanut merkittävästi verotulokertymiin, jotka ovat selkeästi korkeammat kuin talousarviossa ennustettiin. Kunnan asukasmäärä on kasvanut reilusti ja kasvuvauhti on yksi Pirkanmaan kovimmista. Tämä tuo mukanaan lisääntyviä verotuloja, mutta myös paineita kunnan palvelutuotannolle. Asukasmäärän kasvu on niin voimakasta, että se vaikuttaa myös kunnan palvelutarpeen ennakointiin esim. perusopetuksen osalta.

Korkoriskin hallitsemiseksi kunnalla on koronvaihtosopimus, joka on otettu suojaustarkoituksessa. Suojauksen tavoitteena on suojata kunnan nykyisiä sekä tulevia talousarvioon perustuvien vaihtuvakorkoisten vastuiden korkoriskiä. Alkuperäinen sopimus on tehty toukokuussa 2015. Sen voimassaolo alkoi 13.5.2020 ja päättymispäivä olisi ollut 12.5.2045. Sopimuksen laskennallinen pääoma oli 5,0 miljoonaa euroa. Korkokustannusten alentamiseksi sopimusta on järjestelty marraskuussa 2020 uusiksi siten, että alkuperäinen sopimus on päätetty ennenaikaisesti. Sopimuksen tilalle on otettu uusi tehostettu koronvaihtosopimus, jonka voimassaolo alkoi 13.11.2020, päättyy 13.5.2045 ja laskennallinen pääoma on 5,0 miljoonaa euroa. Tehostetun koronvaihtosopimuksen lisäksi on otettu korkolattiasopimus, jonka alkamispäivä oli 13.11.2020 ja päättymispäivä on 13.11.2023. Suojausten tarkoitus on edelleen ollut suojata kunnan nykyistä ja tulevaa vaihtuvakorkoisten vastuiden korkoriskiä. Lisäksi tavoitteena on ollut alentaa kunnalle sopimuksesta aiheutuvia kustannuksia.

Vahinkoriskeihin liittyen kunnan vakuutusturva päivitettiin ja vakuutukset kilpailutettiin keväällä 2020. Uudet vakuutukset astuivat voimaan 2021. Samalla kunta on vakuutettu myös johdon riskien osalta.

1.3.6 Ympäristöasiat

Vesilahden kunnan alueella on runsaasti järviä ja vapaa-ajanasutusta. Vesistöjen laatua tarkkaillaan säännöllisesti vuosittain vesistötarkkailuohjelman mukaisesti. Vesistöihin ei kohdistu pistekuormitusta tai muita merkittäviä yksittäisiä riskejä Vesilahdella, mutta hajakuormitus ja haja-asutuksen jätevedet sekä taajamista tulevat hulevedet aiheuttavat ravinne- ja mikrobikuormitusta vesistöissä lisäksi Pyhäjärven säännöstely aiheuttaa haittaa vesistölle erityisesti matalilla järvenlahdilla. Vesilahden kirkonkylän uimarannalla tehdään vuosittain kesällä sinileväseurantaa ympäristönsuojelun puolesta.

Vesilahden kunnan alueella on yksi luokiteltu Vakkalan pohjavesialue, joka on luokiteltu yhdyskunnan vedenhankintaan soveltuvaksi pohjavesialueeksi (II-luokka). Luokitus päivitettiin vuonna 2019 Pirkanmaan ELY-keskuksen toimesta. Vakkalan pohjavesialue on pienialainen ja sille sijoittuu ainoastaan vähän haja-asutusta.

Uusi valtioneuvoston asetus talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla (157/2017) ja ympäristönsuojelulain (527/2014) muutos (19/2017) tulivat voimaan 3.4.2017. Lainsäädännön muutoksessa jäteveden käsittelyvaatimuksia nostettiin asetuksen

tasolta lain tasolle ja säädöksiä selkeytettiin. Merkittävin muutos tuli puhdistusvaatimusten noudattamisen siirtymäaikoihin: Jos kiinteistö sijaitsee enintään 100 m päässä vesistöstä tai merestä tai pohjavesialueella, on järjestelmä kunnostettava 31.10.2019 mennessä. Kiinteistön sijaitessa näiden alueiden ulkopuolella, on järjestelmä uusittava puhdistusvaatimukset täyttäväksi, kun kiinteistöllä tehdään vesijärjestelmiä tai muuta suurempaa luvanvaraista remonttia tai tietynlaisia korjaus- tai muutostöitä. 9.12.2021 järjestettiin Vesilahden kirjastolla hajajätevesi-infoklinikka, jossa kuntalaiset saivat ohjeistusta oman kiinteistönsä jätevesijärjestelmänsä saneeraustarpeista sekä jätevesijärjestelmän käyttö- ja huolto-ohjeistusta.

Vuonna 2021 ympäristönsuojelun edistämissuunnitelman yhtenä teemana oli luonnon monimuotoisuuden edistäminen. Arvokkaiden luontokohteiden päivitys valmistui ja julkaistiin joulukuussa 2021. Kuntalaisille pidettiin myös luontoilta 27.10.2021.

Vesilahden kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluvia ympäristölupa- tai rekisteröintivelvollisia toimintoja oli vuonna 2021 Vesilahdella 15 kpl. Ne ovat suurimmaksi osaksi pieniä yrityksiä, joilla on kiviaineksen louhintaa, ampumaratatoimintaa, eläinsuojia, polttonesteiden jakeluasemia sekä jätteen käsittelytoimintaa. Vuonna 2021 kunnan ympäristönsuojelu teki 10 valvontaohjelmaan perustuvaa tarkastusta. Vesilahden kunnan alueelle ei sijoitu muita suurempia ympäristöriskejä aiheuttavia toimintoja. Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen valvomiin kohteisiin lukeutuu Vesilahden kunnasta yksi puuperäisen jätteen käsittelytoiminta.

Toimintojen osalta merkittävimpiä riskejä liittyy polttonesteiden varastointi- ja jakelutoimintaan maaperän pilaantumisriskin muodossa. Yleisesti kunnan valvomien sekä luvanvaraisten ja rekisteröitävien että muiden laitosten ja toimintojen aiheuttama mahdollinen pilaantuminen rajoittuu laitosten ja toimipaikkojen lähiympäristöön. Polttonesteiden jakelutoimintaa lukuun ottamatta toiminnat sijoittuvat pääosin haja-asutusalueelle, jolloin pilaantumiselle herkkiä kohteita ei ole niin paljon kuin asutuksen ollessa taajaa. Toiminnoista muutamat sijoittuvat vesistön läheisyyteen.

1.3.7 Muut ei-taloudelliset asiat

Kunnanhallituksen tietoon ei ole tullut korruptioon, lahjontaan eikä ihmisoikeuksien rikkomiseen liittyviä asioita.

1.4 Hallituksen selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan on tarkoitus varmistaa, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan. Sisäinen valvonta on osa päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työn toteuttamista.

Kuntalain mukaan valtuuston tulee hyväksyä perusteet sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Kunnan sisäisen valvonnan perusteet päivitettiin ja valtuusto hyväksyi Vesilahden kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet 31.8.2020 §40. Samalla kumottiin aiempi valtuuston 25.11.2013 §86 hyväksymä sisäisen valvonnan ohje.

Kunnan hallintosäännön 9. luvun 1 §:n mukaan kunnanhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä mm. hyväksyy sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet ja menettelytavat ja vastaa riskienhallinnan järjestämisestä siten, että kunnan toiminnan olennaiset riskit tunnistetaan ja kuvataan, riskin toteutumisen vaikutukset, toteutumisen todennäköisyys ja mahdollisuudet hallita riskiä arvioidaan. Kunnanhallitus hyväksyi kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen 24.8.2020 §161.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Kunnanhallitus ja lautakunnat seuraavat viranhaltijoiden tekemiä päätöksiä. Viranhaltijoiden päätöksiin ei käytetty otto-oikeutta vuonna 2021.

Hallintosääntöä päivitettiin vuoden 2021 aikana kerran. Elokuussa 2021 hallintosääntöä päivitettiin laajasti. Hallintosääntöön päivitettiin valtuustokauden organisaatiota vastaavat tiedot, luottamushenkilöiden palkkiosääntöä päivitettiin ja samalla päivitettiin jokaisen hallinnon alan viranhaltijoiden ja lautakuntien välistä työnjakoa. Merkittäviä muutoksia oli myös se, että kunnanhallitus määriteltiin tahoksi, jolla on yleistoimivalta päätöksenteossa (toimielin, joka käsittelee asiat, joita ei ole määritelty muille toimielimille).

Sivistyspalveluissa strateginen johtaminen ja kehittäminen pohjautuvat valtakunnallisiin, seudullisiin sekä kunnan suunnitelmiin, sääntöihin ja ohjeistuksiin. Sivistystoimen suunnitelmia ja ohjeistuksia päivitetään vuosittain tai tarvittaessa. Kehittämissuunnitelmat ovat yleensä 2-3-vuotisia pidemmän aikavälin ohjaavia asiakirjoja. Kouluilla on lisäksi lukuvuosisuunnitelma ja päiväkodeilla toimintasuunnitelma, johon on kuvattu keskeiset toiminnot. Sivistyslautakunta hyväksyy lukuvuosi- ja toimintasuunnitelmat vuosittain. Kunnan strategia, talousarvio, hallintosääntö ja sivistyspalveluiden visio toimivat keskeisinä toimintaa ohjaavina asiakirjoina. Lisäksi varhaiskasvatuksessa varhaiskasvatussuunnitelma ja kouluissa opetussuunnitelma ohjaavat toimintaa.

Talouden ja varojen käytön valvonta

Kunnan talouden prosesseissa ja raportoinnissa on havaittu kehittämistarpeita. Osaltaan näihin tarpeisiin vastattiin järjestelmävaihdolla, joka tehtiin 1.1.2021 alkaen. Samalla pienennettiin henkilöriskiä kriittisten toimintojen kuten palkanlaskennan, maksuliikenteen ja kirjanpito- ja palveluiden osalta. Kunnan talousjohtajan työpanosta suunnataan kehittämiseen samalla kun manuaalista työtä siirretään Monetra Pirkanmaa Oy:lle ja kunnan sisäisesti muille tekijöille.

Vuonna 2021 osavuosisikatsausten rytmiksi päivitettiin neljäsvuosiraportointi, johtuen valtiolle toimitettavasta raportoinnista, joka annetaan myös neljännesvuosittain. Toiminnan toteuma raportoidaan toisessa osavuosisikatsauksessa. Osavuosisikatsaukset käsitellään lautakunnissa, kunnanhallituksessa ja valtuustossa. Talouteen liittyvää kouluttamista on lisätty ja talouden seurantaan ja viestintään on panostettu esimies- ja toimistoinfoilla, joissa on kerrattu ohjeistuksia ja tiedotettu ajankohtaisista asioista. Esimiehet ja vastuualueen henkilöt on ohjeistettu seuraamaan säännöllisesti talouden toteumaa.

Laskujen hyväksymiskäytännöt asiatarkestuksineen ovat säännösten mukaisia ja ajan tasalla. Kunnassa on uusi laskutus- ja perintäohje, joka on otettu käyttöön syksyllä 2020.

Riskienhallinnan järjestäminen

Riskienhallintaa on kehitetty vuonna 2020 ottamalla käyttöön Granite-järjestelmä. Graniten avulla sekä kokonaisvaltainen riskienhallinta (toiminnalliset, taloudelliset, tekniset, maine- ja muut riskit) että työsuojelun riskit raportoidaan entistä kattavammin. Kokonaisvaltaista riskienhallintaa on otettu käyttöön syksyllä 2020 ja työsuojelun riskeihin ohjelmaa on käytetty kevästä 2021 lähtien. Ohjelman myötä riskien syiden, niiden todennäköisyyden sekä niistä aiheutuvan haitan kehitystä on mahdollista seurata. Samalla tulee mahdolliseksi myös sähköinen läheltä piti- ja tapaturmailmoittaminen.

Vuoden 2021 toimintaan vaikutti edelleen merkittävimmin korona. Riskienhallinnan näkökulmasta keväällä 2020 valmiusjory työskenteli sen eteen, että kunnan pandemiaan liittyvät riskit pysyisivät maltillisina. Osittain kehittämistoimenpiteet viivästyivät, kun keskityttiin pandemiatilanteen mukanaan tuomiin haasteisiin. Pandemiasta johtuva kuormitus on jatkunut, ja tilanne henkilöstön osalta on hankala. Kaksi vuotta kestänyt poikkeustilanne kuormittaa merkittävästi henkilöstöä erityisesti varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. Sijaisten saanti on hankalinta varhaiskasvatuksen ja tukipalveluiden henkilöstön osalta. Kova kuormitus yhdistettynä sijaispulaan on merkittävä riski varhaiskasvatuksen henkilöstön jaksamiselle.

Kunnan vuotuisessa vakuutuspalaverissa alkuvuodesta 2020 todettiin, että kunnan toimintaa ei ollut vakuutettu kattavasti toiminnan jatkuvuuden takaamiseksi ja vakuutukset sisälsivät osittain vanhentunutta tietoa ja matalia vakuutussummia. Vakuutukset kilpailutettiin vuonna 2020 ja uudet sopimukset otettiin käyttöön v. 2021. Samalla lisättiin voimaan johdon vastuuvakuutus, jolla vakuutetaan viranhaltijat ja toimielinten puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat sekä kunnanhallituksen jäsenet tekemiensä päätösten korvausvaateiden osalta. Tällaista johdon vastuuvakuutusta ei ole aiemmin ollut.

Merkittävin taloudellinen riski on kunnan ikääntyvässä kiinteistöissä ja vanhentuvien kiinteistöjen sisäilmassa. Sisäilmatyöryhmä kokoontui noin 9 kertaa vuoden 2021 aikana. Vuoden 2020 aikana tekniset palvelut hankkivat sisäilman laadun mittaamiseen omat mittarit, mittareilla voidaan nopeammassa aikataulussa tehdä alustavat sisäilmaan liittyvät mittaukset ja reagoida mittausten tuloksiin. Vuoden aikana tehdyissä mittauksissa ei havaittu sisäilmaan liittyviä vakavia ongelmia. Havaitut ongelmat liittyivät ilmanvaihtoon ja niiden hoitaminen onnistui ilmanvaihdon tehostamisella ja säätämällä.

Merkittävä taloudellinen riski on myös havaittu olemassa olevassa infrassa. Vuoden aikana tehdyissä töissä, on havaittu lisää puutteita kaava-alueilla sijaitsevien teiden rakennekerroksissa, putkien sijoittamisessa ja teiden leveyksissä.

Vesihuolto asettaa kunnalle taloudellisen merkittävän riskin. Kunnalla ei ole toiminnassaan omaa vedenottoa, eikä jätevedenpuhdistamo. Sulkavuoden uuden puhdistamon viivästyminen ja kustannusten merkittävä nousu vaikuttava Vesilahdelle tuleviin kustannuksiin. Yhdysviemärin viivästyminen ja kustannusten merkittävä nousu tuovat Vesilahdelle myös lisäkustannuksia. Merkittävä ongelma talousveden saannissa tai jätevedenpuhdistuksessa toisi Vesilahdelle ylimääräisiä kustannuksia.

Tiedonhallinnan riskeihin on kiinnitetty aiempaa enemmän huomiota laajasti julkisuutta saaneen Vastaamo-tapauksen johdosta. Kunnan johtoryhmä osallistui TAISTO2021 -digiturvallisuuden valmiusharjoitukseen, josta kunta sai kattavasti kehitysideoita oman digiturvallisuuden kehittämiseksi. Tietoturvaan liittyviä riskejä on arvioitu myös tiedonhallintatyöryhmässä. Kunnassa tapahtui merkittävä tietoturvapoikkeama joulukuussa 2021.

Henkilökuntaa on koulutettu hätäensiapukoulutuksin vuoden 2021 aikana.

Sopimukset

Sopimukset on tallennettu Therefore-järjestelmään. Järjestelmän käytössä on joitakin puutteita. CASE M -järjestelmä pitää sisällään sopimusten hallinnan osuuden, joka otetaan käyttöön.

Sivistyspalveluissa puitiin vuoden 2020 aikana kuljetussopimusriitaa, johon liittyvä päätös saatiin tammikuussa 2021. Kaikki Vesilahden kuntaa vastaan nostetut syytteet kumottiin. Tuomion mukaan molemmat osapuolet vastasivat omista oikeudenkäyntikuluistaan. Kumpikaan osapuoli ei valittanut ja päätös sai lainvoiman helmikuussa 2021. Kunnan oikeusturvavakuutus korvasi kunnan oikeudenkäyntikulut.

Omaisuuksien hankinnan, luovutusten ja hoidon valvonta

Hallintosäännössä on määritelty ratkaisuvälit hankintojen ja luovutusten osalta. Kunnan hankinnoissa käytetään pääasiassa Kuntien Hankintapalvelut KuHa Oy:n kilpailuttamia sopimustoimittajia. Näiden lisäksi erityisesti tekniset palvelut ovat toteuttaneet Vesilahden kuntaa koskevia kilpailutuksia. Kilpailuttaminen on hoidettu hankintalain ja Vesilahden kunnan hankintaohjeiden mukaisesti. Kilpailutukset on pääsääntöisesti toteutettu Clouidia-ohjelmistolla.

Arvio sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja sisäisen valvonnan kehittäminen

Kehittämiskohteita havaittiin henkilöstön vaihtumisen yhteydessä tiedonkulun varmistamisessa ja opastuksessa. Graniten käyttöönoton jatkaminen ja malli riskienhallintaohjelmiston hyödyntämisestä osana kunnan johtamista luodaan vuonna 2022. Suunnitelmallisella työllä pyritään estämään toiminnallisia riskejä, jotka voivat vaikuttaa kuntalaisten saamaan palvelun laatuun ja määrään.

Kokonaisuutena kunnan sisäinen valvonta on pääsääntöisesti toimivaa, eikä vuonna 2021 havaittu vakavia puutteita.

1.5 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

Tilikauden tuloksen muodostuminen kuvataan tuloslaskelmassa ja toiminnan rahoitus rahoituslaskelmassa. Molempien laskelmien ja niistä laskettavien tunnuslukujen tehtävänä on osoittaa, miten kunnan rahoitus on riittänyt tilikaudella.

1.5.1 Tuloslaskelma 2021 ja sen tunnusluvut

Tilikaudelle jaksoitettujen tulojen riittävyys jaksoitettaviin menoihin osoitetaan tuloslaskelman välitulosten eli toimintakatteen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen avulla. Arvioinnissa käytetään lisäksi tuloslaskelman eristä ja välituloksista laskettuja tunnuslukuja.

Tuloslaskelma (ulkoiset, 1000 eur) ja tunnusluvut

	2021	2020
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	2 847	2 930
Valmistus omaan käyttöön	0	0
Toimintakulut	-27 253	-26 907
Toimintakate	-24 405	-23 977
Verotulot	19 196	17 942
Valtionosuudet	7 974	9 150
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	0	6
Muut rahoitustuotot	130	86
Korkokulut	-39	-72
Muut rahoituskulut	-904	-48
Vuosikate	1 952	3 087
Poistot ja arvonalentumiset	-1 482	-1 522
Tilikauden tulos	470	1 565
Tilinpäätössiirrot	18	39
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	488	1 604

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kuluja erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista. Toimintakate toteutui 428 000 euroa suulainarempana vuoteen 2020 verrattuna.

Vuosikate osoittaa tulo- ja rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo- ja rahoituksen riittävyyttä.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa. Kunnan tilikauden ylijäämä on 488 000 euroa.

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
	2021	2020
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	10,4	10,9
Vuosikate/Poistot, %	132	203
Vuosikate, euroa/asukas	440	707
Asukasmäärä	4 437	4 367

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= 100xtoimintatuotot/(toimintakulut - valmistus omaan käyttöön)

Tunnusluvun arvoon vaikuttaa kunnan toimintojen organisointi kuten toimintojen yhtiöittäminen ja kuntien välinen yhteistoiminta. Erot toimintojen organisoinnissa selittävät kuntakohtaisia tunnusluvun eroja.

Vuosikate prosenttia poistoista

= $100 \times \text{vuosikate} / \text{poistot}$ ja arvonalentumiset

Tunnuslukua tulkitaan siten, että jos tunnusluvun arvo on 100%, oletetaan kunnan tulorahoituksen riittävän. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, mikäli poistot vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenoa valtionosuudet, liittymismaksut ja rahoitusosuudet.

Vuosikate euroa/asukas

Tunnuslukua käytetään yleisesti tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei kuitenkaan voida antaa.

1.5.2 Tase 2021 ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	2021	2020
	1 000 €	1 000 €
A PYSYVÄT VASTAAVAT	24 321	25 129
I Aineettomat hyödykkeet	91	144
2. Muut pitkävaikutteiset menot	91	144
II Aineelliset hyödykkeet	21 389	22 098
1. Maa- ja vesialueet	3 871	3 946
2. Rakennukset	12 536	13 432
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 330	4 219
4. Koneet ja kalusto	19	51
6. Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	633	450
III Sijoitukset	2 841	2 887
1. Osakkeet ja osuudet	2 841	2 887
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	58	58
3. Muut toimeksiantojen varat	58	58
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	5 138	4 448
II Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	539	539
3. Muut saamiset	539	539
Lyhytaikaiset saamiset	1 494	1 411
1. Myyntisaamiset	437	325
3. Muut saamiset	134	259
4. Siirtosaamiset	924	827
IV Rahat ja pankkisaamiset	3 106	2 498
VASTAAVAA YHTEENSÄ	29 517	29 635

VASTATTAVAA	2021	2020
A OMA PÄÄOMA	11 445	10 956
I Peruspääoma	8 683	8 683
IV Edell. tilikausien yli-/alijäämä	2 274	669
V Tilikauden yli-/alijäämä	488	1 604
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	0	18
1. Poistoero	0	18
C PAKOLLISET VARAUKSET	792	0
2. Muut pakolliset varaukset	792	0
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	59	59
3. Muut toimeksiantojen pääomat	59	59
E VIERAS PÄÄOMA		
I Pitkäaikainen	12 554	13 841
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	10 910	12 197
7. Liittymismaksut ja muut velat	1 644	1 644
II Lyhytaikainen	4 667	4 761
1. Joukkovelkakirjalainat	0	0
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 287	1 287
5. Saadut ennakot	0	
6. Ostovelat	2 217	2 019
7. Liittymismaksut ja muut velat	133	138
8. Siirtovelat	1 031	1 317
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	29 517	29 635

TASEEN TUNNUSLUVUT		
	2021	2020
Omavaraisuusaste, %	38,8	37,0
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	57,4	62,0
Kertynyt yli- ja alijäämä, 1000 €	2 762	2 273
Kertynyt yli- ja alijäämä, €/asukas	622	520
Lainakanta 31.12., 1000 €	12 197	13 483
Lainakanta 31.12. €/asukas	2 749	3 088
Lainat ja vastuut, 31.12.	13 932	15 203
Lainat ja vastuut, €/asukas	3 140	3 481
Asukasmäärä	4 437	4 367

Omavaraisuusaste

= $100 \times (\text{oma pääoma} + \text{poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{koko pääoma-saadut ennakot})$

Tunnusluku mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäimellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 prosentin omavaraisuutta. 50 prosentin tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus

= $100 \times (\text{vieras pääoma-saadut ennakot}) / \text{käyttötulot}$

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska käyttöomaisuuden ikä, käyttöomaisuuden arvostus tai poistomenetelmä eivät vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Lainakanta 31.12.

= vieras pääoma - (saadut ennakot+ostovelat+siirtovelat+muut velat)

Lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Kunnan lainamäärä nousi tilikauden aikana.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= vieras pääoma - (saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat) + vuokravastuut

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Lainasaamiset

= sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

1.5.3 Rahoituslaskelma 2021 ja sen tunnusluvut

Rahoituslaskelmassa esitetään kunnan tilikauden aikaiset rahanlähteet ja niiden käyttö. Rahoituslaskelma kuvaa kirjattujen liiketapahtumien vaikutusta kunnan rahavaroihin eli sitä, miten kunnan rahavarat muuttuvat toiminnan johdosta tilikauden aikana. Tuloslaskelman ja taseen tavoin rahoituslaskelmassa esitetään ainoastaan kirjanpidon erät, jotka ovat syntyneet liiketapahtumista kunnan ja kuntaan kuulumattomien toimijoiden välillä.

Toiminnan rahavirta, tulorahoitus, kuvaa tuloslaskelmassa esitettyjen tuottojen ja kulujen vaikutusta rahavaroihin. Se kertoo siitä, kuinka paljon varsinainen toiminta on tuottanut tilikauden aikana rahavaroja käytettäväksi investointeihin ja rahoituksellisen aseman muutokseen.

Investointien rahavirta kuvaa pysyvien vastaavien hyödykkeiden investointeihin käytetyn ja niiden myynnistä saadun rahan vaikutusta rahavaroihin.

Rahoituksen rahavirta kuvaa niitä rahavirtoja, jotka on tarvittu varsinaisen toiminnan ja investointien rahoittamiseksi sekä rahoitusaseman muuttamiseksi tilikauden aikana.

Rahoituslaskelma (1000 eur) ja tunnusluvut

	2021	2020
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 952	3 087
Tulorahoituksen korjauserät	522	-97
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-799	-1 348
Rahoitusosuudet investointeihin	0	4
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	396	113
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 071	1 759
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		
Antolainasaamisten vähennykset		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	7 500
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 353	-1 097
Lyhytaikaisten lainojen muutos	67	-10 000
Muut maksuvalmiuden muutokset	-177	761
Rahoituksen rahavirta	-1 463	-2 836
Rahavarojen muutos	608	-1 077
Rahavarat 31.12.	3 106	2 498
Rahavarat 1.1.	2 498	3 575

Rahoituslaskelman välitulos **toiminnan ja investointien** rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen määrä ilmaisee, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa.

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
	2021	2020
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, t€	3 882	3 216
Investointien tulorahoitus, %	244,2	229,7
Laskennallinen lainanhoitokate	1,4	2,7
Kassan riittävyys, pv	37	31
Asukasmäärä	4 437	4 367

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä (5) vuodelta

Tunnusluvun avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pidemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, joka on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Laskennallinen lainanhoitokate

= (vuosikate + korkokulut) / (korkokulut + laskennalliset lainanlyhennykset)

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Kassan riittävyys

= 365 pv x rahavarat 31.12./kassasta maksut tilikaudella

Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassastamaksut voidaan kattaa kunnan kassavaroilla. Kassastamaksuina käytetään kuukauden kassastamaksuja ja päiväkertoimena 30 pv.

1.6 Kokonaistulot ja -menot 2021

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat. Kokonaistulo ja -meno -käsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

TULOT	euroa	MENOT	euroa
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	2 847 496	Toimintakulut	27 252 623
Verotulot	19 196 220	Korkokulut	39 181
Valtionosuudet	7 974 051	Muut rahoituskulut	903 678
Korkotuotot	0	Tulorahoituksen korjauserät	
Muut rahoitustuotot	130 093	- Pysyvien vastaavien myyntitappiot	-26 880
Tulorahoituksen korjauserät		Investoinnit	
- Käyttöomaisuuden myyntivoitot	-296 971	Investointimenot	799 445
- Muut pakolliset varaukset	792 266		
Investoinnit		Rahoitustoiminta	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	1 353 332
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	395 851	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	-66 666
Antolainasaamisten vähennykset			
Lyhytaikaisten lainojen lisäys			
Kokonaistulot yhteensä	31 039 005	Kokonaismenot yhteensä	30 254 714
Täsmäytys:			
Kokonaistulot - Kokonaismenot	784 291	=31 039 005 - 30 254 714 = 784 291	
Rahavarojen muutos - Muut maksuvalmiuden muutokset	784 291	=607555 - (-176736) = 784 291	

1.7 Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.7.1 Kuntakonserniin kuuluvat yhteisöt ja arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kunnan osuus kolmesta kuntayhtymästä (Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä, Pirkanmaan liitto ja Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä). Vuonna 2020 Vesilahden kunnalla ei ole ollut tytäryhtiöitä ja kunnan omistusosuus kuntayhtymistä on suurimmillaankin 1,13 %.

Kunnanhallitus päätti 9.12.2019 §296 esittää kunnanvaltuustolle, että se perustaa kaasuputken rakentamista varten Lempäälän Lämpö Oy:n kanssa yhteisyrityksen 50/50 omistussuhteessa. Yhtiön perustamiseen liittyy myös lainan takaaminen. Kunnanvaltuusto päätti 27.1.2020 § asiasta kunnanhallituksen esityksen mukaisesti. Yhtiön perustaminen ei ole edennyt vuosien 2020 ja 2021 aikana.

1.7.2 Konsernin tuloslaskelma 2021 ja sen tunnusluvut

Tunnuslukujen kaavat on esitetty edellä kunnan tunnuslukujen yhteydessä.

KONSERNITULOSLASKELMA				
	1.1.2021-31.12.2021		1.1.2020-31.12.2020	
	1 000 €		1 000 €	
Toimintatuotot		10 938		10 141
Toimintakulut		-34 590		-33 727
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)		15		19
Toimintakate		-23 637		-23 568
Verotulot		19 196		17 942
Valtionosuudet		7 974		9 150
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	1		7	
Muut rahoitustuotot	132		90	
Korkokulut	-77		-109	
Muut rahoituskulut	-920	-864	-64	-76
Vuosikate		2 669		3 447
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 821		-1 873	
Omistuksen eliminoitierot	0		0	
Arvonalentumiset	0		0	
Satunnaiset erät	0	-1 821	0	-1 873
Tilikauden tulos		848		1 574
Tilinpäätössiirrot		0		0
Tilikauden verot		-53		-36
Laskennalliset verot		-1		0
Vähemmistöosuudet		-103		-69
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		691		1 468

	2021	2020
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	31,6 %	30,1 %
Vuosikate/Poistot, %	146,6 %	184,0 %
Vuosikate euroa/asukas	602	789
Asukasmäärä	4 437	4 367

1.7.3 Konsernitase 2021 ja sen tunnusluvut

Tunnuslukujen kaavat on esitetty edellä kunnan tunnuslukujen yhteydessä.

VASTAAVAA	31.12.2021	31.12.2020
	1000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	27 935	28 569
Aineettomat hyödykkeet	368	340
Aineettomat oikeudet	26	18
Muut pitkävaikutteiset menot	311	299
Ennakkomaksut	31	23
Aineelliset hyödykkeet	25 557	26 185
Maa- ja vesialueet	3 977	4 051
Rakennukset	15 651	16 700
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 520	4 394
Koneet ja kalusto	379	438
Muut aineelliset hyödykkeet	3	3
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	1 027	599
Sijoitukset	2 010	2 044
Osakkuusyhteisöosakkeet	101	89
Muut osakkeet ja osuudet	1 903	1 949
Lainasaamiset	0	0
Muut saamiset	6	6
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	110	109
Valtion toimeksiannot	53	51
Muut toimeksiantojen varat	58	58

VAIHTUVAT VASTAAVAT	7 130	6 108
Vaihto-omaisuus	94	90
Aineet ja tarvikkeet	94	90
Saamiset	2 909	2 799
Pitkäaikaiset saamiset	547	552
Myyntisaamiset	0	0
Laskennalliset verosaamiset	1	1
Muut saamiset	540	540
Muut siirtosaamiset	6	10
Lyhytaikaiset saamiset	2 362	2 248
Myyntisaamiset	1 167	1 022
Lainasaamiset	1	0
Laskennalliset verosaamiset	0	0
Muut saamiset	208	332
Siirtosaamiset	987	893
Rahoitusarvopaperit	9	12
Joukkovelkakirjasaamiset	9	12
Muut arvopaperit	0	0
Rahat ja pankkisaamiset	4 118	3 207
VASTAAVAA YHTEENSÄ	35 176	34 787

VASTATTAVAA	31.12.2021	31.12.2020
	1000 €	1 000 €
OMA PÄÄOMA	11 926	11 236
Peruspääoma	8 683	8 683
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	2	2
Arvonkorotusrahassto	2	2
Muut omat rahastot	2	2
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	2 547	1 079
Tilikauden yli-/alijäämä	691	1 468
VÄHEMMISTÖOSUUDET	228	191
PAKOLLISET VARAUKSET	991	183
Eläkevaraukset	0	0
Muut pakolliset varaukset	991	183
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	127	127
Lahjoitusrahastojen pääomat	16	16
Muut toimeksiantojen pääomat	111	110
VIERAS PÄÄOMA	21 903	23 050
Pitkäaikainen	15 539	16 724
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	12 707	13 827
Lainat julkisyhteisöiltä	1	2
Lainat muilta luotonantajilta	1 172	1 230
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	1 657	1 664
Laskennalliset verovelat	1	2
Lyhytaikainen	6 364	6 326
Joukkovelkakirjalainat	0	0
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 459	1 434
Lainat julkisyhteisöiltä	1	1
Lainat muilta luotonantajilta	79	71
Saadut ennakot	2	2
Ostovelat	2 660	2 430
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	238	234
Siirtovelat	1 909	2 138
Laskennalliset verovelat	18	17
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	35 176	34 787

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT	2021	2020
Omavaraisuusaste, %	34,6 %	32,9 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	57,5 %	61,9 %
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	3 238	2 547
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	730	583
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	15 420	16 563
Konsernin lainat, €/asukas	3 475	3 793
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	0	0
Konsernin lainat ja vuokravastuut 1000 €	19 746	20 898
Konsernin lainat ja vuokravastuut €/asukas	4 450	4 785
Kunnan asukasmäärä	4 437	4 367

1.7.4 Konsernin rahoituslaskelma 2021 ja sen tunnusluvut

Tunnuslukujen kaavat on esitetty edellä kunnan tunnuslukujen yhteydessä.

KONSERNIRAHOITUSLASKELMA				
	2021		2020	
	1 000 €		1 000 €	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	2 669		3 447	
Satunnaiset erät	0		0	
Tilikauden verot	-53		-36	
Tulorahoituksen korjauserät	528	3 144	-125	3 286
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-1 303		-1 847	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0		4	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	396	-907	114	-1 729
Toiminnan ja investointien rahavirta		2 237		1 557
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainauksen lisäys	0		0	
Antolainauksen vähennys	1	1	2	2
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	344		8 179	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 555		-1 768	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	66	-1 145	-9 547	-3 137
Oman pääoman muutokset		-66 029		-231
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-1		-2	
Vaihto-omaisuuden muutos	-4		-10	
Saamisten muutos	-110		4	
Korottomien velkojen muutos	-3	-118	562	554
Rahoituksen rahavirta		-1 328		-2 582
Rahavarojen muutos		908		-1 024
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	4 127		3 219	
Rahavarat 1.1.	3 219	908	4 243	-1 024

	2021	2020
Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä 5 vuodelta 1000 €	2 473	1 466
Investointien tulo-rahoitus, %	205 %	187 %
Lainanhoitokate	1,6	1,6
Kassan riittävyys, pvä	39	31

1.8 Tilikauden tuloksen käsittely

Kuntalain 115 §:n mukaan kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

Kunnanhallitus esittää valtuustolle tilikauden tuloksen, 470 254 euroa, käsittelyksi seuraavaa:

1. Tuloutetaan tehtyjä poistoeroja 17 546 euroa
2. Tilikauden ylijäämä 487 799 euroa siirretään tilikauden yli-/alijäämätilille.

2 KUNNAN STRATEGIAN SEURANTA

Vesilahden kunnanvaltuusto hyväksyi Vesilahden kuntastrategian 2030 2.12.2019 §47.

Strategisista tavoitteista johdetut käytännön toimenpiteet ja niiden toteutuminen on esitetty tehtäväalueiden tekstikohdissa.

3 KÄYTTÖTALOUDEN TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

3.1 Tarkastuslautakunta

3.1.1 Tarkastuslautakunta

	TP 2020	TA	TA muutos	TA+MU	TOT	Jäljellä	TOT %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	0	0	0	0	0	0	0,0 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-11 383	-15 500	0	-15 500	-6 822	-8 678	44,0 %
TOIMINTAKATE	-11 383	-15 500	0	-15 500	-6 822	-8 678	44,0 %

Toimintaympäristö: Kunnan hallinnon ja talouden arvioinnista ja tarkastuksesta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 121 §:n mukaan arvioida, ovatko kunnan talousarviossa asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Tarkastuslautakunnan tehtäviin kuuluu myös kunnan toiminnan tuloksellisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden arviointi. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on myös valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Toiminnan painopistealueet ja kehittämisalueet: Tarkastuslautakunta on kuullut säännöllisesti viranhaltijoita ja luottamushenkilöitä. Painopistealueena tarkastuksessa oli luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden yhteistyö. Seudulliseen toimintaan osallistutaan mm. puheenjohtajakokousten ja yhteisten koulutustapahtumien muodossa. Tarkastuslautakunta seuraa aktiivisesti kuntien arvioinnin ja tarkastuslautakuntien työskentelyn kehittymistä mm. koulutusten kautta.

3.2 Kunnanhallitus

3.2.1 Hallintopalvelut

	TP 2020	TA	TA muutos	TA+MU	TOT	Jäljellä	TOT %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ		1 914 494	0	1 914 494	1 916 653	-2 159	100,1 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ		-3 695 432	-80 000	-3 775 432	-3 842 511	67 079	101,8 %
TOIMINTAKATE		-1 780 938	-80 000	-1 860 938	-1 925 859	64 921	103,5 %

Vastuhenkilö: hallintojohtaja

Toimintaympäristö: Hallintopalvelut muodostuu seuraavista tehtäväalueista: demokratia (vaalit), strateginen johto, yleishallinto, talouspalvelut, tukipalvelut, elinkeino- ja maaseutupalvelut ja kaavoitus.

Keskusvaalilautakunta vastaa vaalien järjestämisestä.

Strategisessa johdossa valtuusto on kunnan ylin päättävä elin, joka vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta. Kunnanhallitus johtaa kunnan toimintaa, hallintoa ja taloutta. Kunnanhallitus vastaa kunnan toiminnan yhteensovittamisesta ja omistajaohjauksesta sekä kunnan henkilöstöpolitiikasta. Kunnanjohtaja johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnan hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa.

Yleishallintoon kuuluvat kunnan hallinto- ja henkilöstöpalvelut, työllisyyspalvelut ja liikennepalvelut. Hallintopalvelut vastaa kunnan asiakaspalvelusta, tietohallinnosta ja hallintotehtävistä kuten asianhallinnan ja asiakirjahallinnon kokonaisuudesta. Henkilöstöpalvelut koordinoi ja kehittää henkilöstöasioita esimiestyön tukena. Vuoden 2021 alusta kunnan palkkahallinto siirtyy Monetra Pirkanmaa Oy:n tuotettavaksi. Työllisyyspalvelut vastaa kuntouttavasta työtoiminnasta ja liikennepalvelut kunnan joukko- ja palveluliikenteestä.

Talouspalvelut tuottaa kunnan virallisen talousraportoinnin ja tuottaa taloustietoa kunnan strategisen johtamisen tueksi. Vuoden 2021 alusta kunnan taloushallinto on siirtynyt Monetra Pirkanmaa Oy:n tuotettavaksi.

Tukipalvelut tuottaa ruoka-, siivous- ja kuljetuspalvelut kunnan eri hallinnonaloille, henkilöstölle ja muille asiakkaille.

Elinkeinopalvelut edistävät paikallista elinvoimaa, vastaavat kunnan markkinoinnista ja panostavat kunnan kehittämiseen. Tavoitteena on uusien yritysten ja asukkaiden hankkiminen kuntaan sekä olemassa olevien yritysten vahvistaminen ja uudistaminen. Markkinoinnin lähtökohtana on parantaa Vesilahden tunnettavuutta ja ylläpitää kunnan pitovoimaa niin yritysten kuin asukkaiden osalta. Vesilahden maaseutuelinkeinoviranomaistehtävät hoidetaan Lempäälässä.

Kaavoitus vastaa kunnan kaavoitukseen ja maankäyttöön liittyvistä asioista.

Vuodelle 2021 valitut kehittämiskohteet:

Strateginen johto

- operatiivisen johtamisjärjestelmän uudistaminen
- strategisten mittareiden kehittäminen
- operatiivisen toiminnan vaikuttavuuden mittaaminen

Yleishallinto

- prosessien kehitys ja kuvaaminen
- ajankäytön ja tehokkaiden työvälineiden mahdollistaminen
- työllisyyden kuntakokeilu

Talouspalvelut

- organisaation taloustietämyksen laajentaminen ja ylläpito
- käytäntöjen kehittäminen
- verkkokaupan käynnistäminen (ei toteutunut)

Tukipalvelut

- ylläpitää laadukas, asiakaslähtöinen ja kustannustehokas palvelu
- siivousmenetelmien ja -kohteiden mitoituksen päivitys

Elinkeino- ja maaseutupalvelut

- yrittämisen edellytyksien parantaminen sekä kehittäminen
- markkinoinnin ja viestinnän laadun parantaminen ja toimintamallien luominen
- seutuyhteistyöhön osallistuminen.

Kaavoitus

- Palvelukeskusalueen asemakaavamuutos
- Lammasniemen asemakaava
- Metsämantereen asemakaava
- Virolaisen alueen asemakaavamuutos

Toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Toimintasuunnitelma 2021	Arviointikriteeri (mittari)	Toteutuminen
Et ole yksin	Kunta varmistaa ikäihmiselle laadukkaan asuinympäristön	Asukaskysely Kolmannen sektorin toiminnan aktiivisuus Ikäihmisten poismuutto	Toteutettu 3/2021 Senioritoiminta on pandemiasta johtuen ollut vähäisempää, mutta tilanteen salliessa aktivoituu. Vuonna 2021 kuntaan muuttaneet yli 68-vuotiaat: 15 asukasta ja poismuuttaneet yli 68-vuotiaat: 15 asukasta = +/- 0 asukasta
Et ole yksin	Kunta tarjoaa laadukkaan asiakaskokemuksen	Asiakastytyväisyyskysely (kaikkien toimialojen asiakastytyväisyys) Jokaisella vesilahtelaisella on yhteisö, johon kuulua Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus, % (8. ja 9.lk)	Kunnassa aloitettu jokaisella toimialalla asiakastytyväisyyden mittaukset vuonna 2021. Toteutettu asukaskyselyn yhteydessä. 14,4% (2021) ja 13,2% (2019). Kansalliset keskiarvot 15,8% (2021) ja 10,7% (2019)
Et ole yksin	Henkilöstön hyvinvoinnin edistäminen	Henkilöstötytyväisyys > 3 (henkilöstötytyväisyysmittaus)	Kaikkien kysymysten koko vuoden keskiarvo 3,94

		<p>Sairauspoissaolo% < 5%</p> <p>Henkilöstö, joilla ei sairaspöissaoloja lainkaan > 40% henkilöstöstä</p>	<p>5,2% (vakituinen henkilöstö)</p> <p>24%:lla henkilöstöstä ei ollut lainkaan sairaspöissaoloja.</p>
4500 asukasta vuonna 2024	Monimuotoisen asumisen mahdollistaminen	Kunnan asuntotonttivaranto AK/AR/AO	<p>AK: 2 kirkonkylä</p> <p>AR: 4 kirkonkylä + 5 Narva</p> <p>AO: 34 kirkonkylä + 9 Narva</p>
4500 asukasta vuonna 2024	Nykyaikaiset ja modernit palvelut	Kehittämisprojektien määrä / v	<p>Vuonna 2021 merkittävät kehittämisprojektit:</p> <p>Case M laajennus, palkka- ja talouspalveluiden ulkoistus, operaattorin vaihto, vaihdopalvelun ulkoistus, rakennuslupien digitointiprojektin aloitus, viestinnän kehittämisprojekti, Emmi-kuvapankin käyttöönotto, tiedonhallinnan muutosten aloittaminen (teams)</p> <p>2021 hallintopalveluiden merkittävien kehittämisprojektien määrä 8</p>
4500 asukasta vuonna 2024	Maankäytön strategisen kehityskuvan toteuttaminen	<p>Vuosittainen maanhankinta / maankäyttösopimukset (ha) painopistealueilla</p> <p>Asukasmäärän kasvu (alueittain)</p>	<p>5 ha</p> <p>Kirkonkylä + 37Narva +23</p> <p>Koskenkylä +19</p>

		Asuinkaavavaranto strategisilla painopistealueilla	Onkemäki -1 Rämsöö +3 Krääkkiö -6 Vakkala +4 Riehu +2 AK: 2 kirkonkylä AR: 4 kirkonkylä AO: 34 kirkonkylä
		Kunnan ja yksityisten maanomistajien välisten maankäyttösopimusten määrä	1 kpl
4500 asukasta vuonna 2024	Taloudellisen tasapainon saavuttaminen	Vuosikate e/as Lainakanta e/as	440 e/as 2 749 e/as
4500 asukasta vuonna 2024	Digitaalisten palveluiden hyödyntäminen	Kehittämisprojektien määrä / v	Kehittämisprojektien määrä 2021: 8 Hallinnon kehittämisprojektit vuonna 2021: 8
Kunnasta löytyy edellytykset nykyaikaiseen yrittämiseen	Kunta kehittää palveluita ja toimitiloja joiden avulla tuetaan yrittäjyyttä ja yrittäjien sijoittumista	Yritysten lukumäärä Toimitilojen määrän muutos	751 (404 aktiivista) Toimitilojen määrä ei kasvanut vuoden 2021 aikana merkittävästi, TA2022 varauduttu toimitilojen määrän lisäykseen.
Kunnasta löytyy edellytykset nykyaikaiseen yrittämiseen	Kunta tarjoaa yrittäjille yhteydet kouluttautua ja kehittää liiketoimintaa sekä digivalmiuksia	Tarjolla olevien koulutusten määrä yrittäjille	Business Tampere tuottanut koulutuksia yhdessä kolmansien osapuolten kanssa. Pandemian johdosta koulutukset etänä. Webinaareja pidetty vuoden aikana 15 kpl.

Kunnasta löytyy edellytykset nykyaikaiseen yrittämiseen	Maatalouden ja yrittämisen yhdistäminen bio- ja kiertotalouteen	Haettu ja saatu rahoitus Aktivoidut hankkeet (lkm)	138 208 €, josta avustus 110 566 € (80 %) Kunta aloittanut yhden hankkeen, lisäksi kaksi yksityistä hanketta käynnissä.
Kunnasta löytyy edellytykset nykyaikaiseen yrittämiseen	Tarjotaan edellytykset uusiutua ja koulututtua kasvuun	Yritysten ohjausmallin luominen	Elinvoimastrategian luominen aloitettu, valmistuu kesäksi 2022. Ohjausmalli osana strategian toimenpiteitä.
4500 asukasta vuonna 2024	Kunta mahdollistaa kaavoituksen ja infrarakentamisen kautta erilaisten asuintalo- ja tonttityyppien sijoittumisen	Asukasmäärän kehitys/kasvu	Asukasmäärän kasvu on edellä strategista tavoitetta.
Pirkanmaan Rovaniemi	Kulttuuripalveluiden kehittäminen ja esille tuominen	Tapahtumakalenterin käyttöönotto	Otettu käyttöön Q1/2021.
Pirkanmaan Rovaniemi	Kuntakuvan luominen	Kunnan kotisivujen kävijämäärien kasvattaminen (+10%/y) Ulkoisen näkyvyyden ohjelma	Istuntojen määrä: 165 515 (+8,78 %), käyttäjät: 65 940 (+9,59 %). Kunnassa on otettu käyttöön uudistettu markkinointi- ja viestintäsuunnitelma, jonka osana on päivitetty ulkoisen näkyvyyden ohjelma. Kunnan graafisenilmeen päivitys on aloitettu Q4/2021.
Pirkanmaan Rovaniemi	Viestinnän kehittäminen	Viestinnän yhtenäistäminen ja monipuolistaminen Viestinnällisen ulkoasun uudistaminen ja graafisen ohjeistuksen päivittäminen	Q2/2021: Palkattu viestinnänsuunnittelija ja luotu viestinnän periaatteet Q4/2021 aloitettu viestinnän ohjeistuksen päivittäminen.

			Valmistunut Viestinnän periaatteet sekä henkilöstön viestintäohje. Käyttöönotto 2022.
Vetovoimainen ympäristö ja turvallinen liikkuminen	Kestävän ja vähähiilisen yhdyskuntarakenteen ja liikennejärjestelmän edistäminen	Hiilinegatiivisuuden saavuttaminen Joukkoliikenteen matkustajamäärät	28 823. Tavoitteena pandemiaa edeltävä aika, jolloin matkustajamäärät n. 32 000.

Informatiiviset tunnusluvut:

Strateginen johto:

	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Vuosikate	3 087 019	334 996	1 952 376
Lainakanta	13,5 meur	15,7 meur	12,2 meur
Henkilöstön määrä / koko kunta		192	193
Henkilötyö-vuodet HTV2 / koko koko kunta		182	176
Yritysten lkm, kotipaikka Vesilahti		390	409*
Maanhankinta, ha		*	0
Kunnan asuin- ja yritystonttien luovutus, kpl	8	20	20

* Aktiivisista yritystä

Hallintopalvelut, tukipalvelut, elinkeino- ja maaseutupalvelut, kaavoitus:

	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Henkilötyö-vuodet HTV2 / hallintopalvelut		*	34,10
Joukkoliikenteen matkustajamäärä	27 277	32 000	28 823
Työttömyys %	*	*	5,9

Aktivointiaste % (työllisyys)	*	*	*
vesilahti.fi kävijämäärä	152 154	154 000	165 515
Julkaisujen määrä sosiaalisessa mediassa	124	*	408 (sis. IG/FB/Twitter)
Tuotettujen aterioiden määrä	254 754	344 625	301 646
Aterian keskimääräinen hintaa	*	2,68	2,68
Siivouspalveluiden keskimääräinen hinta (e/m ²)	*	36,20	27
Asemakaavoitetut alueet, ha		683	716
Kunnan asuntotontti- varanto AK/AR/AO			AK: 2 kirkonkylä AR: 4 kirkonkylä + 5 Narva AO: 34 kirkonkylä + 9 Narva
*Työpaikkaomavaraisuus	Ei tiedossa.	45,4 %	Ei tiedossa.
*Työpaikkojen kokonaismäärä	Ei tiedossa.	830	Ei tiedossa.
Tukea hakeneet maatilat	145	145	144
Myönnetyt tukieurot, maatilat	3 130 000 €	3 200 000 €	3 200 000 €
Käytössä oleva viljelysmaa (ha) (tukia myönnetty)	5327	5330	5444

*Tilastokeskukselta ei saatavilla lukuja vielä vuodelta 2020, TP2020 luvut talousarvio 2020 mukaiset.

Henkilöstö	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Hallintopalvelut			
Vakituiset	*	33,73	30,80
Määräaikaiset	*	1	6

3.2.2 Sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut

	TP 2020	TA	TA muutos	TA+MU	TOT	Jäljellä	TOT %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ		0	0	0	21 430	-21 430	0,0 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ		-14 453 770	290 000	-14 163 770	-13 702 192	-461 578	96,7 %
TOIMINTAKATE		-14 453 770	290 000	-14 163 770	-13 680 762	-483 008	96,6 %

Sosiaalipalvelut

Vastuuhenkilö sosiaalityön johtaja Virpi Kokko

Tehtävä

Sosiaalipalvelujen tulosalue vastaa lapsiperheiden, aikuisten, vammaisten ja maahanmuuttajien sosiaalipalveluista Pirkkalan yhteistoiminta-alueella. Keskeisimmät toimintaa ohjaavat lait ovat sosiaalihuoltolaki, lastensuojelulaki, vammaispalvelulaki ja kehitysvammahuoltolaki.

Toimintaympäristö ja kehittämistoimenpiteet

Sosiaalipalvelujen tarpeet ovat moninaisia, ja palveluja räätälöidään moniammatillisessa yhteistyössä muun muassa varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, vapaa-aikatoimen ja terveydenhuollon palvelujen kanssa.

Vuoden 2021 aikana valmistauduttiin sosiaalihuollon Kanta-arkistoinnin käynnistämiseen 1.1.2022 alkaen. Projekti toteutettiin yhteistyössä Tampereen seutukunnan (Nokia, Ylöjärvi, Hämeenkyrö, Kangasala, Lempäälä) kanssa, ja siinä hyödynnettiin Tampereen kaupungilla tehtyä työtä. Projektissa mukana olevat kunnat siirtyivät Kanta-palveluun liittymisen yhteydessä käyttämään uutta Effica YPH -asiakastietojärjestelmää. Sosiaalipalveluissa Effican osalta Kantaan siirtyminen tapahtui ns. ensimmäisen vaiheen mukaisesti, jolloin talletettuja tietoja ei vielä anneta asiakkaalle sähköisesti Omakannan kautta.

Lasten ja perheiden palveluissa on tarjottu lapsiperheille sosiaalihuoltolain mukaisia palveluja. Tavoitteena on perheiden tukeminen raskaampien lastensuojelun palvelujen tarpeen vähentämiseksi. Palveluprosesseja on selkiytetty tilanteissa, joissa asiakkailla on pitkäaikainen tuen tarve. Sosiaalihuollosta lastensuojeluun siirtyvien asiakkaiden kohdalla seurataan palveluprosessin vaikuttavuutta ja toteuttamisen tapaa. Erityisesti näitä perheitä on ohjattu systemisen lastensuojelun piiriin. Systemisessä toimintamallissa lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä saa tuekseen moniammatillisen tiimin, johon kuuluu myös perheterapeutti. Huomio kiinnitetään ihmisten välisiin suhteisiin ja vuorovaikutukseen sen sijaan, että ongelma nähtäisiin yksittäisessä perheenjäsenessä. Tiimityöskentelyn ja tiiviin asiakastyön avulla pyritään lapsen ja perheen tilanteen syvällisempään yhteiseen ymmärtämiseen. Systemisen lastensuojelun toimintamalli on vuoden aikana vakiintunut osaksi lasten ja perheiden palveluja. Lisäksi loppuvuodesta suunniteltiin erilaisia yhteistyön malleja palvelutarpeen arviointitiimin luomiseksi.

Sijaishuoltoa tarvitsevien lasten lukumäärä kasvoi voimakkaasti vuoden 2020 aikana, mikä näkyi kustannusten kasvuna myös talousarviovuonna 2021. Lastensuojelun sijaishuollon palvelujen järjestämisestä yhteistoiminnassa on sovittu Tampereen seutukunnan ja Etelä-Pirkanmaan seutukunnan kuntien kesken. Sopimus kattaa lastensuojelun sijaishuollon seudullisen asiakasohjauksen sekä kiireellisten sijoitusten järjestämisen. Jokaisen lapsen sijaishuoltopaikan hyväksyy lapsen asioista vastaava

sosiaalityöntekijä ja Asiakasohjaus Luotsin viranhaltija. Suunnitelma kuntien välisestä yhteistyötä myös perheoikeudellisten palvelujen järjestämisessä ei vuoden aikana edennyt.

Lastensuojelun asiakasperheiden vanhempia on vaikeassa elämäntilanteessa tuettu aikuissosiaalityön keinoin. Sosiaalipalvelujen ja terveystieteiden välisen säännöllisesti tapahtuva konsultaatiomahdollisuus luotiin keväällä PirSOTE- hankkeen myötävaikutuksella (Sossu- ja lääkäriklinikka) Lapsiperheiden kotipalvelun ja perheneuvolan sisällyttäminen osaksi sosiaalipalveluja on mahdollistanut joustavan moniammatillisen yhteistyön tekemisen lapsiperheiden palvelujen ja lastensuojelun kanssa.

Vammaispalveluissa on oltu mukana henkilökohtaisen budjetoinnin kokeiluhankkeessa. Lisäksi on osallistuttu omaishoidon tuen palvelujen seudullisen yhtenäistämisen hankkeeseen, sekä valmisteltu vammaispalvelun apuvälineiden ja asunnon muutostöiden toteutuksen siirtoa Tays:n Apuvälinekeskukseen. Henkilökohtaisen avun palvelussa otettiin käyttöön palveluseteli. Kehitysvammaisten palvelut kilpailutettiin seudullisesti.

Henkilöstö	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Vakanssit Vesilahdella	4	4	4

Informatiiviset tunnusluvut, Vesilahti	TP 2020	TA 2021	TP 2021
---	----------------	----------------	----------------

Taloudellisuus

Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja tukitoimien menot, €/asukas	80	85	82
Lastensuojelun sijaishuollon ja avohuollon sijoitusten menot, €/alle 18- vuotiaat	827	986	1 026

Toiminnalliset tunnusluvut

Vaikeavammaisten kuljetuspalvelua saavat 31.12.	48	48	38
Lapsia lastensuojelun sosiaalityön asiakkaina 31.12.	52	55	47
Lapsia sosiaalihuollon asiakkaina 31.12.	44	40	32
Pisin jonotusaika perheneuvolaan, kk (ei kiireelliset asiat)		3	5
Perhetyötä ja kotipalvelua saaneiden perheiden lukumäärä		20	15

Ikääntyneiden palvelut

Vastuuhenkilö vanhustyön johtaja Tuula Jutila

Tehtävä

Ikääntyneiden palvelujen tulosalue vastaa ikääntyneille tarkoitetuista varhaisista palveluista, kotihoidosta, sen tukipalveluista sekä asumis- ja hoivapalveluista Pirkkalan yhteistoiminta-alueella. Tavoitteena on edistää ikääntyneiden hyvinvointia, toimintakykyä, turvallisuutta sekä parantaa palvelujen laatua ja

vaikuttavuutta. Keskeisimmät toimintaa ohjaavat lait ovat vanhuspalvelulaki, sosiaalihoitolaki, omaishoitolaki ja perhehoitolaki.

Toimintaympäristö ja kehittämistoimenpiteet

lääkäiden henkilöiden palveluja uudistetaan hallituksen linjauksen mukaisesti kaksivaiheisesti. Ensimmäisessä vaiheessa valmisteltiin muun muassa ympärivuorokautisen hoidon henkilöstömitoitusta koskevat säädösmuutokset. Lakimuutoksessa säädetään henkilöstömitoituksesta tehostetussa palveluasumisessa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa. Henkilöstömitoitus on siirtymäajan jälkeen vähintään 0,7 työntekijää asiakasta kohti. Siirtymä-aika on 1.4.2023 saakka. Vuonna 2021 THL toteutti kaksi laajaa vanhuspalvelulain seurantakyselyä ja henkilöstömitoituksen alaraja (0,55 v. 2021) toteutui kaikissa yhteistoiminta-alueen asumis- ja hoivapalveluyksiköissä. Vanhuspalvelulain muutosten vaikutusten arviointia asumis- ja hoivapalveluiden osalta tehtiin erityisesti henkilöstömitoitukseen liittyen.

Vanhuspalvelulakiin on lisätty myös säännös palvelutarpeen selvittämisessä ja arvioinnissa käytettävästä kansallisesti yhtenäisestä seuranta- ja arviointijärjestelmästä (RAI). Kunnan on käytettävä RAI-arviointivälineistöä iäkkään henkilön toimintakyvyn arvioinnissa viimeistään 1.4.2023 alkaen, jos iäkäs henkilö tarvitsee säännöllisesti annettavia sosiaalipalveluja. RAI toimintakyvyn arviointiväline on jo tällä hetkellä käytössä lain mukaisesti palvelutarpeen arvioinneissa, säännöllisessä kotihoidossa, omaishoidossa sekä asumis- ja hoivapalveluissa. Lisäksi ikääntyneiden palveluista osallistuttiin maakunnallisen RAI-verkoston toimintaan, jossa valmisteltiin yhteneväiset toimintakyvyn arvioinnin toimintamallit ja seurattavat laatuksiteerit.

Asiakasmaksulain 1.7.2021 alkaen voimaan tulleet muutokset kohdentuivat erityisesti kotihoidon ja asumis- ja hoivapalveluiden asiakasmaksun määräytymiseen. Kaikkien asiakkaiden asiakasmaksut tarkistettiin uuden lain mukaisiksi syksyn 2021 aikana. Vuoden aikana kilpailutettiin turvapuhelinpalvelu, asumispalvelut ja hyvinvointialojen vuokratyövoimapalvelu.

Maakunnallisessa PirSOTE-hankkeessa edistettiin ikääntyneiden moniammatillisen palvelutarpeen arvioinnin prosessia ja toimintamallia sekä kotihoidon arviointi- ja kuntoutusjaksojen käyttöönottoa ja muistisairaiden asiakkaiden suun terveydenhuollon hoitopolkua. KOMAS-hankkeessa valmisteltiin sosiaalihuollon Kanta-arkistoon liittymistä ottamalla käyttöön sosiaalihuollon arkiston kanssa yhteensopiva asiakastietojärjestelmän sovellus. PirKATI-hankkeen tavoitteiden mukaisesti ja sähköisten palveluiden kehittämiseksi kotihoidossa otettiin käyttöön etähoivapalvelu (kuvapuhelupalvelu). Lisäksi kotihoito osallistui henkilöstöressurssien kuntapilottihankkeeseen, jossa valmisteltiin toiminnallisen työvuorosuunnittelun käyttöönottoa. Omaishoidon tuen palvelujen osalta osallistuttiin seudullisen yhtenäistämisen hankkeeseen.

Työvoiman saatavuuden heikkeneminen ja koronapandemian vaikutukset heijastuivat merkittävästi toimintaympäristöön. Koronapandemialla oli vaikutus ikääntyneiden asiakkaiden sosiaaliseen hyvinvointiin. Lähitoritoimintaa ei voitu toteuttaa koko vuonna, ikääntyneiden päivätoiminta toimi rajoitetusti ja asumispalveluissa noudatettiin ohjeiden mukaisia vierailurajoituksia.

Henkilöstö	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Vakanssit Vesilahdella	42,2	42,2	42,2

Informatiiviset tunnusluvut, Vesilahti	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Taloudellisuus			
Kotihoidon nettomenot (kotihoito ja sen tukipalvelut), €/as	215	216	213
Ikäihmisten omaishoidon nettomenot €/asukas	22	27	20
Pitkäaikaisen laitoshoidon nettomenot €/asukas	152	155	144
Lyhytaikaisen laitoshoidon nettomenot €/asukas	-3	0	-3
Tehostetun palveluasumisen nettomenot €/asukas	227	220	229
Toiminnalliset tunnusluvut			
Kotihoidon käynnit (sis. kotipalvelut ja kotisairaanhoido)	21 488	23 000	24 321
välitön asiakastyöaika/h	7 289	8 000	8 208
Tukipalveluasiakkaat	139		160
Ikäihmisten omaishoidon tuen saajat	15	22	24
Pitkäaikaisen laitoshoidon hoitopäivät	5 867	5 810	5 601
Tehostetun palveluasumisen (sis. ostopalvelun) asumisvuorokaudet	7 879	8 000	8 499
joista lyhytaikaishoitopäivät	394	365	390

Terveyspalvelut

Vastuuhenkilö ylilääkäri Tuomas Jukkola

Tehtävä

Terveyspalveluiden tulosalue vastaa perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon palveluista Pirkkalan yhteistoiminta-alueella. Perusterveydenhuollon palvelut sisältävät avosairaanhoidon, päivystyksen, suun terveydenhuollon, terveyskeskussairaalan, neuvolat, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon, mielenterveys- ja päihdetyön sekä näihin liittyvät tukipalvelut. Keskeisimmät toimintaa ohjaavat säädökset ovat terveydenhuoltolaki, neuvola-asetus ja erikoissairaanhoidolaki. Terveyspalveluiden tulosalueen toiminnan lähtökohtina ovat hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, asiakaskeskeisyys, toimintakyvyn tukeminen sekä kuntalaisten oman vastuunoton vahvistaminen.

Toimintaympäristö ja kehittämistoimenpiteet

Koronapandemian ja siihen liittyvien toimintojen ja rajoitusten jatkumisen sekä koronarokotusten käynnistämisen vuoksi vuosi 2021 oli edellisen vuoden tapaan poikkeuksellinen terveyspalveluissa.

Koronarokotuksia toteutettiin koronarokotustyöryhmän koordinoimana koko vuoden ajan, myös virka-ajan ulkopuolella. Koronaneuvontapuhelin ja koronanäytteenottojen ajanvaraus työllistivät hoitajia. Tartuntatautilääkäri ja hänen varahenkilönsä koordinoivat koronatoimintaohjeiden päivitystä, tartunnanjäljitystä ja tiedotusta. Tartuntatautilääkäri vastasi myös Pirkkalan lentoaseman matkustajien terveystarkastusten koordinoinnista, terveystarkastusten toteuttamiseksi solmittiin Mehiläisen kanssa yhteistyösopimus.

Avosairaanhoidon palveluiden saavutettavuutta parannettiin lisäämällä hoitajien ja lääkäreiden puhelinaikoja. Sähköinen hoidon tarpeen arviointipalvelu Omaolon kuudestatoista oirearviopalvelusta otettiin yhteistoiminta-alueella vuoden 2021 aikana käyttöön viisi: koronavirustauti, virtsatieinfektio, ripuli, korvan kipu tai lukkoisuus ja seksitaudit. Avosairaanhoidossa tehostettiin palvelujen järjestämistä loma-aikoina. Pilottina alkanut lääkäreiden tekstintuotossa apuna ollut puheentunnistuspalvelu otettiin laajamittaiseen ja pysyvään käyttöön. Tämän myötä sihteerityövoimaa vapautui sanelunpurusta muuhun työhön. Arkeen voimaa –ryhmätoimintamallia toteutettiin Vesilahdella, mutta kokoontumisrajoitusten vuoksi supistetusti.

PirSOTE-hankkeen tavoitteita edistettiin laajasti vuoden 2021 aikana. Fysioterapeutin suoravastaanotto toiminta otettiin käyttöön Vesilahdella ja toiminnan ansiosta potilaat pääsivät hoitoon tuki- ja liikuntaelinvaivoissa aiempaa nopeammin ja samalla lääkärin vastaanottoaikoja vapautui muuhun työhön. Avosairaanhoidon yhteistä hoidon tarpeen arviointia kehitettiin jatkuvasti koko vuoden aikana. Terveyspalveluiden sähköinen ohjekirjasto Hoituki otettiin käyttöön syksyllä. Mielenterveys- ja päihdeasiakkaan hoitopolun hahmottelu aloitettiin moniammatillisessa ryhmässä ja työ jatkuu vuonna 2022. Palveluvalikoiman laajentamiseksi aloitettiin syksyllä myös hoitajien ja lääkäreiden etävastaanottojen koulutus ja pilotointi VideoVisit-palvelun avulla. Avosairaanhoidon yhteistyötä suun terveydenhuollon ja sosiaalipalveluiden kanssa vahvistettiin yhteisillä hoitopoluilla ja viikoittaisen konsultointikanavan luomisella. Vesilahden sähköisen perhekeskuksen valmistelu on aloitettu yhteistyössä Vesilahden kunnan kanssa.

Alle 25-vuotiaiden maksutonta raskaudenehkäisyä jatkettiin. Seksuaaliväkivaltan osaamista täydennettiin henkilöstön lisäkoulutuksella. Perusopetuksen koulunkäynnin edellytykset turvattiin koronatilanteesta huolimatta resursoimalla riittävästi koulu- ja opiskeluterveydenhuolto palveluita. Terveystieteiden osaamista lisättiin mielenterveyden tukemisessa Mielenterveyden ensiapu –koulutuksella. Lisäksi kouluterveydenhuollossa aloitettiin terveydenhoitajien IPC-koulutukset nuorten mielenterveyden tukemiseksi.

Pirkkalan terveyskeskussairaalan lääkehoidon toimintaprosesseja, työturvallisuutta ja työergonomiaa kohennettiin lääkehoituhuoneen ja kanslian saneerauksen yhteydessä. Terveyskeskussairaalan kotiutusprosessia kehitettiin selkiyttämällä eri ammattiryhmien välistä työnjakoa ja yhteistyötä. Hoidon laatua parannettiin standardisoimalla hoitotyön kirjaamista. Potilaiden jatkohoitopaikka pyrittiin järjestämään mahdollisimman pian sen jälkeen, kun hoidontarve terveyskeskussairaalassa on päätynyt, ja tässä tavoitteessa onnistuttiin. Terveyskeskussairaalassa aloitettiin palliatiivinen poliklinikka saattohoitopotilaita varten.

Suun terveydenhuollossa tehtiin toimintamallin muutos, jonka johdosta aikuisten hammastarkastusaikoja saatiin lisättyä. Tämän seurauksena kiireettömälle suun terveydenhuollon käynnille pääsi vuonna 2021 keskimäärin 2,5 kuukautta nopeammin kuin vuonna 2020.

Erikoissairaanhoidossa psykiatrian avohoidon palvelut siirtyivät vuoden 2021 alusta Tampereen kaupungilta integraation myötä PSHP:n tuottamiksi. Kehyskuntien tilaajarenkiaan yhteistyö jatkui. Kuitenkaan talousarviossa mainituista kehyskuntien suunnitelmista kumpikaan ei toteutunut: uniapneapotilaiden hoidon seurannan toteutus palvelusetelillä viivästyi ja kuvantamispalvelujen alueellinen integroituminen TAYS Kuvantamiskeskukseen siirtyi johtuen eduskunnan kesäkuisesta päätöksestä perustaa hyvinvointialueet.

Henkilöstö	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Vakanssit Vesilahdella	26,3	26,3	26,3

	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Informatiiviset tunnusluvut, Vesilahti			
Taloudellisuus			
Perusterveydenhuollon nettomenot, €/asukas	658	673	670
Terveyskeskussairaalan nettomenot, €/asukas	81	93	98
Erikoissairaanhoidon nettomenot, €/asukas	1 100	1 201	1 116
Toiminnalliset tunnusluvut			
Vastaanottokäynnit			
Lääkärin vastaanotolla ja päivystyksessä	4 090	4 400	*4 068
Sairaanhoitajan vastaanotolla	3 144	4 600	**5 349
Neuvolakäynnit (hoitajat ja lääkärit)	2 519	2 300	***7 160
Kouluterveydenhuollon käynnit (hoitajat ja lääkärit)	1 215	1 800	1 446
Mielenterveys- ja päihdetyön käynnit	1 175	1 000	****666
Suun terveydenhuollon käynnit	3 182	5 200	3 435
Terveyskeskussairaala			
Hoitopäivät	1 436	1 825	1 788
Hoitojaksot	138	160	153
* Omana palveluna 3 463, päivystyskäynnit Lempäälän tk:ssa 514, Valkeakosken tk-päivystys 91			
**Sairaanhoitajan vastaanotot 2990, korona- ja influenssarokotukset 2359			
***Neuvolavastaanotot 1873, korona- ja influenssarokotukset 5287			
****Vain omana toimintana tuotetut palvelut			

3.3 Tekninen lautakunta

3.3.1 Tekniset palvelut

	TP 2020	TA	TA muutos	TA+MU	TOT	Jäljellä	TOT %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ		2 088 919	0	2 088 919	2 084 363	4 556	99,8 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ		-1 703 523	0	-1 703 523	-1 698 526	-4 997	99,7 %
TOIMINTAKATE		385 396	0	385 396	385 837	-441	100,1 %

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja

Toimintaympäristö:

Tekniset palvelut ylläpitävät, kehittävät ja vahvistavat Vesilahden ympäristöä edistämällä kuntalaisten hyvinvointia ja turvallisuutta. Tekniset palvelut vastaavat kunnan kaduista, kevyenliikenteenväylistä, yleisistä alueista ja rakennuksista. Teknisen palvelut koostuvat teknisestä hallinnosta, kiinteistötoimesta, liikenneväylistä ja yleisistä alueista ja palo- ja pelastustoimesta.

Kiinteistötoimeen kuuluu Vesilahden kunnan omistamien kiinteistöjen ylläpito, korjaukset ja tekninen kunnossapito. Pyrkimyksenä on kiinteistöjen arvon säilyttäminen ja turvallisen toimintaympäristön takaaminen kiinteistötoimen kiinteistöillä.

Liikenneväylät ja yleiset alueet pitävät sisällään Kaavateiden, kevyenliikenteenväylien, katuvalojen, yleisten alueiden, uima- ja venerantojen, leikkikenttien, ulkoliikuntapaikkojen ja viheralueiden suunnittelun, ylläpidon, kunnossapidon ja rakennuttamisen.

Palo- ja pelastustoimen tehtäviä hoitavat Pirkanmaan pelastuslaitos sekä paikalliset Vesilahden VPK ja Länsi-Vesilahden VPK. Sisäministeriö johtaa, ohjaa ja valvoo pelastustointia ja valmistelee sitä koskevan lainsäädännön. Pirkanmaan pelastuslaitoksella on toiminnassaan palvelutasopäätös, mikä ohjaa pelastustoimen toimintaa.

Teknisen palvelun tavoitteet perustuvat kuntastrategiaan ja MAL- sopimukseen. Teknisen palvelun tavoitteita ohjaavat myös Tampereen kaupunkiseudun kävelyn- ja pyöräilyn kehittämissuunnitelma, rakennesuunnitelma, liikennejärjestelmäsuunnitelma ja ilmastostrategia.

Kehittämiskohteet 2021

Viher- ja ulkoalueiden kunnossapito ja näkyvyys
 Ympäristön viihtyvyyden lisääminen
 Kiinteistösuunnitelma (PTS / salkutus)
 Seutuyhteistyöhön osallistuminen
 Energiatehokkuuden parantaminen

Toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Toimintasuunnitelma 2021	Arviointikriteeri (mittari)	Toteuma
Et ole yksin	Kunta varmistaa ikäihmisille laadukkaan asuinympäristön	Kevyenliikenteenselvityksen toteuma (%)	Kesken. Kevyenliikenteen selvityksen pohjalta asennettu penkkejä ja roskiksia. Selvitystä jatketaan ja vuodelle 2022 haetaan traficomin kävelyn ja pyöräilyn kehittämiseen rahaa sekä talousarvioon varattu vuodelle 2022 kevyenliikenteen kehittämiseen rahaa.
4500 asukasta vuonna 2024	Monimuotoisen asumisen sekä infran mahdollistaminen	Valmistuneiden kaavateiden määrä asemakaava-alueilla (km) Valmistuneen vesihuoltolinjojen määrä asemakaava-alueilla (m)	Natakuja = 85 m Kiiski & Kalsi = 104 m Palvelukeskusalue = 55m Natakuja = 215 m Kiiski & Kalsi = 240 m Palvelukeskusalue = 250 Ämmänhaudanmäki = 300m
Vetovoimainen ympäristö ja turvallinen liikkuminen	Ympäristön viihtyisyyden lisääminen palvelukeskusalueella.	Vihersuunnitelman toteuma (%)	Kesken. Vuoden 2022 aikana palkataan puutarhuri vihersuunnitelman päivittämiseen ja ympäristön viihtyvyyden parantamiseen.
Vetovoimainen ympäristö ja turvallinen liikkuminen	Kevyen liikenteen kehittämisen tarpeet huomioidaan	Valmistuneiden kevyenliikenteen väylien määrä asemakaava-alueilla (m)	Kesken. Liikenne- ja viestintävirastolta on haettu avustusta kevyenliikenteen väylien rakentamiseen. Vuodelle 2022 on suunniteltu Peltotien - Arvintien

			kevyenliikenteenväylän toteuttaminen.
Pirkanmaan Rovaniemi	Kuntakuvan luominen	Yleisten alueiden hoito- ja tarkastussuunnitelma on tehty	Kesken. Työ tehdään yhdessä kuntaan tehtävän vihersuunnitelman kanssa.

Tehokkuustunnusluvut:

Tehokkuus tunnusluvut	TP 2020	TA 2021	TP 2021
kaavateiden hoito (€/m)	1,62	*	1,75
Rakennusten energian kulutus (kwh/m3)	48,5	*	52,52
viheralueiden hoito (€)	58 048	*	55 486
Katuvalojen energiankulutus (€ / kpl / vuosi)	22,3	*	21,8

Informatiiviset tunnusluvut:

Informatiiviset tunnusluvut	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Kaavatiet (km)	34,41	*	34,654
Kevyenliikenteen-väylät (km)	9,46	*	9,46
Kiinteistöjen määrä (kpl)	26	*	25
Kiinteistöjen lämmitettävä tilavuus (m3)	98 676	*	98 676
Leikkikentät, uima- ja venerannat ja ulkoliikuntapakat (kpl)	20	*	20
Nettomenot (€/asukas)	478	*	383
Katuvalojen määrä (kpl)	1 230	*	1 250
Kiinteistöjä koskevien palvelupyyntöjen määrä	529	*	681

Kaavateitä koskevien palvelupyyntöjen määrä	105	*	126
---	-----	---	-----

* Tunnuslukua ei ole ennen mitattu, tai pohjatiedot tunnuslukua varten eivät ole vielä saatavilla. Tunnusluvut lasketaan vuodesta 2021 lähtien. Aiempia vuosia ei lasketa takautuvasti.

Henkilöstö	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Tekniset palvelut			
Vakituiset	7	7	6
Määräaikaiset	0,5	0,5	0,5

3.4 Sivistyslautakunta

3.4.1 Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut

	TP 2020	TA	TA muutos	TA+MU	TOT	Jäljellä	TOT %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ		648 830	0	648 830	752 474	-103 644	116,0 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ		-9 626 911	0	-9 626 911	-9 358 486	-268 425	97,2 %
TOIMINTAKATE		-8 978 081	0	-8 978 081	-8 606 012	-372 069	95,9 %

Vastuhenkilö: sivistysjohtaja

Toimintaympäristö:

Sivistyspalveluihin kuuluu kaksi vastuualuetta, jotka ovat opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut sekä vapaa-ajan palvelut. Opetus- ja varhaiskasvatuspalveluiden hallinto jakautuu sivistyspalveluiden, opetuspalveluiden sekä varhaiskasvatuspalveluiden hallintoon. Sivistys- sekä opetuspalveluiden hallinnosta vastaa sivistysjohtaja ja varhaiskasvatuspalveluiden hallinnosta varhaiskasvatusjohtaja.

Varhaiskasvatuspalveluihin kuuluu varhaiskasvatus päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa, yksityinen varhaiskasvatus ja kotihoidontuki. Kunta maksaa lisäksi yksityisen hoidon tukea ja yksityisen hoidon tuen kuntalisää. Varhaiskasvatusta tarjotaan Peiponpellon, Satumetsän ja Peuraniityn päiväkodeissa sekä kunnallisessa ja yksityisessä perhepäivähoidossa.

Opetuspalveluissa tarjotaan esi- ja perusopetusta vuosiluokkien 0-6 kouluissa Narvassa ja Ylämäellä sekä 0-9 vuosiluokkien yhtenäiskoulussa Kirkonkylällä.

Muu koulutus sisältää Pirkan opiston kansalaisopistopalvelut, jotka jakautuvat vapaaseen sivistystyöhön, musiikin taiteen perusopetukseen ja muuhun taiteen perusopetukseen. Pirkan Opisto on Vesilahden, Lempäälän, Pirkkalan ja Nokian yhteinen kansalaisopisto, jossa Nokian kaupunki toimii isäntäkuntana. Lisäksi Taito Pirkanmaa ry:n Vesilahden Käsityö- ja muotoilukoulu Näpsä antaa laajan oppimäärän mukaista käsityön taiteen perusopetusta.

Kehittämiskohteet 2021:

Varhaiskasvatuksessa luonto, liikunta ja leikki sekä ympäristökasvatus
 Varhainen tuki ja oppilashuolto
 Vesilahden mallin käyttöönotto lasten ja nuorten harrastamisen ja hyvinvoinnin tukemiseksi
 Unicef –lapsiystävällinen kunta
 Peruskouluissa vastuu ympäristöstä ja kestävään tulevaisuuteen suuntautuminen
 Pirkan opiston sopimuksen uusiminen ja taiteen perusopetuksen seutuyhteistyön kehittäminen

Toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Toimintasuunnitelma 2021	Arviointikriteeri (mittari)	Toteuma
Et ole yksin	Vesilahden malli	Nopeiden palautekyselyjen käyttöönotto Kouluterveyskysely (hyvinvointiin liittyvä osio)	Järjestelmää tai toimintamallia nopeaa palautteen keräämiseen ei ole otettu käyttöön. Kouluterveyskyselyn hyvinvointiin liittyvät osiot vuodelta 2021 eivät osoita edistystä lasten ja nuorten hyvinvoinnissa.
Vetovoimainen ympäristö ja turvallinen liikkuminen	Luontokokemuksen tarjoaminen kaikille asiakasryhmille	Varhaiskasvatuksen ympäristökasvatussuunnitelman käyttöönotto ja toteutus	Varhaiskasvatuksessa ympäristökasvatussuunnitelma on otettu käyttöön sekä päiväkodeissa että perhepäivähoidossa.

Informatiiviset tunnusluvut:

Tehokkuustunnusluvut

Tehokkuus tunnusluvut	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Päiväkotipaikka, €/vuosi	16 779	10 300	15 302
Opetuspalvelut, €/esiopetuksen oppilas		7 864	7 905
Opetuspalvelut, €/perusopetuksen oppilas		9 289	9 678
Narvan koulu, €/oppilas		10 394	10 448
Ylämäen koulu, €/oppilas		8 799	8 404
Vesilahden yhtenäiskoulu €/oppilas		8 716	9 002

Informatiiviset tunnusluvut

Informatiiviset tunnusluvut	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä	179	215	187
Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä	18	18	22
Aamuhoidossa päiväkodeissa olevien lasten määrä	9	14	4
Iltapäivätoiminnassa koulun tiloissa olevien esi- ja perusopetuksen oppilaiden määrä		110	86
Esiopetuksessa olevien lasten määrä		52	52
Perusopetuksessa olevien lasten määrä		607	607
Käsityö- ja muotoilukoulun tuntimäärä		400	400
Pirkan opiston tuntimäärä		3 790	3 066

Henkilöstö	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Opetus- ja varhaiskasvatus			
Vakituiset		108	105
Määräaikaiset		9	23

3.4.2 Vapaa-ajan palvelut

	TP 2020	TA	TA muutos	TA+MU	TOT	Jäljellä	TOT %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ		94 232	0	94 232	167 130	-72 898	177,4 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ		-746 037	0	-746 037	-811 070	65 034	108,7 %
TOIMINTAKATE		-651 805	0	-651 805	-643 940	-7 864	98,8 %

Vastuhenkilö: sivistysjohtaja

Toimintaympäristö:

Sivistyspalveluihin kuuluu kaksi vastuualuetta, jotka ovat opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut sekä vapaa-ajan palvelut. Vesilahden kunnan vapaa-ajan palveluihin kuuluu kunnan tarjoamat kirjasto-, liikunta-, nuoriso- ja kulttuuripalvelut sekä näiden alla tapahtuva järjestöyhteistyö.

Vapaa-ajan palveluiden keskeisenä tavoitteena on kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen laadukkaiden ja vaikuttavien vapaa-aikatoimintojen sekä kuntalaisten osallistamisen avulla. Erityisesti vapaa-ajan palveluissa pyritään panostamaan ennaltaehkäisevään toimintaan. Vapaa-ajan palvelujen tehtävänä on edistää kuntalaisten yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen, kulttuuriin ja liikkumiseen.

Vesilahden kirjasto on yksi Pirkanmaan PIKI-kirjastoista. Kirjastopalvelut edistävät kirjallisuuden, taiteen ja kulttuurin saavutettavuutta sekä elinikäistä oppimista. Kirjasto tarjoaa monipuoliset tilat tapahtumiin, yhteisöllisyyteen ja järjestöyhteistyön toimintaan. Kirjastolla on myös merkittävä rooli kuntalaisten osallisuuden edistämässä.

Kulttuuripalveluiden keskeisenä tehtävänä on tukea kulttuurihyvinvointia sekä mahdollistaa järjestöjen toimintaa avustuksilla.

Liikuntapalvelut tarjoavat kuntalaiselle mahdollisuuden huolehtia omasta hyvinvoinnistaan monipuolisia liikuntalajeja harrastamalla niin omatoimisesti kuin ohjatusti.

Nuorisopalvelut tarjoavat nuorille palveluita hyvinvoinnin tueksi ja mielekästä tekemistä sekä tapahtumia vapaa-ajalle. Nuorisopalveluilla on tärkeä rooli lasten ja nuorten osallisuuden edistämässä sekä tarjoamalla vaikuttamisen mahdollisuuksia nuorisovaltuuston toiminnan kautta.

Kehittämiskohteet 2021:

Vesilahden mallin käyttöönotto lasten ja nuorten harrastamisen ja hyvinvoinnin tukemiseksi. Tampereen ja Pirkanmaan kulttuuripääkaupunkihaku 2026.

Toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Toimintasuunnitelma 2021	Arviointikriteeri (mittari)	Toteuma
Et ole yksin	Vesilahden malli	Harrastavien määrä Harrastustoiminnan laatu	11 koko lukuvuoden kestävä ryhmä, 467 harrastajaa, 1386,5 ohjattua harrastustuntia Kokonaisarvosana laadusta 9,55/10
Vetovoimainen ympäristö ja turvallinen liikkuminen	Luontokokemuksen tarjoaminen kaikille asiakasryhmille	Lisätään matalan kynnyksen reittejä	Toteutunut. Uusi reitti taukopaikkoineen Koskenkylässä sekä Anttilanvuoren reitin kunnostus.
Pirkanmaan Rovaniemi	Kulttuuripalveluiden esille tuominen ja kehittäminen	Tapahtumakalenterin tapahtumien määrä	Kirjastolla 12 näyttelyä.
Pirkanmaan Rovaniemi	Paikallisten palveluiden tai luontaisten vahvuuksien esille tuominen	Osallistuminen kulttuuripääkaupunkihankkeeseen	Toteutunut osittain. Hankkeeseen ja ”plan B:hen” osallistuttiin, mutta Pirkanmaa ei saanut

			kulttuuripääkaupunki -titteliä.
--	--	--	------------------------------------

Informatiiviset tunnusluvut:

Tehokkuustunnusluvut

Tehokkuus tunnusluvut	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Kirjaston toimintakulut € / asukas	65,80	60,00	70,97
Kokonaiskulut € / kirjaston laina	4,69	4,00	4,74
Liikuntapalveluiden toimintakulut € / asukas		48,23	44,74
Nuorisopalveluiden toimintakulut € / asukas		45,42	64,06
Kulttuuripalveluiden toimintakulut € / asukas		4,80	4,88

Informatiiviset tunnusluvut

Informatiiviset tunnusluvut	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Kirjastoaineistohankinnat / 1000 asukasta	303,73	350	311,20
Kirjaston kokonaislainaus / asukas	14,04	17,00	14,97
Aineistohankinnat € / asukas	6,42	9,00	7,05
Kirjaston fyysiset käynnit / asukas	5,24	12,00	4,63
Nuorisotilan käynnit / alle 29-vuotias		7,00	5,44
Liikunta-avustukset € / asukas		2,75	2,64
Nuorisoavustukset € / asukas		0,69	0,68
Kulttuuriavustukset € / asukas	1,60	2,75	2,70

Henkilöstö	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Vapaa-ajan palvelut			
Vakituiset	7	7,2	6
Määräaikaiset	0,9	0	3

3.5 Rakennus- ja ympäristölautakunta

3.5.1 Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu

	TP 2020	TA	TA muutos	TA+MU	TOT	Jäljellä	TOT %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ		102 500	0	102 500	167 056	-64 556	163,0 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ		-285 333	0	-285 333	-315 394	30 061	110,5 %
TOIMINTAKATE		-182 833	0	-182 833	-148 338	-34 495	81,1 %

Vastuhenkilö: Rakennustarkastaja

Toimintaympäristö:

Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu hoitavat toimialueeseensa kuuluvia lakisääteisiä viranomaistehtäviä. Lisäksi toimintaympäristöön kuuluu yksityistie- ja silta-avustukset. Rakennusvalvonta- ja ympäristönsuojeluviranomaisena kunnassa toimii rakennus- ja ympäristölautakunta.

Rakennusvalvonnan tavoitteina on edistää kestäväää, terveellistä ja turvallista rakentamista mahdollistamalla rakennusten elinkaaren aikaisia energiankäyttöratkaisuja, ohjeistaa parempaan kosteudenhallintaan ja luoda mahdollisimman laaja rajapinta hankkeeseen ryhtyvien ohjaukseen. Yksityistielaissa kunnalle määrättyjä tehtäviä hoitaa rakennusvalvonta yhdessä rakennus- ja ympäristölautakunnan kanssa.

Rakennusvalvonnan toiminta painottuu erityisesti ennakkoneuvontaan lupamenettelyn ja suunnittelun alkuvaiheessa (kaavat, rakennustapaohjeet) sekä suunnittelun (suunnitelmat, asiakirjat, lausunnot) ja valvonnan (työnjohdon pätevyysvaatimukset) laadun varmistamiseen

Ympäristönsuojelun tavoitteena on edistää kestävästi kehittyvää, terveellistä, viihtyisää sekä luontosuhteiltaan monimuotoista luonnonympäristöä panostamalla lupa- ja valvontatehtäviin sekä toteuttamalla pitkän aikavälin ympäristönsuojelun edistämissuunnitelmaa. Ympäristönsuojelun viranhaltijatehtäviä hoitavat sopimusperusteisesti Lempäälän kunnan ympäristönsuojelun viranhaltijat

Painopistealueet:

Tavoite on edistää kestäväää, terveellistä ja turvallista rakentamista tarkastelemalla rakennusten elinkaaren aikaisia energiankäyttöratkaisuja ja luoda mahdollisimman laaja rajapinta hankkeeseen ryhtyvien ohjaukseen.

Ympäristönsuojelun kehittämiskohteita suunnitelmakaudella ovat pitkän aikavälin edistämissuunnitelman mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen, josta painopisteenä luonnon monimuotoisuuden edistäminen ja kuluttajien neuvonta energia- ja jätevesiasioissa. Muita painopisteitä suunnittelukaudella ovat vesi- ja viemärlaitoksen liittymättömien kiinteistöjen valvonta ja osallistuminen kestävän liikkumisen kampanjaan.

Toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Toimintasuunnitelma 2021	Arviointikriteeri (mittari)	Toteuma
Et ole yksin	Kunta tarjoaa laadukkaan asiakaskokemuksen	Asiakastytyväisyyskysely (asiakaspalaute lupapiste.fi)	Toteutunut: Keskiarvo tyytyväisyydelle 7.2
Et ole yksin	Kunta tarjoaa laadukkaan asiakaskokemuksen	Hajajätevesi-Infoklinikka tilaisuus/vuosi	Toteutui. Pidettiin kirjastolla 9.12.2021
Vetovoimainen ympäristö ja turvallinen liikkuminen	Kestävän ja vähähiilisen yhdyskuntarakenteen ja liikennejärjestelmän edistäminen	Kuntalaisten kestäviä energiaratkaisuja tukevia neuvottelutilaisuuksia / v	Ei ole toteutunut. Vallitsevan koronavirus tilanteen vuoksi tapahtumia ei pidetty. Seutu-Rane energianeuvontahanke jatkuu vuonna 2022.
Vetovoimainen ympäristö ja turvallinen liikkuminen	Luontokokemuksen tarjoaminen kaikille asiakasryhmille	Luontoillan järjestäminen.	Toteutui. Pidettiin Kirkonkylän koulun auditoriossa 27.10.2021.

Tehokkuustunnusluvut:

Tehokkuus tunnusluvut	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Kustannukset (rakennusvalvonta, asuinrakennuslupa) €/ m ²	12,24	*	12,92
Nettomenot €/ asukas	41	40	39

Informatiiviset tunnusluvut:

Informatiiviset tunnusluvut	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Rakennus-valvonta			
Rakennus- ja toimenpideluvat	148	150	130
Jatkoajat	9	30	11
Ilmoitukset	8	50	19
Katselmukset	232	300	287

Poikkeaminen / suunnittelutarve	6	15	16
Lausunnot	15	15	9
Valmistuneita uusia asuinrakennuksia kpl	Pientalo 9 Rivitalot 3	10	pientalot 24
Kunnalle ilmoitetut yksityistiet	116	116	116
Kunnossapitoavustusta saavat tiekunnat	105	105	105
Ympäristön-suojelu			
Lausunnot rakennus- ja toimenpidelupa-hakemuksiin	46	55	37
Ympäristö- ja maanainelupapäätösten määrä vuodessa	1	1	1
Rekisteröitävien toimintojen (jätelaki ja ympäristön suojelulaki) käsitelyn lukumäärä	1	1	0
Vesihuollon toiminta-alueiden jälkiliittyneiden määrä/kaikki liittyneet	*	5	5/28
Valvontaohjelman mukaisten valvontakäyntien määrä	10	7	10

* Tunnuslukua ei ole ennen mitattu, tai pohjatiedot tunnuslukua varten eivät ole vielä saatavilla. Tunnusluvut lasketaan vuodesta 2020 eteenpäin.

Henkilöstö	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Rakennusvalvonta (vakituiset)	1,3	1,7	2,7
Ympäristönsuojelu (Vakituiset)	0,7	0,7	0,7

4 TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN

Tuloslaskelmaosassa seurattavia määrärahoja ja tuloarvioita ovat verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja -menot sekä satunnaiset erät.

	TA	TA muutos	TA+MU	TP 2021	Jäljellä	TOT %
Toimintatuotot	5 025 975	-17 000	5 008 975	5 350 509	-341 534	107 %
Myyntituotot	1 868 905	0	1 868 905	2 024 121	-155 216	108 %
Maksutuotot	502 664	0	502 664	528 508	-25 844	105 %
Tuet ja avustukset	218 959	0	218 959	314 600	-95 641	144 %
Muut toimintatuotot	2 435 447	-17 000	2 418 447	2 483 281	-64 834	103 %
Toimintakulut	-30 526 506	195 000	-30 331 506	-29 755 637	-575 869	98 %
Henkilöstökulut	-8 520 669	-20 000	-8 540 669	-8 312 730	-227 939	97 %
Palvelujen ostot	-18 384 673	265 000	-18 119 673	-17 804 494	-315 179	98 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 264 126	0	-1 264 126	-1 230 605	-33 521	97 %
Avustukset	-519 000	-50 000	-569 000	-601 261	32 261	106 %
Muut toimintakulut	-1 838 038	0	-1 838 038	-1 806 546	-31 492	98 %
Toimintakate	-25 500 531	178 000	-25 322 531	-24 405 128	-917 403	96 %
Verotulot	18 056 000	920 000	18 976 000	19 196 220	-220 220	101 %
Valtionosuudet	8 007 000	-100 000	7 907 000	7 974 051	-67 051	101 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-166 800	0	-166 800	-812 767	645 967	487 %
Korkotuotot	100	0	100	0	100	0 %
Muut rahoitustuotot	28 600	0	28 600	130 093	-101 493	455 %
Korkokulut	-94 500	0	-94 500	-39 181	-55 319	41 %
Muut rahoituskulut	-101 000	0	-101 000	-903 678	802 678	895 %
Vuosikate	395 669	998 000	1 393 669	1 952 376	-558 707	140 %
Poistot ja arvonalentumiset	-1 521 536	0	-1 521 536	-1 482 123	-39 413	97 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 521 536	0	-1 521 536	-1 482 123	-39 413	97 %
Tilikauden tulos	-1 125 867	998 000	-127 867	470 254	-598 121	-368 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	39 100	0	39 100	17 546	21 554	45 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 086 767	998 000	-88 767	487 799	-576 566	-550 %

Verotulojen erittely

Verotulot	TA	TA muutos	TA+MU	Toteuma	Poikkeama
Kunnan tulovero	16 090 000	820 000	16 910 000	17 036 640	126 640
Kiinteistövero	1 286 000	0	1 286 000	1 313 981	27 981
Osuus yhteisöveron tuotosta	680 000	100 000	780 000	845 599	65 599

Taulukko: Verotulot

Tuloveron määräytyminen	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Tuloveroprosentti	22,00	22,00	21,50	21,50	21,50	21,50
vastaavat verotettavat tulot	77 735 048	74 000 948	71 959 074	69 801 000	67 103 353	69 416 544
Muutos %	5,0	2,8	3,1	4,0	-3,3	1,5
Asukkaat	4 437	4 367	4 355	4 393	4 460	4 462
Verotettava tulo/as	17 520	16 945	16 523	15 889	15 046	15 557

Taulukko: Tuloveron määräytyminen, lähde Kuntaliitto

Kiinteistöveroprosentit	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Yleinen	1,25	1,25	1,20	1,20	1,20	1,00
Vakituinen asuinrakennus	0,55	0,55	0,55	0,55	0,55	0,55
Muut asuinrakennukset	1,40	1,40	1,30	1,30	1,30	1,15
Rakentamattomat rakennuspaikat	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00

Taulukko: Kiinteistöveroprosentit

Valtionosuuksien erittely

Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaus					
	TA	TA muutos	TA+MU	Toteuma	Poikkeama
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	6 868 000	-1 851 000	5 017 000	5 084 171	67 171
Verotulojen tasaus	2 051 000	-201 000	1 850 000	1 848 906	-1 094
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-912 000	-28 000	-940 000	-940 658	-658
Verotulomenetysten kompensatio	0	1 980 000	1 980 000	1 981 632	1 632
Yhteensä	8 007 000	-100 000	7 907 000	7 974 051	67 051

Taulukko: Valtionosuudet

5 INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN

INVESTOINNIT	eur			eur		tot eur	Tot. %
	Kokonais- kustannusarvio	TA 2021	TA muutos	TA + MTA 2021	TP 2021		
Muut pitkävaikutteiset menot							
Muut pitkävaikutteiset menot yhteensä	0			0	0	0	0,0 %
Osakkeet							
Muut osakkeet ja osuudet	46 924	0	0	0	46 924		0,0 %
Osakkeet yhteensä	46 924	0	0	0	46 924		0,0 %
Maa- ja vesialueet							
Maa-alueet	-1	-300 000	125 000	-175 000	-1		0,0 %
Maa-alueet (myyntihinnat, sis. myyntivoiton)	78 835	100 000	0	100 000	78 835		78,8 %
Maa-alueet yhteensä	78 834	-200 000	125 000	-75 000	78 834		-105,1 %
Kiinteistöhankeet							
Terveysasema	-94 880	-40 000		-40 000	-39 880		99,7 %
Yhtenäiskoulu	-196 216	-50 000	0	-50 000	-56 216		112,4 %
Valokuituliittymät	-4 113	-10 000	0	-10 000	-4 113		41,1 %
Kiinteistöhankeet yhteensä	-295 208	-100 000	0	-100 000	-100 208		100,2 %
Kaavateiden rakentamiskohteet (15% menojäännös)							
Heinätien jatko	-47 381	-20 000	-27 381	-47 381	-47 381		100,0 %
Kaakilanmutkan yritystontit	-50 820	-30 000		-30 000	-20 820		69,4 %
Kaavateiden päällystäminen	-188 320	-50 000	0	-50 000	-58 320		116,6 %
Kiiskan ja Kalsinalueen kunnallistekniikka/tiet	-64 687	-60 000		-60 000	-64 687		107,8 %
Lammasniemen ja lähialueiden rakentaminen	-253 202	-100 000	100 000	0	-3 202		0,0 %
Metsämantereen alue	-600 000	-200 000	190 000	-10 000	0		0,0 %
Palvelukeskusalueen kunnallistekniikka	-150 000			0	0		0,0 %
Tievalaistus	-94 055	-30 000	0	-30 000	-24 055		80,2 %
Ämmänhaudanmäki/kaavatiet	-74 574	-400 000	250 000	-150 000	-14 574		9,7 %
Kaavatiet yhteensä	-1 523 038	-890 000	512 619	-377 381	-233 038		61,8 %

	Kokonais- kustannusarvio	TA 2021	TA muutos	TA + MTA 2021	TP 2021	Tot. %
Puistot, leikkikentät ja muut yleiset alueet						
Anttilanvuoren pururadan kunnostus	-4 109	0	0	0	-4 109	0,0 %
Harjulan lähivirkistysalueen kunnostus	-23 697	0	-15 000	-15 000	-23 697	158,0 %
Narvan uimarannan kunnostaminen	-9 287	-10 000		-10 000	-9 287	92,9 %
Palvelukeskusalueen tori ja puisto	-115 549	-50 000		-50 000	-55 549	111,1 %
Puistot, leikkikentät ja muut yleiset alueet yhteensä	-152 642	-60 000	-15 000	-75 000	-92 642	123,5 %
	Kokonais- kustannusarvio	TA 2021	TA muutos	TA + MTA 2021	TP 2021	Tot. %
Vesi- ja viemärilaitos						
Jätevesipumppaamot	-58 813	-20 000	0	-20 000	-18 813	94,1 %
Kaakilanmutkan yritystontit	-30 000	-15 000	15 000	0	0	0,0 %
Karjaisen vesihuoltolinjojen rakentaminen	-18 920	0	-18 920	-18 920	-18 920	100,0 %
Kiiskan ja Kalsinalueen kunnallistekniikka (vesi ja viemäri)	-43 937	-40 000		-40 000	-43 937	109,8 %
Lammanniemen kunnallistekniikka (vesi ja viemäri)	-160 000	-100 000	100 000	0	0	0,0 %
Metsämantereen alue	-400 000	-200 000	195 000	-5 000	0	0,0 %
Vesijohtoverkoston saneeraus	-24 804	0	0	0	-4 804	0,0 %
Muut/kunnallistekniikka	-126 010	-30 000	0	-30 000	-36 010	120,0 %
Palvelukeskusalueen kunnallistekniikka (vesi ja viemäri)	-72 093	0	-35 000	-35 000	-42 093	120,3 %
Siirtoviemäri	-258 886	-73 200		-73 200	-57 586	78,7 %
Vesihuollon mittarit	0	-20 000		-20 000	0	0,0 %
Ämmänhaudanmäki/kunnallistekniikka (vesi- ja viemäri)	-211 394	-200 000	0	-200 000	-151 394	75,7 %
Vesi- ja viemärilaitos yhteensä	-1 404 856	-698 200	256 080	-442 120	-373 556	84,5 %
Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	-3 080 536	-1 648 200	753 699	-894 501	-699 236	78,2 %
Koneet ja kalusto						
Koneet ja kalusto yhteensä	0	0	0	0	0	0,0 %
Investointimenot	-3 375 745	-2 048 200	878 699	-1 169 501	-799 445	68,4 %
Investointitulot	125 760	100 000	0	100 000	125 760	125,8 %
Investoinnit yhteensä, netto	-3 249 985	-1 948 200	878 699	-1 069 501	-673 685	63,0 %

Valtuustoon nähden sitovat talousarvion määrärahat toteutuivat seuraavasti:

Investointihanke	TA 2021		TA+MU	Toteuma	Tot. %
	sitovat eurot	TA muutos			
Muut pitkävaikuttiset menot	0	0	0	0	0,0 %
Osakkeet	0	0	0	46 924	0,0 %
Maa- ja vesialueet, ostot	-300 000	125 000	-175 000	-1	0,0 %
Maa-alueet, myyntihinnat	100 000	0	100 000	78 835	78,8 %
Kiinteistöhankeet	-100 000	0	-100 000	-100 208	100,2 %
Kaavateiden rakentamiskohteet	-890 000	512 619	-377 381	-233 038	61,8 %
Puistot, leikkikentät ja yleiset alueet	-60 000	-15 000	-75 000	-92 642	123,5 %
Vesi- ja viemärilaitos	-698 200	256 080	-442 120	-373 556	84,5 %
Koneet ja kalusto	0	0	0	0	0,0 %
Yhteensä	-1 948 200	878 699	-1 069 501	-673 685	63,0 %

Investointimenot toteutuivat vuonna 2021 68,4 prosenttisesti. Suurimmat investointeja koskevat euromääräiset toteumat olivat Ämmänhaudanmäen kunnallistekniikan, Kiiskan ja Kalsinalueen kunnallistekniikan, kaavateiden päällystämisen, Vesi- ja viemärilaitoksen siirtoviemärien sekä Palvelukeskusalueen torin ja puiston laajentaminen.

Investointien osalta valtuusto päätti investointien määrärahamuutoksista kahdessa kokouksessaan 23.3.2021 §9 ja 13.12.2021 § 76. Muutoksesta huolimatta investointien toteuma jäi alhaiseksi. Suurta alhaista toteumaa selittää Ämmänhaudanmäen kaavateiden ja maa-alueiden ostojen pieni toteuma. Ämmänhaudanmäen kaavateiden pientä toteumaa selittää se, että urakoitsija ei saanut laskutuskelpoista tietä rakennettua ja Vesilahden kunta ei maksa ennakkoon työsuorituksista. Työsuoritukset on sidottu urakan maksuerätaulukoon ja urakassa maksetaan vain valmistuneesta työstä. Maahankintoja ei tehty vuonna 2021, vaan kunta käynnisti osayleiskaavan päivitystyön Kirkonkylän ja Koskenkylän osalta. Puistot, leikkikentät ja yleiset alueet ylittyivät investointien sitovuustasoon nähden. Ylitys johtui Harjulan lähivirkistysalueen investoinnin ja Palvelukeskusalueen torin investoinnin ylityksestä. Harjulan lähivirkistysalueen ylittyminen johtuu hankkeen avustuksesta. Hankkeeseen saadun avustuksen maksatus on vuoden 2022 aikana. Avustuksen suuruus on 50 prosenttia ja se tulee laskemaan investoinnin kokonaiskustannuksia merkittävästi. Palvelukeskusalueen torin ylittyminen johtuu rinki ekopisteen siirrosta aiheutuneista kuluista ja torille tilattujen materiaalien kokonaisuudesta. Kokonaisuuden näkökulmasta muilta osin investoinneissa ei ollut merkittäviä muutoksia investointien sitovuustasoissa valtuustoon nähden.

6 RAHOITUSLASKELMAN TOTEUTUMINEN

1 000 €	TA	TA muutos	TA+MU	Toteuma	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	395 669	998 000	1 393 669	1 952 376	558 707
Tulorahoituksen korjaukset	-150 000	0	-150 000	522 175	672 175
	245 669	998 000	1 243 669	2 474 551	1 230 882
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-2 048 200	878 699	-1 169 501	-799 445	370 056
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	250 000	0	250 000	395 851	145 851
	-1 798 200	878 699	-919 501	-403 595	515 906
Toiminta ja investoinnit, netto	-1 552 531	1 876 699	324 168	2 070 957	1 746 789
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset					
Antolainasaamisten vähennykset					
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 500 000	-2 500 000	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 290 000	0	-1 290 000	-1 353 332	63 332
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	66 666	-66 666
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0	0	-176 736	176 736
Rahoituksen rahavirta	1 210 000	-2 500 000	-1 290 000	-1 463 402	173 402
Rahavarojen muutos	-342 531	-623 301	-965 832	607 555	1 573 387

7 YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA

	Määrärahat (tEUR)						Tuloarviot (tEUR)						Sitovuus, brutto	Sitovuus, netto	Sitovuus, tilikauden tulos
	TA	TA muutos	TA+MU	TOT	Jäljellä	TOT %	TA	TA muutos	TA+MU	TOT	Jäljellä	TOT %			
KÄYTTÖTALOUSOSA															
TARKASTUSLAUTAKUNTA															
Tarkastuslautakunta	-16	0	-16	-7	9	44 %	0	0	0	0	0	0 %		x	
KUNNANHALLITUS															
Hallintopalvelut	-3 695	-80	-3 775	-3 843	-67	102 %	1 914	0	1 914	1 917	2	100 %		x	
Sosiaali- ja terveyspalvelut	-14 454	290	-14 164	-13 702	462	97 %	0	0	0	21	21	0 %		x	
TEKNINEN LAUTAKUNTA															
Tekniset palvelut	-1 704	0	-1 704	-1 699	5	100 %	2 089	0	2 089	2 084	-5	100 %		x	
Vesi- ja viemärlaitos	0	-15	-15	-9	6	59 %	177	-17	160	241	81	151 %			-85 22
SIVISTYSLAUTAKUNTA															
Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut	-9 627	0	-9 627	-9 358	268	97 %	649	0	649	752	104	116 %		x	
Vapaa-ajan palvelut	-746	0	-746	-811	-65	109 %	94	0	94	167	73	177 %		x	
RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA															
Rakennusvalvonta, yksityistiet ja ympäristönsuojelu	-285	0	-285	-315	-30	111 %	103	0	103	167	65	163 %		x	

	Määrärahat (tEUR)						Tuloarviot (tEUR)						Sitovuus, brutto	Sitovuus, netto	Sitovuus, tilikauden tulos
	TA	TA muutos	TA+MU	TOT	Jäljellä	TOT %	TA	TA muutos	TA+MU	TOT	Jäljellä	TOT %			
TULOSLASKELMAOSA															
Verotulot							18 056	920	18 976	19 196	220	101 %	x		
Valtionosuudet							8 007	-100	7 907	7 974	67	101 %	x		
Rahoitustulot ja -menot	-196	0	-196	-943	-747	482 %	29	0	29	130	101	453 %			-167 -813
RAHOITUSOSA															
Antolainojen muutokset	0	0	0	0	0	0 %									
Lainakannan muutokset															
Pitkäaikaisten lainojen lisäys							2 500	-2 500	0	0	0	0 %	x		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 290	0	-1 290	-1 353	-63	105 %							x		
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	67	67	0 %									
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0	0	0	0	0	0 %							x		
INVESTOINTIOSA															
Muut pitkävaikutteiset menot	0	0	0	0	0	0 %							x		
Osakkeet	0	0	0	47	47	0 %							x		
Maa- ja vesialueet, ostot	-300	125	-175	0	175	0 %							x		
Maa-alueet, myyntihinnat							100	0	100	79	-21	79 %	x		
Kiinteistöhankkeet	-100	0	-100	-100	0	100 %							x		
Kaavateiden rakentamiskohteet	-890	513	-377	-233	144	62 %							x		
Puistot, leikkikentät ja yleiset alueet	-60	-15	-75	-93	-18	124 %							x		
Vesi- ja viemärlaitos	-698	256	-442	-374	69	84 %							x		
Koneet ja kalusto	0	0	0	0	0	0 %							x		

8 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

8.1 Tuloslaskelma

	2021		2020	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	995 776		1 540 636	
Maksutuotot	528 508		478 337	
Tuet ja avustukset	314 600		200 948	
Muut toimintatuotot	1 008 612	2 847 496	710 300	2 930 221
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-6 693 745		-6 522 894	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-1 412 278		-1 380 373	
Muut henkilösivukulut	-206 708		-179 635	
Palvelujen ostot	-16 785 420		-16 618 787	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 223 515		-1 291 065	
Avustukset	-588 375		-583 056	
Muut toimintakulut	-342 583	-27 252 623	-331 452	-26 907 261
Toimintakate		-24 405 128		-23 977 040
Verotulot		19 196 220		17 941 545
Valtionosuudet		7 974 051		9 149 888
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	0		5 668	
Muut rahoitustuotot	130 093		86 841	
Korkokulut	-39 181		-71 892	
Muut rahoituskulut	-903 678	-812 767	-47 992	-27 374
Vuosikate		1 952 376		3 087 019
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		-1 482 123		-1 521 697
Tilikauden tulos		470 254		1 565 322
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		17 546		39 122
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		487 799		1 604 444

8.2 Tase

VASTAAVAA	2021	2020
A PYSYVÄT VASTAAVAT	24 321 060	25 129 497
I Aineettomat hyödykkeet	91 243	143 616
2. Muut pitkävaikutteiset menot	91 243	143 616
II Aineelliset hyödykkeet	21 389 286	22 098 425
1. Maa- ja vesialueet	3 871 260	3 946 118
2. Rakennukset	12 536 238	13 431 827
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 329 615	4 218 505
4. Koneet ja kalusto	19 418	51 853
6. Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	632 755	450 122
III Sijoitukset	2 840 531	2 887 455
1. Osakkeet ja osuudet	2 840 531	2 887 455
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	57 658	57 833
3. Muut toimeksiantojen varat	57 658	57 833
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	5 138 393	4 447 487
II Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	538 858	538 858
3. Muut saamiset	538 858	538 858
Lyhytaikaiset saamiset	1 493 991	1 410 639
1. Myyntisaamiset	436 751	325 059
3. Muut saamiset	133 620	258 878
4. Siirtosaamiset	923 620	826 701
IV Rahat ja pankkisaamiset	3 105 545	2 497 990
VASTAAVAA YHTEENSÄ	29 517 111	29 634 817

VASTATTAVAA	2021	2020
A OMA PÄÄOMA	11 444 972	10 957 173
I Peruspääoma	8 683 376	8 683 376
IV Ed. tilikausien yli-/alijäämä	2 273 796	669 352
V Tilikauden yli-/alijäämä	487 799	1 604 444
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	40	17 586
1. Poistoero	40	17 586
C PAKOLLISET VARAUKSET	792 266	0
2. Muut pakolliset varaukset	792 266	0
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	58 540	58 540
3. Muut toimeksiantojen pääomat	58 540	58 540
E VIERAS PÄÄOMA		
I Pitkäaikainen	12 554 142	13 840 808
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	10 910 002	12 196 668
7. Liittymismaksut ja muut velat	1 644 140	1 644 140
II Lyhytaikainen	4 667 152	4 760 711
1. Joukkovelkakirjalainat	0	0
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 286 666	1 286 666
5. Saadut ennakot	100	0
6. Ostovelat	2 217 093	2 019 391
7. Liittymismaksut ja muut velat	132 676	138 396
8. Siirtovelat	1 030 617	1 316 258
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	29 517 111	29 634 817

8.3 Rahoituslaskelma

	2021		2020	
TOIMINNAN RAHAVIRTA				
Vuosikate	1 952 376		3 087 019	
Tulorahoituksen korjaukset	522 175	2 474 551	-96 999	2 990 020
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA				
Investointimenot	-799 445		-1 348 488	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0		4 000	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	395 851	-403 595	113 286	-1 231 203
Toiminnan ja investointien rahavirta		2 070 957		1 758 817
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0		7 500 000	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 353 332		-1 096 666	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	66 666	-1 286 666	-10 000 000	-3 596 666
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	175		0	
Saamisten muutos	-83 352		311 884	
Korottomien velkojan muutos	-93 559	-176 736	449 036	760 919
Rahoituksen rahavirta		-1 463 402		-2 835 747
Rahavarojen muutos		607 555		-1 076 929
Rahavarat 31.12.	3 105 545		2 497 990	
Rahavarat 1.1.	2 497 990	607 555	3 574 919	-1 076 929

8.4 Konsernituloslaskelma

KONSERNITULOSLASKELMA		
	1.1.2021-31.12.2021	1.1.2020-31.12.2020
Toimintatuotot	10 937 905	10 140 699
Toimintakulut	-34 590 273	-33 727 100
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	14 926	18 681
Toimintakate	-23 637 442	-23 567 720
Verotulot	19 196 220	17 941 545
Valtionosuudet	7 974 051	9 149 888
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	846	6 584
Muut rahoitustuotot	132 028	90 085
Korkokulut	-76 657	-108 650
Muut rahoituskulut	-919 998	-64 269
Vuosikate	2 669 047	3 447 462
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 820 980	-1 873 200
Omistuksen eliminointierot	0	11
Arvonalentumiset	0	0
Satunnaiset erät	0	0
Tilikauden tulos	848 067	1 574 273
Tilinpäätössiirrot	70	74
Tilikauden verot	-53 136	-36 486
Laskennalliset verot	-747	-352
Vähemmistöosuudet	-103 414	-69 363
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	690 839	1 468 145

8.5 Konsernitase

VASTAAVAA	31.12.2021	31.12.2020
PYSYVÄT VASTAAVAT	27 934 646	28 569 312
Aineettomat hyödykkeet	367 736	340 432
Aineettomat oikeudet	25 848	18 282
Muut pitkävaikutteiset menot	310 884	298 916
Ennakkomaksut	31 005	23 234
Aineelliset hyödykkeet	25 556 594	26 184 812
Maa- ja vesialueet	3 976 851	4 050 976
Rakennukset	15 650 665	16 699 625
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 519 549	4 394 473
Koneet ja kalusto	379 221	437 664
Muut aineelliset hyödykkeet	3 200	3 200
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	1 027 109	598 875
Sijoitukset	2 010 316	2 044 068
Osakkuusyhteisöosakkeet	101 415	89 064
Muut osakkeet ja osuudet	1 902 853	1 948 957
Lainasaamiset	0	0
Muut saamiset	6 047	6 047
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	110 444	109 364
Valtion toimeksiannot	52 785	51 530
Muut toimeksiantojen varat	57 658	57 833

VAIHTUVAT VASTAAVAT	7 130 457	6 108 276
Vaihto-omaisuus	94 052	90 108
Aineet ja tarvikkeet	94 052	90 108
Saamiset	2 909 178	2 799 363
Pitkäaikaiset saamiset	547 133	551 690
Myyntisaamiset	0	0
Laskennalliset verosaamiset	588	1 143
Muut saamiset	540 399	540 405
Muut siirtosaamiset	6 146	10 142
Lyhytaikaiset saamiset	2 362 045	2 247 673
Myyntisaamiset	1 166 682	1 022 353
Lainasaamiset	507	315
Laskennalliset verosaamiset	8	8
Muut saamiset	207 867	332 377
Siirtosaamiset	986 980	892 619
Rahoitusarvopaperit	9 267	12 126
Joukkovelkakirjasaamiset	9 267	12 126
Muut arvopaperit	0	0
Rahat ja pankkisaamiset	4 117 960	3 206 679
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>35 175 547</u>	<u>34 786 952</u>

VASTATTAVAA	31.12.2021	31.12.2020
OMA PÄÄOMA	11 926 422	11 235 684
Peruspääoma	8 683 376	8 683 376
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	1 511	1 511
Arvonkorotusrahasto	2 220	2 220
Muut omat rahastot	1 713	1 793
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	2 546 763	1 078 639
Tilikauden yli-/alijäämä	690 839	1 468 145
VÄHEMMISTÖOSUUDET	228 136	191 314
PAKOLLISET VARAUKSET	991 369	183 406
Eläkevaraukset	0	0
Muut pakolliset varaukset	991 369	183 406
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	126 987	126 502
Lahjoitusrahastojen pääomat	15 661	16 432
Muut toimeksiantojen pääomat	111 325	110 071

VIERAS PÄÄOMA	21 902 633	23 050 045
Pitkäaikainen	15 538 653	16 723 701
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	12 707 164	13 826 691
Lainat julkisyhteisöiltä	1 072	1 573
Lainat muilta luotonantajilta	1 172 091	1 229 573
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	1 656 850	1 663 917
Laskennalliset verovelat	1 475	1 947
Lyhytaikainen	6 363 980	6 326 344
Joukkovelkakirjalainat	0	0
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 458 709	1 434 075
Lainat julkisyhteisöiltä	500	500
Lainat muilta luotonantajilta	78 672	70 918
Saadut ennakot	2 040	2 008
Ostovelat	2 659 611	2 430 376
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	238 185	233 719
Siirtovelat	1 908 636	2 137 786
Laskennalliset verovelat	17 627	16 962
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	35 175 547	34 786 952

8.6 Konsernirahoituslaskelma

KONSERNIRAHOITUSLASKELMA				
	2021		2020	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	2 669 047		3 447 462	
Satunnaiset erät	0		0	
Tilikauden verot	-53 136		-36 486	
Tulorahoituksen korjaukset	<u>527 760</u>	3 143 670	<u>-125 178</u>	3 285 798
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-1 303 338		-1 846 934	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0		4 000	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>396 417</u>	-906 921	<u>114 372</u>	-1 728 562
Toiminnan ja investointien rahavirta		<u>2 236 749</u>		<u>1 557 236</u>
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainauksen lisäys	0		0	
Antolainauksen vähennys	<u>769</u>	769	<u>1 611</u>	1 611
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	344 000		8 178 500	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 555 354		-1 768 475	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	<u>66 233</u>	-1 145 121	<u>-9 547 324</u>	-3 137 299
Oman pääoman muutokset		-66 029		-231
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-596		-1 838	
Vaihto-omaisuuden muutos	-3 944		-10 087	
Saamisten muutos	-110 276		3 848	
Korottomien velkojen muutos	<u>-3 130</u>	-117 946	<u>562 493</u>	554 417
Rahoituksen rahavirta		<u>-1 328 327</u>		<u>-2 581 502</u>
Rahavarojen muutos		908 422		-1 024 266
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	4 127 227		3 218 805	
Rahavarat 1.1.	<u>3 218 805</u>	908 422	<u>4 243 071</u>	-1 024 266

9 LIITETIEDOT

9.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

9.1.1 Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt 29.10.2012 poistosuunnitelman muutoksen 1.1.2013 alkaen. Laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perustana on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotantoon.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Johdannaiset sisältää koronvaihtosopimuksen, joka on tehty suojaamistarkoituksessa. Kunta on suojannut lainansa vaihtuvan koronvaihtosopimuksella. Alkuperäinen sopimus on tehty toukokuussa 2015. Sen voimassaolo alkoi 13.5.2020 ja päättymispäivä olisi ollut 12.5.2045. Korkokustannusten alentamiseksi sopimusta on järjestelty marraskuussa 2020 uusiksi siten, että alkuperäinen sopimus on päätetty ennenaikaisesti. Sopimuksen tilalle on otettu uusi tehostettu koronvaihtosopimus, jonka voimassaolo alkoi 13.11.2020, päättyy 13.5.2045 ja laskennallinen pääoma on 5,0 miljoonaa euroa. Tehostetun koronvaihtosopimuksen lisäksi on otettu korkolattiasopimus, jonka alkamispäivä oli 13.11.2020 ja päättymispäivä on 13.11.2023. Tarkemmat tiedot on esitetty liitetietojen kohdassa Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt.

9.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Sisäiset liiketapahtumat

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa on jaettu poistoerot ja vapaaehtoiset varaukset omaan pääomaan.

9.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Liitetieto 6

Toimintatuotot	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Yleishallinto	833 791	702 168	774 916	653 930
Sosiaali- ja terveyspalvelut	8 090 683	7 193 084	58 975	30 845
Opetus- ja kulttuuripalvelut	919 604	740 912	919 604	740 912
Yhdyskuntapalvelut	928 952	1 442 236	929 126	1 442 236
Muut palvelut	164 876	62 299	164 876	62 299
Toimintatuotot yhteensä	10 937 905	10 140 699	2 847 496	2 930 222

Liitetieto 7

Verotulojen erittely	2021	2020
Kunnan tulovero	17 036 640	16 183 527
Kiinteistövero	1 313 981	1 183 481
Osuus yhteisöveron tuotosta	845 599	574 537
Verotulot yhteensä	19 196 220	17 941 545

Liitetieto 8

Valtionosuuksien erittely	2021	2020
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	5 084 171	6 079 823
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	1 848 906	2 001 248
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	-940 658	-922 925
Verotulomenetyksen korvaus	1 981 632	1 991 742
Valtionosuudet ja verotulomenetyksen korvaukset yhteensä	7 974 051	9 149 888

Liitetieto 9

Palvelujen ostojen erittely	2021	2020
Asiakaspalvelujen ostot	13 639 212	13 690 905
Muiden palvelujen ostot	3 146 208	2 927 882
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	16 785 420	16 618 787

Liitetieto 11

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöajan mukaan.

Arvioidut poistoaajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

Aineettomat oikeudet		
Tietokoneohjelmistot	Tasapoisto	2 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	2 vuotta
Maa- ja vesialueet	ei poistoa	
Rakennukset ja rakennelmat		
Asuinrakennukset	Tasapoisto	30 vuotta
Hallinto- ja laitosrakennukset	Tasapoisto	20-30 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	Tasapoisto	20 vuotta
Muut rakennukset/talusrakennukset	Tasapoisto	10 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot	Menojäännöspoisto	15-20 %
Sillat, laiturit, uimalat	Menojäännöspoisto	15-25 %
Muut maa- ja vesirakenteet	Menojäännöspoisto	20 %
Vedenjakeluverkosto	Menojäännöspoisto	8-10 %
Viemäriverkosto	Menojäännöspoisto	8-10 %
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaisinlaitteet	Menojäännöspoisto	20 %
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Tasapoisto	10 vuotta
Koneet ja kalusto		
Kuljetusvälineet ja autot	Tasapoisto	4 vuotta
Kevyet koneet	Tasapoisto	5 vuotta
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	Tasapoisto	5 vuotta
Mittauslaitteet ja optiset instrumentit	Tasapoisto	3 vuotta
Atk-laitteet	Tasapoisto	3 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	Tasapoisto	3-5 vuotta
Keskeneräiset hankinnat	ei poistoa	
Osakkeet ja osuudet	ei poistoa	
Kuntayhtymäosuudet	ei poistoa	

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa, on kunnassa kirjattu vuosikuluiksi.

Liitetieto 12

Pakollisten varausten muutokset	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.	181 145	188 625	0	0
Lisäykset tilikaudella	16 354	0	0	0
Vähennykset tilikaudella	474	7 480	0	0
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	197 025	181 145	0	0
Muut pakolliset varaukset 1.1.	2 260	2 423	0	0
Lisäykset tilikaudella	792 266	0	792 266	0
Vähennykset tilikaudella	182	163	0	0
Muut pakolliset varaukset 31.12.	794 344	2 260	792 266	0

Liitetieto 13

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	274 743	101 664	274 743	101 664
Rakennusten luovutusvoitot	22 228	0	22 228	0
Osakkeiden luovutusvoitot	211	34		
Koneiden ja kaluston luovutusvoitot	221	1 155		
Muut luovutusvoitot	0	899		
Luovutusvoitot yhteensä	297 403	103 752	296 971	101 664
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot	26 880	0	26 880	0
Rakennusten luovutustappiot	0	0	0	4 665
Osakkeiden luovutustappiot	923	14	0	0
Koneiden ja kaluston luovutustappiot	65	173	0	0
Muut luovutustappiot	0	42	0	0
Luovutustappiot yhteensä	27 868	229	26 880	4 665

Liitetieto 15

Muiden rahoitustuottojen erittely		
	2021	2020
Osinkotuotot muista yhteisöistä	36 761	57 538
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	25 676	25 676
Muut rahoitustuotot	24 403	3 627
	130 093	86 841

9.3 Tasetta koskevat liitetiedot

9.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Liitetieto 19

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet								
	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet					
	Muut pitkävaik. menot	Yhteensä	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Ennakkomaksut ja kesk.er. hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	143 616	143 616	3 946 118	13 431 827	4 218 505	51 853	450 122	22 098 425
Lisäykset tilikauden aikana		0	4 114	56 216	556 482		182 634	799 445
Rahoitusosuudet tilikaudella		0						0
Vähennykset tilikauden aikana		0	-78 835					-78 835
Siirrot erien välillä		0						0
Tilikauden poisto	-52 374	-52 374	-137	-951 804	-445 372	-32 436		-1 429 749
Poistamaton hankintameno 31.12.	91 243	91 243	3 871 260	12 536 238	4 329 615	19 418	632 755	21 389 286
Kirjanpitoarvo 31.12.	91 243	91 243	3 871 260	12 536 238	4 329 615	19 418	632 755	21 389 286

Pysyvien vastaavien sijoitukset			
	Osakkeet ja osuudet		
	Kuntayhtymä osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	1 032 766	1 854 689	2 887 455
Lisäykset tilikauden aikana			0
Vähennykset tilikauden aikana		-46 924	-46 924
Siirrot erien välillä			0
Hankintameno 31.12.	1 032 766	1 807 765	2 840 531

Maa- ja vesialueet erittely	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	42 477	42 477	33 921	29 946
Muut maa- ja vesialueet	3 934 374	4 008 500	3 837 338	3 916 173
Maa- ja vesialueet yhteensä	3 976 851	4 050 977	3 871 260	3 946 119

Liitetieto 21

Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot, kuntayhtymät					
	Kotipaikka	Omistusosuus	Kunnan osuus omasta pääomasta	Kunnan osuus vieraasta pääomasta	Kunnan osuus tilikauden alijäämästä
Pirkanmaan sairaanhoitopiirin ky	Tampere	0,68 %	1 501 003	4 669 382	220 784
Pirkanmaan Liitto	Tampere	0,55 %	9 421	22 821	-146
Tampereen kaupunkiseudun ky	Tampere	1,13 %	7 054	4 451	433

Liitetieto 23

Saamisten erittely	Kunta	
	2021	2020
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä		
Siirtosaamiset	25 676	25 676
Yhteensä	25 676	25 676

Liitetieto 24

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Siirtyvät korot	26 034	25 676	25 676	25 676
Kelan korvaus työterveyshuollosta	62 777	105 893	48 403	92 400
Yhteistoiminta-alueen ja pelastuslaitoksen palautus	774 645	366 833	774 645	366 833
Vesi- ja viemärlaitoksen tuottotilitys	0	270 000	0	270 000
Pirkan opiston palautus	22 158	30 062	22 158	30 062
Muut tulojäämät	101 366	94 155	52 739	41 730
Menoennakot	0	0	0	0
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	986 980	892 619	923 621	826 701

9.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Liitetieto 25

Oman pääoman erittely	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Peruspääoma 1.1.	8 683 376	8 683 376	8 683 376	8 683 376
Lisäykset/Vähennykset	-	-	-	-
Peruspääoma 31.12.	8 683 376	8 683 376	8 683 376	8 683 376
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääoma 1.1.	1 511	1 511	-	-
Lisäykset/Vähennykset	-	-	-	-
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääoma 31.12.	1 511	1 511	-	-
Arvonkorotusrahasto 1.1.	2 220	2 220	-	-
Lisäykset/Vähennykset	-	-	-	-
Arvonkorotusrahasto 31.12.	2 220	2 220	-	-
Muut omat rahastot	1 793	1 867	-	-
Lisäykset/Vähennykset	-80	-74	-	-
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	1 713	1 793	-	-
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	2 546 784	1 078 639	2 273 796	669 352
Ed. tilikausien ylijäämän muutos	-21	-	-	-
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	2 546 763	1 078 639	2 273 796	669 352
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	690 839	1 468 145	487 799	1 604 444
Oma pääoma yhteensä	11 926 422	11 235 684	11 444 971	10 957 172

Liitetieto 27

Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät myöh. kuin viiden vuoden kuluttua		
	2021	2020
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 813 338	5 800 004
Yhteensä	4 813 338	5 800 004

Liitetieto 29

Pakolliset varaukset	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Muut pakolliset varaukset				
Potilasvahinkovakuutusmaksu	197 025	181 145	-	-
Muut pakolliset varaukset	794 345	2 260	792 266	-
Muut pakolliset varaukset yhteensä	991 369	183 405	792 266	-

Liitetieto 31

Sekkitililimiitti		
	2021	2020
Luotollisen sekkitilin limiitti 31.12.	500 000	500 000
siitä käyttämättä oleva määrä	500 000	500 000

Liitetieto 32

Muiden velkojen erittely	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Muut velat yhteensä				
Liittymismaksut	1 644 140	1 644 140	1 644 140	1 644 140
Muut velat yhteensä	12 710	19 777	0	0
Muut velat yhteensä	1 656 850	1 663 917	1 644 140	1 644 140

Liitetieto 33

Siirtovelkoihin sisältyvät erät, jolleivät ne ole epäolennaisia	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot	114 301	211 821	98 581	144 881
Menojäämät				
Palkkojen ja sivukulujen jaksotukset	1 476 085	1 633 462	809 759	1 035 323
Korkojaksotukset	22 675	41 311	17 277	35 669
Muut menojäämät	295 575	251 192	105 000	100 385
Muut velat yhteensä	1 908 636	2 137 786	1 030 617	1 316 258

9.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Liitetieto 34 – 35

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	33 285	37 404	-	-
Vakuudeksi annetut kiinteistökiinnitykset	158 481	158 481	-	-
Vakuudeksi annetut yritysikiinnitykset	108 560	108 560	-	-
Muut omasta puolesta annetut vakuudet				
Kiinteistökiinnitykset	10 178	10 178	-	-
Panttaussitoumukset	169	169		

Liitetieto 38

Vuokravastuut	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Tilojen vuokravastuut	2 629 149	2 358 882	1 491 117	1 463 810
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	293 257	303 165	244 193	255 016
Vuokravastuut yhteensä	2 922 407	2 662 047	1 735 311	1 718 826
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	420 479	416 616	214 198	232 338

Liitetieto 40

Vastuusitoumukset	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	1 421 213	1 033 177	1 033 053	1 033 053
Jäljellä oleva pääoma	512 827	272 259	226 156	272 250

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista	2021	2020
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	30 875 648	29 050 544
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.	0	0
kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	20 225	18 101

Liitetieto 41

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti kunnalle aiheutuvat veloitteet	3 018 000	2 920 000	3 018 000	2 920 000
Sopimuksiin liittyvät lunastusveloitteet	93 192	99 201	-	-
Potilasvakuutusvastuu	0	0	-	-
Arvonlisäveron palautusvastuu	17 978	20 391	-	-

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt	2021	2020
Koronvaihtosopimus, tehty suojaustarkoituksessa		
Pääoma	5 000 000	5 000 000
Sopimusta on muutettu tilikaudella 2020. Sopimuksen alkamispäivä 13.11.2020		
Sopimuksen päättymispäivä 13.5.2045		
Vaihtuva korko: 6 kk Euribor		
p.a., korkojakson korko on 1,55 % p.a., muutoin viitekorko vähennettynä 0,95		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-1 584 531	-2 185 415

9.5 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkiota ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

Liitetieto 42

Henkilöstön lukumäärä 31.12.	2021	2020
Yleishallinto, elinkeinotoimi	12	10
Tukipalvelut	25	26
Sivistystoimi	145	149
rakennusvalvonta ja	11	7
Yhteensä	193	192

Liitetieto 44

Luottamushenkilön palkkiosta perityt ja tilitettyt luottamushenkilömaksut		
	2021	2020
Keskustan Vesilahden kunnallisjärjestö	1 395	1 140
Vesilahden Kokoomus	2 663	2 383
Lempäälän-Vesilahden KD	542	576
Vihreä liitto	602	572
Vesilahden perussuomalaiset	430	284
Vesilahden Sosialidemokraatit	381	280
Yhteensä	6 013	5 234

Liitetieto 45

Tilintarkastajan palkkiot	2021	2020
BDO Auditor Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	8 506	7 603
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	1 060	1 702
Muut palkkiot	433	0
Yhteensä	9 999	9 305

Liitetieto 46 - Tiedon kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien välisistä liiketoimista

Kunnan luottamushenkilöissä on yritystoiminnassa mukana olevia henkilöitä. Kaikki mahdolliset hankinnat tehdään tavanomaisilla ehdoilla ja hankintalakia ja kunnan hankintaohjeita noudatetaan.

Kunnanjohtajan kanssa on solmittu kuntalain mukainen johtajasopimus.

10 VESILAHDEN VESI- JA VIEMÄRILAITOKSEN ERIYTETTY TILINPÄÄTÖS JA MUUT ERIYTETYT LASKELMAT

10.1 Toimintakertomus

Vesilahden vesi- ja viemärlaitos on luonteeltaan kirjanpidollinen taseyksikkö, joka on eriytetty kunnan kirjanpidossa. Taseyksikkö noudattaa tasejatkuvuutta ja se pidetään kuitenkin talousarviossa kunnan muiden tehtävien yhteydessä.

Vesi- ja viemärlaitoksen tavoitteena on turvata kuntalaisille hyvä ja laadukas juomavesi sekä varmistaa ympäristön puhtaus pumppaamoiden toiminnalla ja toimittamalla jätevesi asianmukaiseen käsittelyyn Lempäälään. Vesi- ja viemärlaitoksen toiminta oli rauhallista, talousvesiputkiston vuotoja ei Vesilahden kunnan vesi- ja viemärlaitoksen verkostossa vuoden aikana ollut ja korjauksia ei jouduttu suorittamaan kiireellä.

Talous

Lempäälän Vesi Oy:n ja Vesilahden kunnan välisen operointisopimuksen mukaisesti Lempäälän Vesi saa Vesilahden vesi- ja viemärlaitoksen liittyjien perusmaksut ja käyttömaksut sekä vastaavasti vastaa verkostosta aiheutuvat ylläpitokustannukset. Vesilahden vesi- ja viemärlaitos saa verkostosta sopimuksen mukaisesti vuokraa sekä uusien liittyjien liittymismaksut. Liittymismaksuja kertyi vuonna 2021 136 403,73 euroa, mikä on määrällisesti 24 talousveteen liittyjää, 25 jäteveteen liittyjää ja 9 huleveteen liittyjää. Verkoston vuokraa ei saatu vuoden aikana sopimuksen mukaisesti. Syynä on Vesilahden verkoston hintojen tarkastaminen, mitä ei saatu suoritettua vuoden 2021 aikana.

Palveluiden ostoon käytettiin 8057,63 euroa. Palveluiden ostot sisälsivät Vesilahden vesi- ja viemärlaitoksen talousvesimallinnuksen kustannuksia ja toimintavarmuuden tarkasteluun liittyvät kustannukset.

Vesi- ja viemärlaitoksen tulojen ja menojen jälkeen vesi- ja viemärlaitoksen tulokseksi tuli 22 260,27 euroa.

10.1.1 Hallinto ja organisaatio

Vesilahden vesi- ja viemärlaitos on kunnan omistama vesi- ja viemärlaitos ja kuuluu osaksi Vesilahden kuntaa. Vesi- ja viemärlaitoksen asiat päätettiin Vesilahden kunnan teknisessä lautakunnassa ja on osa teknisen toimen yksikköä. Toimintaa myös ohjaa vuoden 2018 lopussa kirjoitettu sopimus Vesilahden kunnan vesihuollon operoinnista, minkä mukaisesti toiminnan vastuu on Lempäälän Vesi Oy:llä. Vesilahden vastuulle jää uusien verkostojen investointi ja verkoston ylläpito investoinnit.

Henkilöstö

Vesilahden vesi- ja viemärlaitoksella ei ole vakituista henkilöstöä. Lempäälän vesi hoitaa omalla henkilöstöllään verkoston operointiin liittyvät työt. Vesilahden verkostojen suunnittelu hoidetaan ostopalveluina ja verkoston rakennuttamisen tehtävät hoitavat tekninen johtaja ja tekninen työnjohtaja.

10.1.2 Olennaiset tapahtumat ja muutokset toiminnassa ja taloudessa

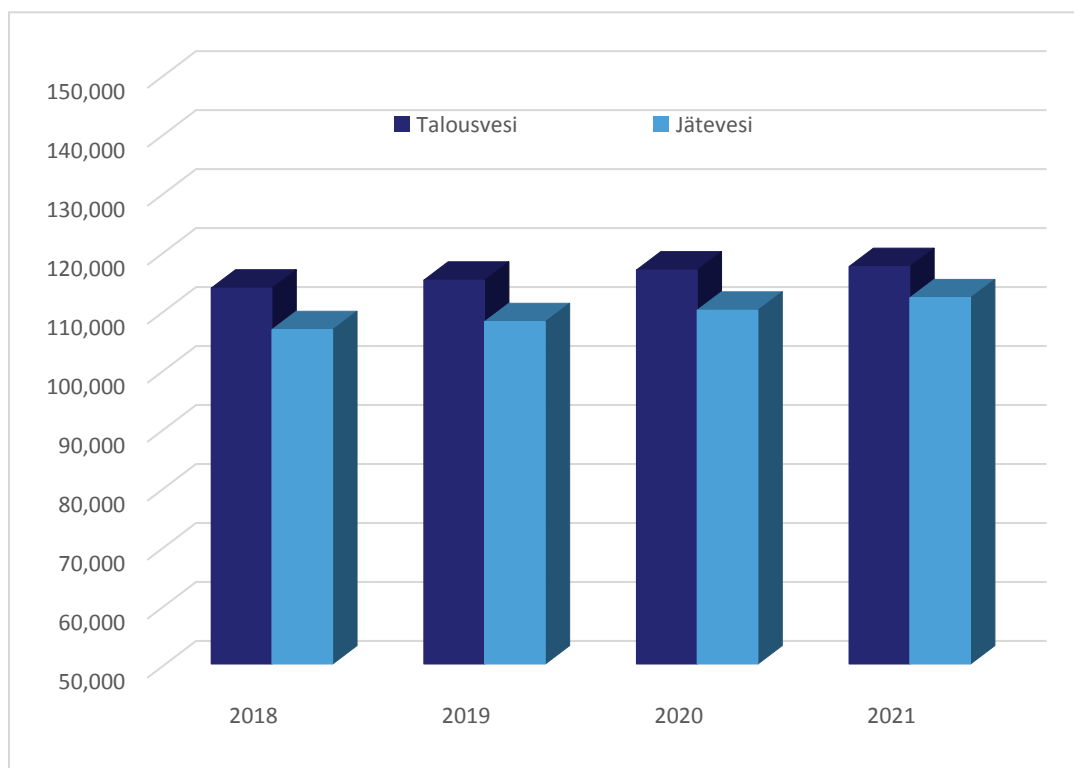
Vesi- ja viemärlaitoksen operointi siirtyi Lempäälän Vesi Oy:lle vuoden alusta. Operoinnin aikana Lempäälän Vesi vastaa Vesilahden vesi- ja viemärlaitoksen toiminnasta.

Vuoden 2021 aikana Valmisteltiin AFRY Group Finland Oy:n toimesta Vesilahden vesi- ja viemärlaitoksen talousmallinnus. Talousmallinnuksella tarkasteltiin Vesilahden vesi- ja viemärlaitoksen talouden ja maksujen kehittymistä. Mallinnuksen tarkoituksena toimia päätöksenteon pohjana maksujen päättämisen yhteydessä. Tekninen lautakunta päätti pyytää suunnittelijalta mallinnukseen tarkennuksia lisätyönä ja vesi- ja viemärlaitoksen taksoja ei korotettu.

Tuulikallion vesiosuuskunta liitettiin Vesilahden vesi- ja viemärlaitokseen liiketoimintakaupalla 1.1.2021. Valtuusto päätti 14.12.2020 § 65 hyväksyä kauppakirjan ja liittämisen Vesilahden vesi- ja viemärlaitokseen. Vesiosuuskunnan ja Vesilahden kunnan välisen osuuskunnan kaupan hinta oli 1 euron. Kaupassa Vesilahden vesi- ja viemärlaitokseen siirtyi 6 liittynyttä.

Laskutetun talousvesi ja jätevesimäärä kasvoi vuoden aikana. Laskutettu talous- ja jätevesi on linjassa rakennusvalvonnan rakennuslupien kasvun ja tonttimyynnin kanssa. Vesilahden rakennusluvat ja tonttimyynni on viimevuosina kasvanut positiivisesti.

		2018	2019	2020	2021
Vesilaitos					
	Laskutettu talousvesimäärä	113 723	115 069	116 791	117 378
Vesilaitos					
	Laskutettu jätevesimäärä	106 678	108 032	109 976	112 080

Myydyt vesimäärä m3

10.1.3 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vesi- ja viemärlaitoksen talouteen tulee tulevaisuudessa kiinnittää huomiota. Taloudesta on tehty mallinnus, johon on huomioitu tulevaisuuden investoinnit, liittymismaksut ja verkostosta saatava vuokra. Suuret investointimäärät nostavat vesi- ja viemärlaitoksen poistoja tulevaisuudessa. Poistojen suuretessa vesi- ja viemärlaitos tarvitsee korkeampaa verkostovuokraa ja tasaisen määrän vesi- ja viemärlaitoksen uusia liittymiä. Operointisopimukseen on kirjattu vesihuoltomaksujen määräytyvän Vesilahden alueella sovittavalle kertoimella Lempäälän maksuista. Kertoimet on ollut tarkoitus määrittellä sopeutumiskauden loppuun mennessä ja viedä päätettäväksi Vesilahden kunnanvaltuustoon. Kertoimia ei ole vielä päätetty, vaan kerrointen ja taksan päättäminen on odottanut talousmallinnuksen päivittämistä.

Vesilahden viemäriverkoston laskuttamattoman jäteveden osuus vuonna 2021 oli 35,21 %. Korkeaan vuotoprosenttiin tulee kiinnittää tulevaisuudessa huomiota ja lähteä korjaamaan verkostossa olevia vuotoja laskuttamattoman veden määrän pienentämiseksi.

Vesi- ja viemärlaitoksen toiminta-alueiden ja kehittämisalueiden päivittäminen aloitetaan Q1/2022. Uudet rakennetut kaava-alueet tullaan liittämään vesi- ja viemärlaitoksen verkostoon ja olemassa olevia rajoja tarkastellaan verkoston laajuuden

Vesi- ja viemärlaitoksen huoltovarmuuden ja verkoston riittävyyden tarkasteluun verkostoa on mallinnettu. Mallinnuksessa on haasteellisia alueita vesihuollon näkökulmasta. Tämä rajoittaa alueiden käyttöä ja saattaa tulevaisuudessa nousta ongelmaksi, mikäli asemakaava-alueet merkittävästi laajenevat. Verkoston kapasiteetin parantamista tulee yhdessä kaavoituksen aikataulutuksen kanssa viedä eteenpäin.

10.1.4 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä vesi- ja viemärlaitoksen muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Pitkä kuiva kausi ja vesivarantojen yllätyksellinen vähentyminen ovat Vesilahden vesihuollolle merkittävä riski. Vesilahden vesi- ja viemärlaitoksella ei ole omaa vesilähdettä, eikä varavesisäiliötä. Vesi- ja viemärlaitos on Lempäälän veden ja Hämeenlinnan seudun kautta tulevan veden varassa. Vesivarantojen varmuuden varmistamiseksi Vesilahden kunnan vesi- ja viemärlaitos on mukana Eteläisen Pirkanmaan vesihuollon toimintavarmuus ja varavesiyhteydet työssä. Tarkoituksena Lempäälän, Vesilahden, Tampereen, Valkeakosken ja HS- veden alueilla vesi- ja viemärlaitosten toimintavarmuuden varmistaminen ja parantaminen.

10.1.5 Tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä keskeisistä johtopäätöksistä

Selonteko sisäisen valvonnan, riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä on kunnan varsinaisen tilinpäätöksen yhteydessä.

10.1.6 Ympäristötekijät

Lempäälän vesi toimittaa Vesilahdelle yhdessä HS- veden kanssa talousveden. Vesilahden verkostosta otetaan talousvesinäytteet suunnitelmallisesti. Juomavedelle annetut määräykset toteutettiin vuoden aikana jokaisessa talousvesinäytteessä. Pumppaamoiden toimintaa valvottiin vuodenaikana säännöllisesti ja riskiä on saatu vähennettyä pumppaamoiden saattamisella automaatioon sekä säännöllisillä huoltotoimilla. Vesilahden verkoston riskienhallinnan WSP ja SSP suunnitelmat saatiin alkuvuoden 2021 aikana valmiiksi.

10.2 Talousarvion toteutuminen

10.2.1 Käyttötalouden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja

	TP 2020	TA	TA muutos	TA+MU	TP 2021	Jäljellä	TOT %
Liikevaihto	755 075	177 000	-17 000	160 000	241 404	81 404	151 %
Materiaalit ja palvelut	-198 446	0	0	0	-832	-832	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-198 446	0	0	0	-832	-832	
Ostot tilikauden aikana	-198 446	0	0	0	-832	-832	
Palvelujen ostot	-211 137	0	-15 000	-15 000	-8 058	6 942	54 %
Henkilöstökulut	-16 673	0	0	0	1 985	1 985	
Palkat ja palkkiot	-13 901	0	0	0	1 650	1 650	
Henkilösivukulut	-2 772	0	0	0	335	335	
Eläkekulut	-2 394	0	0	0	282	282	
Muut henkilösivukulut	-378	0	0	0	53	53	
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunnitelman mukaiset poistot	-212 294	-230 400	0	-230 400	-210 249	20 151	91 %
Liiketoiminnan muut kulut	-9 394	0	0	0	-1 990	-1 990	
Liikelylijäämä (-alijäämä)	107 131	-53 400	-32 000	-85 400	22 260	107 660	-26 %
Rahoitustuotot ja -kulut							
Muut rahoituskulut	-5	0	0	0	0	0	
Tilikauden yli-/alijäämä	107 126	-53 400	-32 000	-85 400	22 260	107 660	-26 %

Toimintaympäristö:

Operointisopimuksen mukaan vesi- ja viemärihuoltolaitoksen toiminnasta vastaa Lempäälän Vesi Oy. Lempäälän vesi vastaa Vesilahden vesi- ja viemärihuoltolaitoksen toiminta-alueella laatuvaatimukset täyttävän käyttöveden määrällisen saatavuuden ja huolehtii viemäri-vesien poisjohtamisesta ja asianmukaisesta käsittelystä kustannuksineen. Vesilahti vastaa uusien kaava-alueiden vesihuoltolinjojen suunnittelusta ja rakennuttamisesta. Lisäksi Vesilahti vastaa verkoston ja kiinteän omaisuuden kunnosta saneeraussuunnitelman mukaisesti.

Kehittämiskohteet 2021:

Vesi- ja viemärihuoltolaitoksen saneeraussuunnitelman päivittäminen
Poikkeusolojen varautumis- ja valmiussuunnitelmien päivittäminen.

Toiminnalliset tavoitteet:

Vesi- ja viemärihuoltolaitokselle ei ole järkevää asettaa toiminnallisia tavoitteita. Lempäälän vesi hoitaa Vesilahden vesi- ja viemärlaitoksen operoinnin, lisäksi toiminnan päätavoitteet tulevat lainsäädännöstä. Lain mukaan tavoitteena on turvata sellainen vesihuolto, että kohtuullisin kustannuksin on saatavissa riittävästi terveydellisesti ja muutoinkin moitteetonta talousvettä sekä terveyden- ja ympäristönsuojelun kannalta asianmukainen viemärointi.

Informatiiviset tunnusluvut:**Vesi- ja viemärlaitos**

Informatiiviset tunnusluvut	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Putkistomäärät (kilometriä)	67,4	*	69,5
Putkirikot (kpl)	0	*	0
Saneerattu putkisto (metriä)	0	*	0
Hukkavesi %	3,62	*	8,7
Liittyneiden kiinteistöjen määrä	929	*	953

Viemärlaitos

Informatiiviset tunnusluvut	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Putkistomäärät (metriä)	67,4	*	69,5
Putkirikot (kpl)	0	0	0
Saneerattu putkisto (m)	0	0	0
Hukkavesi %	32,96	*	35,21

Jätevedenpumppaamoiden määrä	35	35	35
Liittyneiden kiinteistöjen määrä	861	*	886

* Tunnuslukua ei ole ennen mitattu, tai pohjatiedot tunnuslukua varten eivät ole vielä saatavilla. Tunnusluvut lasketaan vuodesta 2021 eteenpäin. Aiempia vuosia ei lasketa takautuvasti.

Henkilöstö	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Vesi- ja viemärilaitos			
Vakituiset	0	0	0
Määräaikaiset	0	0	0

10.3 Tilinpäätöslaskelmat

10.3.1 Vesi- ja viemärilaitoksen tuloslaskelma

eur	TP 2021	TP 2020
Liikevaihto	241 404	755 075
Materiaalit ja palvelut	-832	-198 446
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-832	-198 446
Ostot tilikauden aikana	-832	-198 446
Palvelujen ostot	-8 058	-211 137
Henkilöstökulut	1 985	-16 673
Palkat ja palkkiot	1 650	-13 901
Henkilösivukulut	335	-2 772
Eläkekulut	282	-2 394
Muut henkilösivukulut	53	-378
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-210 249	-212 294
Liiketoiminnan muut kulut	-1 990	-9 394
Liikelylijäämä (-alijäämä)	22 260	107 131
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoituskulut	0	-5
Tilikauden yli-/alijäämä	22 260	107 126

10.3.2 Vesi- ja viemärlaitoksen tase

eur			
VASTAAVAA		2021	2020
A PYSYVÄT VASTAAVAT			
I Aineettomat hyödykkeet			
2. Muut pitkävaikutteiset menot		38 909	77 327
II Aineelliset hyödykkeet			
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet		2 434 220	2 597 675
4. Koneet ja kalusto		0	8 376
6. Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat		363 349	363 349
III Sijoitukset			
1. Osakkeet ja osuudet		135 327	135 327
		<u>2 971 805</u>	<u>3 182 054</u>
B VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Lyhytaikaiset saamiset			
1. Myyntisaamiset		540 236	244 020
2. Saamiset kunnalta		0	0
3. Muut saamiset		0	36 553
4. Siirtosaamiset		0	270 000
		<u>540 236</u>	<u>550 574</u>
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>3 512 041</u>	<u>3 732 628</u>

eur	2021	2020
VASTATTAVAA		
A OMA PÄÄOMA		
I Peruspääoma	1 435 589	1 435 589
IV Edell. tilikausien yli-/alijäämä	-1 298 955	-1 355 491
V Tilikauden yli-/alijäämä	22 260	56 537
	<u>158 895</u>	<u>136 634</u>
B VIERAS PÄÄOMA		
I Pitkäaikainen		
7. Korottomat velat kunnalle	1 480 596	1 685 390
7. Liittymismaksut ja muut velat	1 644 140	1 644 140
	<u>3 124 736</u>	<u>3 329 530</u>
II Lyhytaikainen		
6. Ostovelat	264 257	254 845
7. Liittymismaksut ja muut velat	-35 846	0
8. Siirtovelat	0	11 619
	<u>228 411</u>	<u>266 463</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u><u>3 512 041</u></u>	<u><u>3 732 628</u></u>

10.3.3 Hulevesiasiat

Vesilahden kunnan taloushallinnon hierarkiassa hulevedet ovat olleet osa vesi- ja viemärlaitoksen taloutta.

Ennen hulevesiin liittyvää lakiuudistusta (22.8.2014/681) hulevesien hallinta oli osa vesihuoltoa ja vesi- ja viemärlaitos vastasi siitä viemäroinnin ja vesihuollon ohella kunnan määräämää yhdyskuntakehitystä vastaavalla tavalla. Eduskunta hyväksyi maankäyttö- ja rakennuslain sekä vesihuoltolain muutokset siten, että lait tulivat voimaan 1.9.2014. Maankäyttö- ja rakennuslakiin lisättiin uusi luku 13 a. Lukuun on sisällytetty hulevesien hallintaa koskevat säännökset, jotka sisältävät uusia tehtäviä kunnalle. Vastuu hulevesien hallinnan järjestämisestä asemakaava-alueilla on ollut tästä eteenpäin kunnalla. Vesihuoltolakiin lisättiin uusi luku 3 a, jota noudatetaan vesi- ja viemärlaitoksen huolehtiessa huleveden viemäroinnistä. Kunta voi päättää vesi- ja viemärlaitoksen kanssa neuvoteltuaan, että vesi- ja viemärlaitos huolehtii huleveden viemäroinnistä. Muutosten taustalla on edistää hulevesien kokonaisvaltaista hallintaa sekä selkeyttää vastuita. Vesilahdella valtuusto on 20.02.2017 päättänyt maankäyttö- ja rakennuslain 13 luvun pykälän 103 mukaisen hulevedenviranomaiseksi teknisen lautakunnan, lisäksi tekninen lautakunta valvoo maankäyttö- ja rakennuslain 13 a luvun säännöksiä. Vesihuoltolain luvun 3 a pykälän 17 a mukaista päätöstä ja sopimusta hulevesien hoitamisesta vesi- ja viemärlaitoksen kanssa ei ole tehty.

Huleveden vuosien 2020-2021 tuloslaskelmaluvuista voidaan todeta hulevesiin liittyvä euromääräinen tulosvaikutus. Hulevesien kirjanpidollinen käsittely on muutettu vuoden 2021 talousarvioon ja se tullaan jatkossa käsittelemään osana teknisiä palveluita.

	TP 2021	TP 2020
Liikevaihto	4 356	371
Tuet ja avustukset kunnalta		
Materiaalit ja palvelut	-257	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-257	0
Ostot tilikauden aikana	-257	0
Palvelujen ostot	0	-2 540
Henkilöstökulut	-1 991	-2 637
Palkat ja palkkiot	-1 661	-2 196
Henkilösivukulut	-330	-441
Eläkekulut	-284	-376
Muut henkilösivukulut	-46	-65
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-26 488	-45 783
Liiketoiminnan muut kulut		
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-24 380	-50 589
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoituskulut		
Tilikauden yli-/alijäämä	-24 380	-50 589

10.4 Muut eriytetyt laskelmat

Muita eriytettyjä laskelmia voivat olla esimerkiksi kilpailulain 30 d §:n edellyttämä tuloslaskelma kunnan taloudellisesta toiminnasta, joka tapahtuu kilpailutilanteessa markkinoilla. Kilpailulain edellyttämän tuloslaskelman yhteydessä esitetään myös lain edellyttämä kuvaus kustannuslaskennan periaatteista. Pienimuotoinen toiminta (liikevaihto alle 40 000 euroa vuodessa) rajataan eriyttämismääräyksen ulkopuolelle.

Vesilahden kunnan toiminta ylitti pienimuotoisen toiminnan rajan vain hieman. Kunnalla oli kaksi kiinteistöä (Ristiveräjä ja Suomelan halli), jossa on yritysvoimakkaita ja lisäksi kunnalla on mahdollisuus henkilöstöruokailuun (Terveyskeskuksen ravintokeskus). Erillistä eriytettyä tuloslaskelmaa ei ole laadittu. Ohessa on kuitenkin esitetty pääpiirteet toimitilojen vuokraamisen ja henkilöstöruokailun tulosvaikutuksesta:

- Vuokratuotot ja henkilöstöruokailun tuotot olivat vuonna 2021 yhteensä 45 072 euroa.
- Vuokrattaviin kiinteistöihin kohdistuvat suorat kulut olivat vuonna 2021 yhteensä 18 903 euroa
  - o Kiinteistöjen kustannuspaikoille on kirjattu kaikki kustannukset ml. teknisten palveluiden hallinnon kustannukset

- Vuokralaskutus ja maksujen valvonta tapahtuu kunnan keskushallinnossa. Kunnassa ei ole määritetty keskimääräisiä palveluihin liittyviä hallinnon kustannuksia.
- Henkilöstöruokailun hinnoittelu perustuu verohallinnon antamiin vuosittaisiin ohjeisiin, joiden perusteella kunnanhallitus päättää ateriainnoista.
- Henkilöstöruokailun tuottamiseen liittyviä keskimääräisiä ateriakustannuksia ei ole laskettu johtuen tukipalveluissa tapahtuneesta organisaatiomuutoksesta. Henkilöstöruokailun laskutus tapahtuu vuokralaskutuksen tapaan keskushallinnossa. Kunnassa ei ole määritetty keskimääräisiä palveluihin liittyviä hallinnon kustannuksia.

	TILI	TA	TA muutos	TA+MU	TOT
	3060 Muut liiketoiminnan tuotot	27 300	0	27 300	13 132
	3420 Muiden rakennusten vuokrat	31 700	0	31 700	31 940
	Vuokratuotot ja henkilöstöruokailut yht.	59 000	0	59 000	45 072
	TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	9 770	0	9 770	9 255
	Poistot rakennuksista	10 304	0	10 304	9 648
	Vuokrattavien kiinteistöjen kulut yht.	20 074	0	20 074	18 903

11 TILINPÄÄTÖSTÄ VARMENTAVAT ASIAKIRJAT

KÄYTETYT KIRJANPITOKIRJAT JA TOSITELAJIT

Kirjanpitokirjat	säilytys	
Pääkirja	atk-tuloste	10v
Päiväkirja	atk-tuloste	10v
Käyttöomaisuuskirjanpito	atk-tuloste	10v
Ostoreskontra	atk-tuloste	10v
Myyntireskontrat	atk-tuloste	10v
Palkkakirjanpito	atk-tuloste	10v
Palkkakortit	atk-tuloste	pysyvästi
Tilinpäätös	atk-tuloste	pysyvästi
Tase-erittelyt	atk-tuloste	10v

Tositelajit

- 10 Kassatositteet
- 30 Pankkitositteet
- 31 Salaiset ostolaskut P2P
- 32 Ostolaskut P2P
- 33 Ostolaskut muista järj.
- 34 Hyvitysten kohdistus OSRE
- 35 Ostolaskujen maksut
- 36 Ostolaskut käsin tallennetut
- 37 Ostolaskut, maks. palautukset
- 38 Toimeentulotuella maks. laskut
- 39 Toimeentulotuki
- 40 Myren viitesuoritukset
- 41 Myre käsintallennetut suoritukset
- 42 Intime yleislaskutus
- 44 Intime Web-laskutus hetilasku
- 46 Viitesuoritukset/Perintätsto

- 47 Myre enn.ja maksumäär.kohdistu
- 48 Sopimuslaskutus
- 49 Korkolaskut
- 50 Terveyskeskus
- 51 Hammashuolto
- 52 Kuntalaskut
- 53 Varhaiskasvatus
- 54 Erikoissairaanhoido
- 55 Perheneuvola ja A-klinkka
- 56 Sairaalamaksut (hoitopäivämaks
- 59 Konvertoidut avoimet laskut
- 5A Fysioterapia
- 5B Poliisilaitoslaskutus
- 5C Vanhainkoti/vanhuspalvelu
- 5D Sosiaali- ja terveystalvet
- 5E Keva-laskut
- 5F Ateriatalvet
- 5G Perusturva
- 5H Sivistystalvet/opetustoimen
- 5I Päivähoito
- 5J varhaiskasvatus (ap/ip)
- 5K Vapaa-aika laskutus
- 5L Kansalaisopisto
- 5M Musiikkiopistolaskutus
- 5N Liikuntatalvet
- 5O Lomituspalvelulaskutus
- 5P Ympäristöterveydenhuollon maks
- 5Q Hallinto-ja taloustalvet
- 5R Teknisen toimen laskutus
- 5S Tonttivuokrat

- 5T Vuokralaskutus
- 5U Rakennusvalvonta älä käytä
- 5V Maa-aineslupalaskutus
- 5X Vesilaskut
- 5Y Kaukolämpö
- 5Z Jätehuolto
- 60 Ostolaskut, laskun mitätöinti
- 6A Asiakaskohtaisesti poikkeava t
- 6B Asiakaskohtaisesti poikkeava t
- 6C Asiakaskohtaisesti poikkeava t
- 70 Sisäiset laskut
- 73 Rakennusvalvonta
- 75 Sisäiset laskut JAMIX
- 77 SIS Web-muistiotositteet
- 78 Sis.laskutus Intime/P2P
- 80 Web-muistiotosite
- 81 Käsinkirjatut muistiotositteet
- 82 Matkalaskut M2
- 83 Yleismuistiot MYRE
- 84 Palkkatositteet
- 85 Luottotappiot
- 86 Hyvitysten kohdistus MYRE
- 87 Sumu-poistot
- 88 Käyttöomaisuuden luovutukset
- 89 Poistoeron muutokset
- 90 Vyörytykset
- 91 Kirjanpidon laskennalliset
- 92 Kirjanpidon automaattikirjauks
- 93 Sisäisenlaskennan laskennalli
- 94 Sisäisenlaskennan automaattik

- 95 Jaksotukset
- 96 Kirjanpidon tulos
- 97 Kirjanpidon tulos laskennallin
- 98 Sisäisenlaskennan tulos
- 99 Sisäisen laskennan tulos laske

12 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Vesilahdessa maaliskuun 28. päivänä 2022

Vesilahden kunnanhallitus

Kristiina Pispala, pj

Ari Perämaa, vpj

Harri Penttilä

Anu Graichen

Aino Riikka Simula

Susanna Suoniemi

Harri Tapanainen

Tuomas Hirvonen
kunnanjohtaja

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Vesilahdessa   päivä   kuuta 2022

BDO Auditor Oy